

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OLEJNINY

2024/25

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Český modrý mák z.s. (ČMM)
Český statistický úřad (ČSÚ)
European Association Cocal (COCERAL)
Evropská komise (EK)
Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (MPO)
Ministerstvo zemědělství České republiky (MZe)
Ministerstvo zemědělství USA (USDA)
Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu (CARC)
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)
Sdružení pro výrobu bionafty (SVB)
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO)
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědná odborná redaktorka:

Ing. Anna Heřmanská, Ph.D., MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **olejnin** **1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.**

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad odborné i laické veřejnosti k dispozici také na internetu na adrese: www.mze.gov.cz.

Autorka fotografie:

Ing. Anna Heřmanská, Ph.D.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I

Internet: www.mze.gov.cz, e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-842-6, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OLEJNINY

BŘEZEN
2026

OBSAH

Úvod	4
Souhrn	5
Zásahy státu a EU u komodity olejniny	8
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	8
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti olejin.	12
3. Podpůrná a dotační politika MZe v roce 2024	15
Mezinárodní trh s olejinami	24
Světová produkce olejin.	24
Produkce olejin v EU	27
Pěstování, produkce a spotřeba olejin v ČR	33
Řepka	43
Slunečnice	50
Mák	54
Sója	59
Hořčice.	63
Len olejný.	66
Ostatní olejniny.	69
Olejniny v ekologickém zemědělství	71
Zpracovatelský průmysl olejin.	76
Nepotravinářské užití olejin.	83
Přílohy	88

SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

BISS	Základní podpora příjmu pro udržitelnost
CARC	Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu
CIS	Podpora příjmu vázaná na produkci (dříve VCS)
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZES	Dobry zemědělský a environmentální stav půdy
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Euro (€), společná měna Evropské měnové unie
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FAME	Methylestery mastných kyselin
HR	Hospodářský rok
HVO/HEFA	Parafinická motorová nafta z hydrogenace rostlinných olejů, esterů a roztoků volných mastných kyselin
GMO	Geneticky modifikovaný organismus
CHZO	Chráněné zeměpisné označení
LPIS	Veřejný registr půdy
MEŘO	Methylester řepkového oleje; patří do skupiny FAME
MJ	Měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova
SOT	Společná organizace trhu
SP SZP	Strategický plán Společné zemědělské politiky
SPZO	Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZP	Společná zemědělská politika
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USDA	United States Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Olejniný (dále jen SVZ) navazuje na zprávu vydanou v květnu 2025 a přináší souhrnné informace vztahující se ke komoditě olejniný. Zpráva shrnuje převážně údaje za hospodářský rok 2024/25 a nastiňuje výhled sklizně olejnin pro hospodářský rok 2025/26. Vychází zejména z informací dostupných v roce 2025, je však navíc doplněna o definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin v roce 2025 vydané ČSÚ dne 25. 2. 2026. SVZ Olejniný využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Cílem SVZ je informovat o situaci v odvětví olejnin. V první části zprávy je popsána zemědělská politika ČR a EU týkající se komodity olejnin včetně podpor v daném odvětví. Další část je zaměřena na zahraniční trh olejnin v Evropské unii a ve světě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a produkci jednotlivých druhů olejnin v České republice, vývoji cen na tuzemském trhu a zahraničnímu obchodu, dále je také zaměřena na pěstování olejnin v ekologickém zemědělství, na zpracovatelský průmysl a na nepotravinářské užití olejnin. Součástí SVZ jsou přílohy obsahující dlouhodobější data týkající se vývoje osevních ploch, výnosů, produkce a cen olejnin.

Termín hospodářský rok (dále převážně jen HR), který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu olejniný 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.

SVZ jsou k dispozici pro všechny zájemce z řad odborné i laické veřejnosti také v elektronické podobě, a to na webovém portálu www.mze.gov.cz/public/portal/mze/publikace/situacni-vyhledove-zpravy.

SOUHRN

Olejniny jsou po obilninách druhou nejrozšířenější pěstovanou skupinou zemědělských plodin. Pěstovány jsou zejména pro svůj vysoký obsah rostlinných olejů, jsou také plnohodnotným krmivem pro hospodářská zvířata a uplatnění nalézají i v dalších odvětvích.

Pro sklizeň roku 2024, tedy HR 2024/25, bylo olejinami oseto **438 445 ha**, tj. 18,1 % z celkové plochy orné půdy v ČR. Osevní plocha olejin se meziročně snížila, a to o 31 952 ha, tj. o 6,8 %. Tradičně nejvyšší podíl na pěstebních plochách olejin měla řepka olejka. Celková sklizeň olejin činila pouhých **1 097 220 tun** při průměrném hektarovém výnosu **2,50 t/ha**. Meziročně došlo k poklesu produkce o zhruba 357 tis. tun, tj. o 24,6 %, a to především vinou nízkého výnosu u řepky, ale i snížené sklizňové plochy. Průměrný hektarový výnos byl meziročně o 0,59 t/ha nižší, tj. o 19,1 %. Hlavní příčinou nižší produkce byly klimatické výkyvy, především jarní mrazy a extrémní teploty, které stále častěji ovlivňují produkci zemědělských plodin.

Řepka olejka je po pšenici ozimé druhou nejpěstovanější zemědělskou plodinou na českých polích. Řepkový olej je díky skladbě mastných kyselin a vyššímu procentu omega-3 mastných kyselin považován za jeden z nejkvalitnějších olejů, mezi českými spotřebiteli je však stále nedocenen.

Celková osevní plocha řepky v roce 2024 meziročně poklesla o 36,6 tis. ha, tj. o 9,6 % a dosáhla výměry 343 380 ha. Produkce řepky ze sklizně roku 2024 nepřekonala hranici 1 mil. tun a dosáhla úrovně pouhých 946 891 tun. Výroba řepky meziročně klesla o 362,6 tis. tun, tj. o 27,7 %. Průměrný hektarový výnos řepky byl ve výši 2,76 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem snížení o 0,69 t/ha, tj. o 20,0 %. Na poklesu produkce měla zejména podíl snížená osevní plocha, ale i nižší hektarový výnos ovlivněný nepříznivými klimatickými podmínkami během vegetačního roku.

Průměrná roční CZV řepkového semene dosáhla v roce 2024 hodnoty 11 217 Kč/t.

Mák setý je tradiční českou pěstovanou plodinou a významnou potravinou, ceněnou zejména pro svoji typickou chuť a vůni, ale také pro vysoký obsah vápníku. Spotřeba máku v České republice je poměrně vysoká, mák se těší dlouhodobé oblibě. Díky vysoké kvalitě a unikátním chuťovým vlastnostem si vybudoval velice dobré jméno nejen na českém trhu, ale významně se prosadil i na zahraničních trzích, zejména pak ve střední a východní Evropě. Česká republika dlouhodobě patří mezi hlavní světové pěstitele, ale i přední vývozce máku setého pěstovaného pro potravinářské užití. Zárukou kvality i původu máku bylo v roce 2024 chráněné zeměpisné označení (CHZO) Český modrý mák a registrace máku a jeho výrobků pod Českou cechovní normu (ČCN).

Plocha máku v roce 2024 opět po dvou letech vzrostla, a to nad hranici 36 tis. ha na 36 611 ha. Meziročně se plocha máku navýšila o 10 361 ha, tj. o 39,5 %. Produkce máku při hektarovém výnosu 0,74 t/ha dosáhla 27 250 tun, tj. o 9 222 tun meziročně více (o 51,2 %). Průměrný výnos byl oproti předešlému roku vyšší o 7,3 %, tj. o 0,05 t/ha.

Průměrná roční CZV makového semene v roce 2024 činila 56 714 Kč/t.

Pěstování **sóji** v České republice nabývá na významu. Sója, ač se botanicky jedná o luskovinu, je díky obsahu tuku v semenech řazena mezi olejniny. Její význam spočívá ve složení semen, která obsahují okolo 40 % bílkovin i více a kolem 20 % tuku, tedy 60 % zásobních látek velmi významných v různých oblastech využití. Sójový olej je druhým nejpoužívanějším olejem na světě a sójové bílkoviny jsou významnou mezinárodní tržní komoditou. Sója je také plodinou, jejíž výměra se především díky vázání vzdušného dusíku v půdě navyšuje.

Pozitivní trend zvyšování výměry sóji pokračoval i v roce 2024, kdy bylo sójou oseto 28 331 ha a meziročně došlo k navýšení o 6,9 %, tj. o 1 826 ha. Celkem se sklídilo rekordních 73 666 tun sójových bobů, což představuje meziroční nárůst o 16,2 %, tj. o 10 272 tun. Průměrný hektarový výnos dosáhl vysoké úrovně, a to 2,60 t/ha. Oproti minulému roku to znamená navýšení o 0,21 t/ha, tj. o 8,8 %. Takto vysoká produkce se díky velkému potenciálu sóji dá očekávat i v letech nadcházejících.

Průměrná roční CZV sójových bobů za rok 2024 dosáhla hodnoty 10 884 Kč/t.

Slunečnice bývala tradičně druhou nejpěstovanější olejinou České republiky. V současné době jí však výměrou předchýlí mák setý, ale i vzrůstající osevní plocha sóji luštinaté.

V roce 2024 se osevní plocha slunečnice opět meziročně snížila, a to o 3 379 ha, tj. o 17,1 % na 16 423 ha. Pokles byl zapříčiněn především nejistotou na trhu a poklesem její výkupní ceny. Vzhledem ke snížení výměry slunečnice došlo k poklesu produkce nažek na 41 117 tun, tedy meziročně o téměř 8,2 tis. tun méně (o 16,6 %). Průměrný hektarový výnos 2,50 t/ha byl oproti předešlému roku nepatrně vyšší, a to o 0,01 t/ha, tj. o 0,4 %.

Průměrná roční CZV slunečnicového semene za rok 2024 dosáhla hodnoty 9 624 Kč/t.

Hořčice bílá a sareptská je pěstována zejména pro potravinářské účely, kde se hořčičné semeno používá převážně při výrobě hořčic a jako koření při konzervaci zeleniny.

Osevní plocha hořčice v roce 2024 činila 11 626 ha. Meziročně plocha osevu klesla o 3 995 ha, tj. o 25,6 % a byla nejnižší za posledních 27 let. Došlo zároveň k razantnímu poklesu produkce, která dosáhla pouhých 6 378 tun, tj. meziročně o 5 963 tun méně (o 48,3 %). Na výrazném propadu měl podíl i hektarový výnos, který podobně jako produkce dosáhl nejnižší hodnoty, od roku 1998, a to 0,55 t/ha, tj. meziročně o 30,4 % méně (o 0,24 t/ha).

Průměrná roční CZV hořčičného semene v roce 2024 činila 20 413 Kč/t.

Pěstební plocha **lnu olejného** dlouhodobě nepřevyšuje 2 tis. ha. V roce 2024 byla výměra lnu stejně jako v roce 2019 nejnižší od začátku sledování v roce 2001. Meziročně se výměra snížila o 516 ha, tj. o 32,3 % a dosáhla úrovně 1 082 ha. Vzhledem k průměrnému hektarovému výnosu 1,30 t/ha produkce celkově dosáhla 1 402 tun lněného semene. Meziročně tak výroba poklesla o pouhých 74 tun (o 5,0 %). Průměrný hektarový výnos se oproti předešlému velmi nízkému výnosu v roce 2023 navýšil o 0,38 t/ha, tj. o 41,3 %.

V roce 2024 dosáhla průměrná roční CZV lnu olejného pro technické zpracování hodnoty 14 370 Kč/t.

Ve skupině **ostatních olejin** jsou minoritně pěstované olejininy, mezi které řadíme zejména světlici barvířskou (saflor), lničku setou, katrán etiopský, tykev olejnou a další okrajové olejininy. Nejpěstovanější plodina z této skupiny olejin je světlice barvířská, která byla dříve u nás pěstována na relativně větších plochách. Pro svou odolnost k suchu lze světlici pěstovat i na suchých půdách, kde se již nedaří slunečnici. Výnosy nažek se v půdně-klimatických podmínkách ČR a díky agrotechnickým opatřením pohybují u světlice v rozmezí od 1,5 až 3 t/ha.

Pro rok 2024 byla osevní plocha ostatních olejin meziročně vyšší o 315 ha, tj. o 46,5 %, a dosáhla úrovně 992 ha. Celková sklizeň při průměrném hektarovém výnosu 0,52 t/ha, meziročně o 0,07 t/ha více, tj. o 15,6 %, dosáhla 516 tun, což je o 211 tun (o 69,2 %) více v porovnání s předešlým rokem.

Výhled sklizně olejin pro hospodářský rok 2025/26 a osev ozimé řepky pro sklizeň roku 2026

Zemědělci v roce 2025 obhospodařovali 3 542 tis. ha zemědělské půdy, to je o 7 tis. ha (o 0,2 %) více než v roce 2024. Z této plochy představuje orná půda 70,6 %, trvalé travní porosty 28,3 % a trvalé kultury 1,1 %. Rozloha orné půdy se meziročně mírně snížila o 24 tis. ha na 2 501 tis. ha. To představuje pokles o 1,0 %. Olejininy se pěstovaly na 18,2 % výměry.

Celková osevní plocha olejin představuje **440 tis. ha** a je téměř na stejné úrovni jako v předchozím roce (+0,3 %). Meziročně se osevní plocha olejin navýšila o 1,1 tis. ha. Z jednotlivých druhů olejin zaznamenala nejvýraznější meziroční nárůst osevní plochy slunečnice (o 25,9 %), sója (o 20,5 %), mák (o 3,7 %) a ostatní olejininy (o 5,0 %). Naopak méně se pěstuje řepky (o 2,2 %), hořčice (o 23,6 %) a lnu olejného (o 7,6 %).

Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin vydané ČSÚ dne 25. 2. 2026 potvrdily meziroční nárůst celkové sklizně olejin v České republice. Celková sklizeň olejin ve výši **1 199 tis. tun** byla meziročně vyšší o 102 tis. tun, tj. o 9,3 %. Nad úroveň roku 2024 je sklizeň všech druhů základních olejin. Průměrný hektarový výnos olejin celkem dosáhl výše **2,73 t/ha**, tj. meziročně o 9,0 % více (o 0,22 t/ha).

U **řepky** celkem bylo sklizeno 1 022 tis. tun, tj. ve srovnání s loňskou sklizní o 7,9 % více. Průměrný hektarový výnos dosáhl 3,04 t/ha, což představuje meziroční navýšení o 10,3 %. Řepky ozimé, nejpěstovanější olejnin, bylo sklizeno 1 021 tis. tun, tj. meziročně o 7,9 % více, při průměrném hektarovém výnosu 3,04 t/ha, tj. meziročně o 10,3 % více. Produkce řepky jarní je pouze 439 tun, tj. meziroční nárůst o 4,3 %. Vyšší je meziročně i její hektarový výnos 1,51 t/ha (o 49,4 %).

Výrazně vzrostla sklizeň **slunečnice**, a to až na výši 59 tis. tun. Meziročně se jedná o vysoký nárůst produkce o 43,5 % především v důsledku rozšíření osevní plochy. Průměrný hektarový výnos činil 2,85 t/ha, tj. meziročně více o 14,0 %.

Sklizeno bylo celkem 29 tis. tun **máku**, což je meziročně nárůst o 7,4 %. Hektarový výnos dosáhl úrovně 0,77 t/ha, tj. meziroční zvýšení o 3,5 %.

Sklizeň **sóji** dosáhla výše 80 tis. tun, tj. meziročně o 8,7 % více. Průměrný hektarový výnos je na 2,35 t/ha, což znamená meziroční pokles o 9,8 %.

Sklizeň **hořčice** na semeno dosáhla úrovně 6,7 tis. tun, tj. meziroční nárůst o 5,0 % při průměrném hektarovém výnosu 0,75 t/ha, který je meziročně také vyšší, a to o 37,4 %.

Sklizeň **lnu olejného** byla ve výši 1,4 tis. tun, tj. o 0,9 % více než v loňském roce. Průměrný hektarový výnos dosáhl 1,42 t/ha a je meziročně vyšší o 9,3 %.

Celková sklizeň ostatních **minoritních olejnin** byla ve výši 691 tun, tj. meziroční nárůst produkce o 33,7 %. Průměrný hektarový výnos ostatních olejnin byl meziročně také vyšší, a to o 27,3 % a dosáhl 0,66 t/ha.

Osevní plocha řepky ozimé pro sklizeň roku 2026 byla dle ČSÚ k 30. 11. 2025 na výměře 310 932 ha. Meziročně se tak její plocha snížila o zhruba 25 tis. ha, tj. o 7,3 %. V porovnání s 10letým průměrem se jedná o pokles osevní plochy řepky o 58 tis. ha. Méně hektarů bylo řepkou oseto naposledy v roce 2006. S ohledem na předpokládané zaorávky je pravděpodobnost sklizňové plochy řepky pod hranici 300 tis. ha.

ZÁSADY STÁTU A EU U KOMODITY OLEJNINY

Do zásahů státu a EU u komodity olejniny jsou zahrnuty:

1. **Pravidla agrárního obchodu ČR**
2. **Vnější obchodní politika EU v oblasti olejin**
3. **Podpůrná a dotační politika MZe v roce 2024**

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská politika a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečují regulaci trhu s olejinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT). SZP v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Unie a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Unie je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobených v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Dosáhnutí je možné za pomoci různých zemědělsko-politických nástrojů, ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem SZP. Její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně a dotace z EU jsou tak poskytovány v rámci SZP.

SOT s olejinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena EK. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení Výboru pro společnou organizaci trhů (VSOT), který je tvořen zástupci EK a jednotlivých členských států. Má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení a schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány EK. Zejména zprostředkovává kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s olejinami v ČR, na národní úrovni, je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

EU praktikuje jednak SZP a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU, se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je v rámci jednotného trhu EU obchodem vnitřním. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních společných organizací trhu byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny. SZP uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, o liberalizační opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

Na začátku roku 2020, po skončení programového období na léta 2014–2020, představila EK návrh na jednoleté přechodné období při přechodu na novou SZP, což považovala ČR za důležitý posun v jednání. Nicméně pro zemědělce i členské státy šlo o nereálně krátkou lhůtu. S ohledem na potřebné nastavení podmínek nových dotačních pravidel i související nastavení platebních systémů bylo však třeba, aby přechodné období bylo dvouleté. Jedině tak se jednotlivé národní platební agentury stihnou řádně připravit a neohrozí výplatu podpor pro zemědělce.

Reforma SZP vede ke spravedlivější, ekologičtější a výkonnější SZP, která usiluje o zajištění udržitelné budoucnosti evropských zemědělců. Nová politika podporuje opatření v oblasti životního prostředí a zahrnuje i opatření k zajištění cílenější podpory pro menší farmy, pomoci má také mladým zemědělcům v zahájení jejich činnosti. Dohoda představuje modernizovanou SZP, která podporuje přechod k hospodaření šetrnějšímu ke klimatu a ekologičtějšímu zemědělství, posiluje dodržování sociálních a pracovních práv a zajišťuje konkurenceschopnost zemědělců. SZP po roce 2020 klade větší důraz na sociální rozměr zemědělství, stanoví řadu opatření, zaměřených na motivaci zemědělců k přijetí „zelenějších“ zemědělských postupů, pomoc zemědělcům při řešení rizik a krizí, větší transparentnost k ochraně fondů EU a stanovuje vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů. Reforma rovněž zahrnuje posun od zaměření na dodržování předpisů k SZP, založené na výkonnosti. Nová SZP pokrývá období 2023–2027, do té doby nadále platilo přechodné opatření dohodnuté v roce 2020.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je právnickou osobou se sídlem v Praze, náleží do působnosti Ministerstva zemědělství a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., v platném znění a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

SZIF je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory zemědělství z evropských a národních zdrojů. Dotace EU jsou v rámci SZP poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EZFRV, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci SZP se v EU uplatňují tři zásady, a to společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita, tj. financování ze společného fondu do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje PRV, který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření SOT, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Rozdělení odpovědnosti SZIF a Celní správy při provádění obchodních mechanismů

SZIF jako platební agentura ČR úzce spolupracuje s Celní správou. Předávají si vzájemně potřebné informace k, pokud možno, bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury v některých zemích EU rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy, jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

Odpovědnost SZIF v oblasti SZP v oblasti obchodních mechanismů

- Zveřejňuje informace o zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence a o podmínkách podávání žádostí.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich.
- Přijímá záruky požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence.

Odpovědnost Celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních prohlášení.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a odepisování vyvážených/dovážených množství na licencích.
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebírání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen.

Celní opatření v ČR

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i ČR, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu na území EU za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii – DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 952/2013.

Pro rok 2024 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) 2023/2364 ze dne 26. září 2023, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci EU nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí Evropského společenství, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT**. Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů. Více informací je možné najít na webovém portálu Celní správy ČR <https://celnisprava.gov.cz/>.

Intrastat je statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi ČR a ostatními členskými státy EU. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z ČR do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do ČR z jiného členského státu EU, v obou případech přestoupilo státní hranici. Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny národními předpisy a předpisy EU.

Povinnost vykazovat údaje pro Intrastat v ČR vzniká osobám, právnickým i fyzickým, registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které vyvezly zboží do jiného členského státu anebo dovezly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných k DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou například veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR.

Práh pro vykazování je limit hodnoty vyvezeného nebo dovezeného zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvlášť za vyvezené a zvlášť za dovezené zboží. Výše prahů je od ledna 2024 stanovena na 15 mil. Kč fakturované hodnoty jak pro vyvezené, tak pro dovezené zboží.

Pokud zpravodajská jednotka splní určité podmínky, může využít zjednodušené hlášení, které umožňuje po splnění určitých podmínek vykazovat údaje pro Intrastat jedenkrát ročně bez uvedení podrobných údajů o zboží. Základní podmínkou je dosáhnout prahu pro vykazování ve výši 15 mil. Kč a zároveň nepřekročit celkovou hodnotu vyvezeného nebo dovezeného zboží ve výši 30 mil. Kč.

Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí je založen na Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016, která stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu), zajišťovat systém celních kvót a zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO (Všeobecná dohoda o clech a obchodu/Světová obchodní organizace) v oblasti dovozu a vývozu. Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek, pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro olejniny vydává SZIF jako platební agentura. Licence pro obchodování s olejinami s třetími zeměmi jsou povinné pouze v případě, když obchodník hodlá dovážet nebo vyvážet za celně zvýhodněných podmínek v rámci celních kvót řízených DG AGRI. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí pro zemědělské produkty jsou stanovena v Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016. Pravidla pro správu celních kvót řízených licencemi jsou pak uvedena v Nařízení Komise č. 760/2020 a 761/2020.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od začátku roku 2024 je zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, stanovena základní sazba ve výši 21 % a snížená sazba ve výši 12 %. Do skupiny podléhající snížené sazbě DPH, tj. 12 %, jsou zařazeny kódy nomenklatury celního sazebníku 07–12 (rostliny a semena), 07–23 (potraviny, semena, rostliny a přísady, obvykle určené k přípravě potravin, mimo nápojů a vody, s výjimkou vybraných nápojů).

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti olejnin

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Jednání o dalších smlouvách pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit překážky obchodu.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), ve kterém jsou sdruženy Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U olejnin je v jednotlivých zemích ESVO situace rozdílná. **Norsko** si ponechává clo na dovoz z EU u olejnin využívaných pro krmné účely nejčastěji ve výši 3,41 NOK/kg. Na této situaci nic nezměnila ani ujednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi Norskem a EU, která vstoupila v platnost v říjnu 2018. **Island** má nulová cla na dovoz všech olejnin z EU. **Švýcarsko** si clo pro dovoz z EU zachovalo prakticky u všech olejnin kromě některých položek určených pro krmné účely. Vysoká cla má Švýcarsko především na dovoz olejnin z EU určených pro výrobu oleje vhodného k lidské spotřebě. Další jednání o liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty se Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají. Švýcarsko v květnu 2021 odmítlo přijmout Institucionální rámcovou dohodu s EU a na základě tohoto kroku EU zastavila veškerá jednání o novelizacích stávajících dohod a schvalování nových vzájemných dohod. Na přelomu let 2023 a 2024 sice došlo k obnovení jednání o vzájemných dohodách a v první polovině roku 2025 se podařilo dospět ke shodě nad jejich podobou, avšak otázka liberalizace obchodu se zemědělskými produkty v aktualizovaných textech není zmíněna. Jedna z dohod by se měla týkat harmonizace pravidel v sanitární a fytosanitární oblasti, což by mohlo vést k odstranění některých dalších překážek obchodu mimo jiné u rostlinných a živočišných komodit mezi EU a Švýcarskem.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU **Velká Británie** a v květnu 2021 vstoupila v platnost Dohoda o obchodu a spolupráci s EU. Díky této dohodě se podařilo ve vzájemném obchodě zachovat nulová cla a bezkvótový přístup pro všechny produkty splňující pravidla původu EU. Obchod však poznamenala zvýšená administrativní a finanční zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel obchodu se třetími zeměmi. V květnu 2025 se EU a UK dohodly, že budou pracovat na nové Dohodě o sanitárních a fytosanitárních záležitostech, která by ve vzájemném obchodě umožnila snížit počet kontrol, certifikací a poplatků u rostlinných a živočišných produktů.

Preferenční dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. **Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie**, ani **Srbsko** neuplatňují na dovoz olejnin z EU žádné clo.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány Asociační dohody včetně dohod o volném obchodu, je oblast středomoří (EUROMED). U olejnin se situace v jednotlivých zemích liší. Například **Alžírsko** uplatňuje téměř u všech olejnin dovozní MFN¹ cla ve výši 5 % ad valorem. Výjimku tvoří podzemnice olejná, tři položky slunečnicových semen (dovozní cla 30 %) a některá ostatní olejnata semena, u kterých je bezcelně možno dovézt do Alžírska pouze 100 tun v rámci preferenční celní kvóty. Naopak dovozní cla Alžírska na sójové boby, slunečnicová semena a semena řepky dovážené pro potravinářské účely jsou nulová. Dovoz do **Turecka** z EU je bezcelní u sójových bobů, lněných semen, semen řepky a také u semen slunečnice určených k setí. Dovoz ostatních slunečnicových semen je bezcelní pouze v případě jejich specifického využití a dovozu v rámci preferenční kvóty 1 000 tun od ledna do srpna. Na ostatní položky olejnin z EU uplatňuje Turecko dovozní cla nejčastěji v rozmezí 3–23,4 %. **Izrael** uplatňuje cla na dovoz z EU u některých položek podzemnice olejně neurčené k setí a slunečnice (s dalšími podmínkami vztahujícími se k minimálním a maximálním clům). Dovozy ostatních olejnin z EU jsou bezcelní. **Maroko, Egypt a Jordánsko** dovozní cla pro olejnin z EU neuplatňují. **Tunisko** z této řady vybočuje a na dovoz téměř u všech olejnin z EU uplatňuje clo nejčastěji v rozmezí od 10 do 36 % (u semen slunečnice je MFN

¹ Základní princip obchodního systému v rámci Světové obchodní organizace (WTO), který stanovuje, že členské státy proti sobě nesmí používat diskriminující praktiky a že všechny výhody (včetně výše celních sazeb), které získá jeden člen, se vztahují i na všechny členy ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

dovozní clo 50 %). Výjimku tvoří sójové boby a semena řepky olejně, jejichž dovoz z EU je bezcelní. Mezi EU a Tuniskem probíhala do května 2019 liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu. Z politických důvodů na straně Tuniska bylo však jejich pokračování přerušeno.

V letech 2013 až 2017 vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se státy Andského společenství (Peru, Kolumbie a Ekvádor) a Střední Ameriky (Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Dohoda s **Peru** je prozatímně prováděna od března 2013 a od té doby přispěla nejprve k výrazné redukci a později k odstranění dovozních cel u olejnin. V současnosti jsou proto všechna cla Peru na dovozy olejnin z EU nulová. Dohoda s **Kolumbií**, prozatímně prováděná od srpna 2013, odstranila dovozní cla do Kolumbie z EU především na kopru, lněná, hořčičná, maková a bavlníková semena a většinu olejnin určených k setí. Většina ostatních druhů olejnin je z liberalizace vyjmuta (položky neurčené k setí jsou nejčastěji zatíženy dovozním clem ve výši 15 %). Dohody s **Hondurasem**, **Nikaragou** a **Panamou** jsou prozatímně prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila **Kostarika** a **Salvador** a v prosinci téhož roku také **Guatemala**. Na základě dohod došlo k významné liberalizaci cel při dovozu olejnin z EU do těchto zemí. Cla byla odstraněna u všech olejnin s výjimkou mouky ze sójových bobů. V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s **Ekvádorem** a ten se tak v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohody mezi EU s Peru a Kolumbií. V rámci dohody budou cla při dovozu olejnin z EU do Ekvádoru odstraněna do 10 let. Jedinou výjimkou jsou sójové boby neurčené k setí, které jsou z liberalizace vyjmuty. V současnosti jsou mimo jiné nulová cla na dovoz olejnin z EU do Ekvádoru určených k setí.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu a v lednu 2025 byla jednání dokončena. Bylo dosaženo dohody ve všech oblastech a v září 2025 předložila Evropská komise Radě návrh na podpis a uzavření dohody. Návrh Komise na uzavření a podpis zahrnuje dva paralelní právní nástroje – modernizovanou globální dohodu EU–Mexiko a prozatímní obchodní dohodu. U olejnin jsou však všechna dovozní cla z EU do Mexika nulová již v současnosti.

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur (**Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay**). K politické dohodě došlo až v prosinci 2024, v září 2025 pak EK předložila Radě návrh na podpis a uzavření dohody. Návrh Komise na uzavření a podpis zahrnuje dva paralelní právní nástroje – Partnerskou dohodu EU – Mercosur a prozatímní obchodní dohodu. V současnosti je do států Mercosuru bezcelní dovoz olejnin z EU určených k setí. Celní sazby na ostatní olejninu se pohybují nejčastěji v rozmezí 0 až 10 %.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile**. Dohoda byla podepsána v prosinci 2023 a prozatímní obchodní dohoda mezi EU a Chile vstoupila v platnost v únoru 2025. Dovoz olejnin z EU do Chile je bezcelní již před vstupem dohody v platnost.

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, ale proces se poté prakticky zastavil. Na přelomu června a července 2022 bylo jednání obnoveno a dosud proběhlo dalších třináct kol. MFN cla Indie při dovozu olejnin se pohybují v rozmezí 5 až 70 % s tím, že nejčastější je sazba 30 %.

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. Obchod s olejninami mezi EU a Japonskem probíhá bezcelně, pouze u čtyř položek podzemnice olejně si Japonsko ponechalo lhůtu pro liberalizaci v rozmezí 7 až 10 let.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz olejnin z EU do Jižní Korey jsou z velké části nulová. Výjimku tvoří pět položek u sójových bobů, které jsou z liberalizace zcela vyjmuty a některé další produkty, jako například podzemnice olejná a sezamová semínka, u kterých má být dovozní clo do Jižní Koreje odstraněno do 19 let po vstupu dohody v platnost.

V prosinci 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a **Singapurem**, dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. Dohoda stanovuje, že dovoz všech zemědělských komodit a potravin z EU do Singapuru nepodléhá clu. Nicméně v případě olejnin nedošlo vstupem dohody v platnost k žádné změně, protože i Singapur u nich uplatňoval MFN dovozní clo 0 % již v minulosti.

V říjnu 2013 bylo dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatím prováděna od září 2017. Liberalizace se však olejnin nijak nedotkla, protože Kanada poskytovala na tyto produkty MFN dovozní clo 0 % již v minulosti.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou** je v plném rozsahu uplatňována od září 2017. Ukrajina uplatňuje cla pouze na dovoz mouky ze sójových bobů z EU ve výši 4 % ad valorem².

K uzavření dohod o volném obchodu s **Moldavskem** a **Gruzií** došlo v listopadu 2013. Dohody vstoupily v platnost v červenci 2016. Na dovoz olejnin z EU do Moldavska i Gruzie jsou cla nulová.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) mezi EU a Malajsií a Vietnamem. **Malajsie** v lednu 2025 souhlasila s obnovením jednání a na přelomu června a července 2025 se uskutečnilo první negociační kolo. Malajsie uplatňuje při dovozu olejnin MFN cla v rozmezí 0 až 5 %. Dohoda s **Vietnamem** vstoupila v platnost v srpnu 2020 a díky ní dojde k odstranění všech dovozních cel na olejninu do Vietnamu z EU v rozmezí 4 až 11 let od vstupu dohody v platnost. Vietnam však již v současnosti uplatňuje při dovozu olejnin z EU preferenční clo pouze u makových semen, a to ve výši 4,5 %.

V roce 2013 bylo zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední negociační kolo se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku následně došlo k zastavení dalších jednání. V březnu 2023 však EU a Thajsko oznámily záměr obnovit jednání o moderní dohodě o volném obchodu a v září 2025 proběhlo již sedmé kolo. Thajsko uplatňuje MFN cla na dovoz olejnin nejčastěji ve výši 5 až 30 %. Některé položky jsou však zatíženy také nevalorickým clem.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání s **Filipínami** a v červnu 2025 proběhlo třetí kolo obnovených jednání. Filipíny uplatňují MFN cla na dovoz olejnin ve výši 0 až 15 %.

V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s **Indonésií** a v září 2025 bylo oznámeno dokončení rozhovorů. V současnosti probíhají právní úpravy textu. Po vstupu dohody v platnost by mělo dojít k odstranění 98 % cel v obchodu s EU. Indonésie uplatňuje MFN cla na dovoz olejnin ve výši 0 až 5 %.

Jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 a první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Po pěti letech byla jednání ze strany Austrálie přerušena s tím, že se nepodařilo dospět k akceptovatelnému výsledku. V případě Nového Zélandu byla jednání o dohodě o volném obchodu dokončena v červnu 2022, dohoda byla podepsána v červenci 2023 a vstoupila v platnost v květnu 2024. Na Nový Zéland jsou však olejnin z EU dováženy za nulová cla již nyní. Austrálie u dovozů olejnin z EU uplatňuje clo pouze na dovoz jedné položky podzemnice olejné, a to ve výši 5 % FOB³.

² Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

³ Hodnota zahrnující veškeré náklady s dodáním zboží na palubu lodi včetně daní, dávek a poplatků ukládaných z důvodu vývozu.

3. Podpůrná a dotační politika MZe v roce 2024

System podpor do zemědělství v ČR představuje pro zemědělce možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

System podpor lze rozdělit na:

I. Přímé platby

II. Program rozvoje venkova a Strategický plán SZP na období 2023–2027

III. Zemědělské národní dotace

I. Přímé platby

Rostlinná výroba, včetně pěstování olejnin, je v ČR podporována několika dotačními tituly v rámci I. pilíře (přímé platby) SZP EU.

Přímé platby jsou od roku 2023 součástí Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro období 2023–2027 a jsou poskytovány v souladu s podmínkami v něm definovanými. V rámci I. pilíře SZP je z Evropského zemědělského záručního fondu poskytována Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS) a k ní Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS). Pro zemědělce do 40 let věku je vyplácena Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce (CIS-YF). Platba pro malé zemědělce, s hospodářstvím o velikosti do 10 hektarů, se vyplácí na 4 hektary a nahrazuje všechny ostatní přímé platby. Platbou cílenou na postupy prospěšné pro životní prostředí a klima je podpora Režimy pro klima a životní prostředí.

V rámci I. pilíře se kromě výše uvedených plateb oddělených od produkce poskytují i Podpory příjmu vázané na produkci (CIS, dříve VCS). Stejně jako v minulých letech zemědělci získají příspěvky na takzvané citlivé komodity, které čelí určitým obtížím a jsou obzvláště důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů.

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům v návaznosti na podmínky definované ve SP SZP.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost.

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (například kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb na vícesložkovou přímou platbu, složenou z:

- Základní podpora příjmu pro udržitelnost, tzv. BISS, která představuje necelých 31 % z celkové obálky na přímé platby,
- Platby pro malé zemědělce,
- Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost, tzv. CRISS – 23 % obálky přímých plateb,
- Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce,
- Platba na režimy pro klima a životní prostředí (Celofaremní ekoplatba – základní a prémiová) – 30 % obálky,
- Podpora příjmu vázaná na produkci poskytovaná citlivým sektorům (CIS) – 15 % obálky.

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb je podávána elektronickou formou v rámci tzv. Jednotné žádosti (JŽ) prostřednictvím Portálu Farmáře na webových stránkách SZIF, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Opožděné podání žádosti je možné do 25 kalendářních dnů se snížením platby o 1 % za každý den prodlení. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ.

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 83/2023 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být od roku 2023 aktivním zemědělcem podle čl. 4 odst. 5 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e–2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí platby BISS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek DZES a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC. Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Sazba BISS pro rok 2024 byla stanovena ve výši 1 817,84 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 6,3 mld. Kč.

Platba pro malé zemědělce

Cílem dotačního titulu je podpořit a stabilizovat malé zemědělce s výměrou do 10 ha půdy evidované v evidenci zemědělské půdy LPIS ke dni podání žádosti. Platba je však poskytována na maximálně 4 ha půdy. Tato dotace nahrazuje všechny ostatní přímé platby, nelze o ni tedy žádat společně s jinou přímou platbou. Zemědělec si může sám vybrat, co je pro něj výhodnější, zda platba pro malé zemědělce nebo zda raději požádá o ostatní přímé platby zvlášť.

Sazba platby pro malé zemědělce pro rok 2024 byla stanovena ve výši 7 083,13 Kč/ha. Velikost obálky pro rok 2024 činila cca 88,9 mil. Kč.

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Podpora řeší některé slabé stránky českého zemědělství. Především dlouhodobě nižší příjmy menších podniků, které by bez podpory nebyly životaschopné. Smyslem platby je lepší zacílení přímých plateb na malé a střední zemědělce, a to vzhledem ke všeobecně uznávané nutnosti prosazovat vyváženější rozdělování podpory malým a středně velkým subjektům.

Platba je poskytována všem žadatelům na prvních 150 hektarů formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Nárok na tuto platbu má každý žadatel bez ohledu na celkovou velikost obhospodařované zemědělské plochy.

Sazba CRISS pro rok 2024 byla stanovena ve výši 3 599,44 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 4,7 mld. Kč.

Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Jedná se o roční platbu na způsobilý hektar pro mladé zemědělce, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik a kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu. Podpora se poskytuje pouze na prvních 90 hektarů. Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti, který pomůže stabilizovat příjem mladých začínajících zemědělců. Tato platba je nastavena tak, aby novým mladým začínajícím zemědělcům zvýšila příjem na úroveň zaručující zachování životaschopnosti a konkurenceschopnosti jejich hospodářství. Jedná se tedy o doplňkovou platbu k ostatním přímým platbám. Toto se týká žadatelů, kteří podali první žádost o platbu v roce 2023. Ve spojení s ostatními přímými platbami

se jedná o výrazně vyšší přímou platbu na hektar, která může přilákat k podnikání v zemědělství více nových mladých začínajících zemědělců. Žádost o tuto platbu je možné podávat po dobu pěti po sobě jdoucích let. V závislosti na roku, kdy byla poprvé podána žádost o platbu, existují dvě skupiny žadatelů s odlišnými podmínkami způsobilosti.

Sazba pro mladé zemědělce pro rok 2024 byla stanovena ve výši 2 590,58 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 180 mil. Kč.

Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoschéματα, tzv. ekoplatby)

Ekoschéματα jsou novým nástrojem I. pilíře SZP, který je pro zemědělce dobrovolný. Ekoschéματα v ČR obsahují Celofaremní ekoplatbu ve dvou úrovních, základní a prémiové a dále Ekoplatbu na podporu udržitelného hospodaření se živinami. Jejich cílem je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny a které v neposlední řadě představují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

Celofaremní ekoplatba

Základní stupeň celofaremní ekoplatby obsahuje řadu požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně a které zemědělec pro získání platby musí splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje. Žadatel se dobrovolně zavazuje k plnění povinností základní celofaremní ekoplatby na celé jeho výměře a všemi zemědělskými kulturami, které obhospodařuje, tzn. pro účely provádění a platby základní celofaremní ekoplatby si nelze selektivně vybrat zemědělské kultury ani díly půdního bloku či jeho části. Při splnění podmínek má žadatel nárok na platbu na celou výměru, kterou obhospodařuje.

Sazba pro Základní celofaremní ekoplatbu pro rok 2024 byla stanovena ve výši 1 774,62 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 6,1 mld. Kč.

Cílem **prémiové celofaremní ekoplatby** je navýšení zastoupení neproduktivních ploch v zemědělské krajině a přispění k ochraně vodních toků. Jedná se o nadstavbu celofaremní ekoplatby, kdy žadatel současně plní podmínky základního stupně celofaremní ekoplatby.

Pro poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby je zapotřebí, aby žadatel nejen splnil podmínky pro poskytnutí základní celofaremní ekoplatby, ale zároveň vyčlenil z výměry zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost nebo úhor na úrovni zemědělského podniku minimální podíl neproduktivních ploch 7 % ve stanovené kvalitě neproduktivních ploch. Žadatel o celofaremní prémiovou ekoplatbu musí podmínky vyčlenění neproduktivních ploch naplnit kompletně (jak požadované % neproduktivních ploch, tak i včetně všech stanovených podmínek), tzn. výjimka týkající se neproduktivních ploch platná pro základní celofaremní ekoplatbu neplatí pro podmínky prémiové celofaremní ekoplatby. V případě, že žadatel žádá o poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby a byl mu Fondem v evidenci využití půdy na části plochy DPB s druhem standardní orné půdy vymezen ochranný pás podél vodního toku, vyčlení výhradně ochranné pásy podél vody typu prémiový. Žadatel dodržuje pravidla podmíněnosti a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům po celý kalendářní rok.

Sazba pro Prémiovou celofaremní ekoplatbu pro rok 2024 byla stanovena ve výši 18 132,48 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 31 mil. Kč.

Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb. Mechanismus umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj tedy zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

Pro období 2023–2027 finanční prostředky v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč) směřují na podporu brambor určených pro výrobu škrobu, chmele, ovocných druhů s velmi vysokou pracností, ovocných druhů s vysokou pracností, zeleninových druhů

s velmi vysokou pracností, zeleninových druhů s vysokou pracností, cukrové řepy, bílkovinných plodin, chov telete masného typu, krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka a chov bahnice nebo chov kozy.

II. Program rozvoje venkova a Strategický plán SZP

Z Programu rozvoje venkova ČR (PRV) na období 2014–2020, s přechodným obdobím do roku 2022, mohli pěstitelé olejnin čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, na pořízení potřebných technologií i na pořízení mobilních strojů. Podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a z operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců.

Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, která vydává MZe ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. do 150 mil. Kč v rámci 1., 3. a 5. kola příjmu žádostí. V 7. kole příjmu pak mohli čerpat na projekty od 100 tis. do 75 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace byla 40 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (ANC) oblastech o 10 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pro pěstování olejnin se v 1., 3., 5. a 7. kole příjmu žádostí dotovaly zejména investice do pořízení čistících a sušících i dalších potřebných technologií a na mobilní stroje. Z investičních dotací nebylo možné dotovat stavební náklady na sklady olejnin.

Operace byla rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Na pěstování olejnin tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- b) Rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelé, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) Rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) Rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Celkem proběhlo v operaci 6 kol příjmu žádostí o dotaci.

Na olejninu bylo možné žádat v 1., 3., 5. a 7. kole příjmu žádostí. V 10. a 12. kole příjmu žádostí byla podpora vyhrazena pouze pro citlivé sektory.

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora byla určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let včetně, které nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky. Dotace se poskytovala na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. EUR, což činilo cca 1,2 mil. Kč.

V této operaci proběhlo celkem 5 kol příjmu žádostí o dotaci. Podáno bylo celkem 1 910 žádostí s požadavkem na dotaci 2,3 mld. Kč. K podpoře bylo schváleno a proplaceno 1 225 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 1,5 mld. Kč.

Další možnost poskytovala operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**, tzv. zemědělské inovace, podpora poskytovaná na výzkum a vývoj a na investice spojené s vyvíjeným produktem, postupem či technologií. Podpora na zpracování

olejnin, tj. operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, podpora poskytovaná na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

Intervence v rámci rozvoje venkova SP SZP 2023–2027

Podpora olejnin je od roku 2023 možná z intervencí rozvoje venkova v rámci SP SZP pro ČR na období 2023–2027. Konkrétně zejména z intervencí 33.73 Investice do zemědělských podniků a 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce.

Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci SP SZP na období 2023–2027, která vydává MZe ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/spszp a SZIF www.szif.cz.

Intervence 33.73 Investice do zemědělských podniků

Způsobilým žadatelem je zemědělský podnikatel, který podniká v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb. Výše dotace je 40 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace, kterou lze navýšit o 10 % pro mladé začínající zemědělce a o dalších 10 % pro ekologické podnikatele. Maximální výše dotace na jeden projekt je 25 mil. Kč.

Intervence je opět rozdělena na jednotlivé záměry, přičemž pěstitelé olejnin mohou žádat v těchto záměrech:

- b) projekty do 2 000 000 Kč včetně, žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP, Rostlinná výroba a
- g) Rostlinná výroba.

Pro pěstování olejnin je možné žádat na tyto investice – pořízení technologií skladování, mobilní stroje, nádrže na zadržení srážkových vod ze střech a retenční nádrže. Žadatelé podnikající výhradně v ekologickém zemědělství mohou žádat i na výstavbu skladů pro bioprodukcí olejnin.

Doposud proběhl příjem žádostí v rámci 1. a 4. kola příjmu žádostí, kdy bylo podáno 1 026 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na olejninu s požadavkem na dotaci celkem 1 510 mil. Kč. Z toho bylo 225 projektů s požadavkem na dotaci 283 mil. Kč schváleno k podpoře. Poslední příjem žádostí proběhl v termínu 14. 10. – 4. 11. 2025.

Intervence 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce

Podpora je určena pro zemědělské podnikatele (evidované v Evidenci zemědělského podnikatele), kteří nedosáhli 41 let, a kteří v zemědělství podnikají max. 5 let před podáním Žádosti o dotaci. Dotace je poskytována na realizaci podnikatelského plánu, přičemž jeho realizace musí být dokončena do 2 let od podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Dotace je poskytována ve 2 sazbách. Základní sazba dotace činí 1 500 000 Kč. V případě, že bude předmětem podnikatelského plánu zpracování vlastní produkce, jehož výstupem je produkt (potravina) uvedený v příloze I Smlouvy o fungování EU, bude sazba činit 2 030 000 Kč. Dotace bude poskytnuta dle zvolené sazby v 1 splátce, a to již po podpisu Dohody o poskytnutí dotace.

Intervence **34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů** je další podpora pro zpracovatele a zájemce o zahájení zpracování zemědělských produktů.

III. Zemědělské národní dotace

Z národních zdrojů podporuje Česká republika prostřednictvím cílených programů celou řadu potřebných aktivit. Těmito dotačními programy přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

1) Dotační programy Ministerstva zemědělství (MZe)

2) Podpory Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF)

1) Dotační programy MZe

Dotační programy zemědělských národních dotací jsou realizovány na základě změny zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a změny zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Od roku 2020 přešla administrace dotačních programů dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou dotačního programu na genetické zdroje, které provádí MZe) plně do kompetence SZIF.

Žádosti o dotaci, veškeré přílohy a doklady prokazující nárok na dotaci se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF. SZIF se při poskytování dotací řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a také podle ministerstvem vydaných Zásad.

Ačkoliv jsou zemědělské národní dotace financovány výhradně z národních zdrojů, legislativa EU upravuje povinnost členských států oznámit (notifikovat) EK v předstihu veškeré záměry na poskytnutí státní podpory. Hlavním smyslem těchto ustanovení je snaha, aby tyto národní podpory nepřispívaly k narušování hospodářské soutěže společného trhu.

Hlavním cílem zemědělských národních dotací je podpora restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru spolu s rozvojem venkovského prostoru.

Spektrum dotačních programů každoročně udržuje kontinuitu s programy realizovanými v předešlých letech.

V roce 2024 bylo na dotační programy zemědělských národních dotací vyplaceno celkem 2 897,2 mil. Kč ze státního rozpočtu.

Dle Zásad, vydaných v roce 2024, byly administrovány následující dotační programy, které se dotýkají oblasti olejnin:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem podpory je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. Biologická ochrana rostlin jako náhrada chemické ochrany

Předmětem dotace jsou náklady na pořízení biologické ochrany rostlin jako náhrady za aplikování chemické ochrany rostlin.

Výše dotace: paušální sazby u polních plodin/u skupiny polních plodin, a to u slunečnice 371 Kč/ha a u řepky olejky I 180 Kč/ha.

3.d. Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin

Předmětem dotace je podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou olejnin. Podpora vyhledávání a výzkum donorů vyšší tolerance k původcům nejvýznamnějších chorob a ke škůdcům polních plodin. Podpora tvorby genotypů olejnin s vhodnými parametry pro průmyslové a energetické využití.

Výše dotace: do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů na projekty u olejnin.

3.i. Použité uznané osivo lnu, technického konopí, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použité uznané nebo zkoušené osivo vyjmenovaných píce (zařazených do jednotlivých skupin) odrůd registrovaných nebo uvedených ve Společném katalogu odrůd EU pro osev produkčních ploch

Předmětem dotace je použité uznané osivo lnu a luskovin (sója).

Výše dotace: u osiva lnu do výše 18 Kč/kg uznaného osiva lnu a u sóji do výše 3 Kč/kg uznaného osiva sóji.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Speciální poradenství založené na pořádání propagačních opatření za účelem zvýšení informovanosti širší veřejnosti o zemědělských produktech rostlinné výroby.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

Konzultační a metodická pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací při realizaci společné zemědělské politiky; transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

9.H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Podpora účasti vystavovatelů na mezinárodních zemědělských, potravinářských, lesnických a zahradnických veletrzích a výstavách v zahraničí prezentující své výrobky.

2) Podpory Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF)

PGRLF se v České republice stal za dobu svého působení neodmyslitelnou součástí podpory resortu zemědělství. Již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající podnikatele v oblasti zemědělské prvovýroby, zpracování zemědělských produktů, lesního hospodářství a zpracování dřeva. Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů, finanční podpora pojištění a poskytování úvěrů podnikatelským zemědělským subjektům. Hlavním rysem PGRLF je pružnost, transparentnost rozhodování, jednoduchost využití ze strany klienta a stabilita.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. dosud (údaje k 30. 6. 2025) umožnil čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu 247,6 mld. Kč a podpořil téměř 110 tis. ha nakoupené půdy. Výše příslibených podpor dosáhla 33 mld. Kč na podporu úroků, z toho bylo vyplaceno 29,7 mld. Kč. Dále bylo 34 mld. Kč vystavených záruk a přes 9 mld. Kč na podporu pojištění.

V roce 2024 byly Fondem mj. poskytovány podpory v následujících podpůrných programech:

Podpora komerčních úvěrů (Investiční programy)

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení, snížení jistiny úvěrů nebo vydávání garancí na zajištění úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty. Většina z programů pro podporu komerčních úvěrů je zaměřena na podporu investic, tedy zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s cílem restrukturalizace a zvýšení efektivnosti, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje, zejména zemědělských subjektů a zpracovatelů zemědělských produktů.

Program Zemědělec

V rámci programu Zemědělec je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení z úvěrů poskytnutých zemědělským podnikatelům, a to na nákup techniky do zemědělské prvovýroby a na výstavbu, pořízení nebo zhodnocení nemovitého majetku v zemědělských podnicích.

Celkový objem úvěrových prostředků, na které bylo možné poskytnout podporu jednomu žadateli za dané období příjmu žádostí, byl stanoven v roce 2024 v částce nejvýše 15 mil. Kč v případě investice do zemědělské techniky a až 75 mil. Kč v případě investic do nemovitostí. Doba splatnosti úvěru v případě investice do zemědělské techniky nesměla přesáhnout 8 let a v případě investic do nemovitostí 20 let. Sazba podpory byla pro rok 2024 stanovena po ukončení příjmu žádostí pro dané období, a to ve výši max. 3,3 % s 1% navýšením pro mladé zemědělce.

Program Podpory nákupu půdy

V rámci programu Podpora nákupu půdy je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení z úvěrů poskytnutých podnikatelům v oblasti zemědělství, a to na nákup zemědělské půdy.

Podpora je poskytována v režimu de minimis, kdy maximální výše podpory je korunový ekvivalent částky 20 000 EUR. Program je určen pro malé a střední podniky. V roce 2024 byl příjem žádostí v tomto programu otevřen po celý kalendářní rok. Podpora je poskytována ve výši sazby stanovené ze strany PGRLF za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. Úrokové zatížení příjemce podpory však musí činit minimálně 0,5 % p. a. Nakupovaná půda, k níž se vztahuje žádost o podporu, nesmí být ve vlastnictví státu.

Program Potravináři

Program je určen pro podnikatele působící v oblasti potravinářské výroby, kteří jsou zařazeni do kategorie malého nebo středního podniku. Předmětem podpory je snížení jistiny provozních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na provozní financování podnikatelů za účelem dočasného snížení provozních nákladů v důsledku působení dočasně vysokých cen energií a dalších vstupních nákladů.

Program Zpracovatel

V rámci programu Zpracovatel jsou podporovány investice na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělského produktu k výrobě krmiv pro hospodářská zvířata. Nákup půdy je způsobilým nákladem pouze tehdy, pokud nepřevyší 10 % z celkových způsobilých nákladů investice.

Podpora pojištění (Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání)

Program Finanční podpora pojištění

Cílem programu na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění s cílem dosažení vyšší propojitelnosti.

Program je určen zemědělským prvovýrobcům, kteří si sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy či škůdci nebo pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy. Program je určen pouze pro malé nebo střední podniky.

Výše podpory se stanoví v rozmezí 35–65 % uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin a 10–50 % uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin. Procentní výše podpory byly pro rok 2024 stanoveny ve výši 65 % pro pojištění speciálních plodin a 47 % pro pojištění ostatních plodin.

Úvěry poskytované PGRLF

Program Investiční úvěry Zemědělec

Podporou se v tomto programu rozumí poskytnutí úročeného úvěru Fondem, a to s možností snížení jistiny úvěru. Úvěr může být poskytnut na pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce zemědělského prvovýrobce.

Program je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni v kategorii pouze malých a středních podniků.

Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 400 000 Kč a zároveň max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru. U začínajících podnikatelů, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělských podnikatelů déle než 24 měsíců před podáním žádosti, může činit podpora na snížení jistiny úvěru maximálně 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru. Úvěr lze poskytnout ve výši od 100 tis. Kč do 10 mil. Kč a doba jeho splatnosti je vždy minimálně 2 roky a nepřesáhne 15 let. Příjem žádostí v jednotlivých kolech již od listopadu 2024 nekončí okamžikem, kdy je zaregistrováno prvních 250 žádostí, ale program je nově otevřen celoročně. Pro rok 2024 byl otevřen v období od 7. 11. 2024 – 7. 11. 2025 a v roce 2025 bylo otevřeno další kolo dne 8. 11. 2025.

MEZINÁRODNÍ TRH S OLEJNINAMI

Situace na mezinárodním trhu byla v roce 2024 ovlivněna řadou přetrvávajících globálních nejistot, a to válkou na Ukrajině, napětím na Blízkém východě, ale i očekáváním zvolení nové politické reprezentace a administrativy v USA. Z hlediska počasí byl rok 2024 označen za nejteplejší rok v historii měření. Během roku se však nejen v Evropě vyskytovaly extrémní výkyvy počasí jako byly vydatné dešťové srážky, záplavy například ve Španělsku, Německu, ale i v ČR, extrémní vedra, velká sucha a zvýšená rizika výskytu chorob a škůdců.

V roce 2025 zůstávají geopolitické hrozby, průběh počasí a vývoj obchodních politik zejména v USA a Číně hlavními faktory ovlivňujícími mezinárodní trhy.

Světová produkce olejnin

Podle USDA k prosinci 2025 byla výměra hlavních olejnin, tj. řepky, slunečnice, sóji, kopry, bavlníku, palmy olejné a podzemnice olejné, v **hospodářském roce (dále jen HR) 2024/25** na ploše 315,0 mil. ha. Došlo tak meziročně k jejímu navýšení o 5,5 mil. ha (o 1,8 %).

Světová produkce hlavních olejnin dosáhla v tomto HR celkových 684,5 mil. tun, tj. meziroční nárůst produkce o 27,1 mil. tun (o 4,1 %). Z toho dosáhla produkce sójových bobů 427,2 mil. tun, produkce řepkového semene 86,0 mil. tun a produkce semene slunečnice 52,1 mil. tun.

Největším producentem olejnin na světě v daném HR byla Brazílie se 178,6 mil. tun (z toho bylo 171,5 mil. tun sóji), USA 128,6 mil. tun (z toho 119,1 mil. tun sóji), Čína 67,8 mil. tun, Argentina 58,6 mil. tun (z toho 51,1 mil. tun sóji) a Indie 42,5 mil. tun. Největším producentem řepky pak byla Kanada s produkcí 19,2 mil. tun, následovala EU 16,8 mil. tun a Čína 15,8 mil. tun. Největšími producenty slunečnicového semene byly Rusko 16,9 mil. tun, Ukrajina 13,0 mil. tun a EU 8,2 mil. tun.

Osevní plocha, produkce a spotřeba vybraných druhů olejnin ve světě

Plodina	Ukazatel	MJ	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Sója	Osevní plocha	mil. ha	131,58	137,36	140,66	146,53	143,73
	Produkce	mil. t	360,54	378,36	396,36	427,15	422,54
	Spotřeba	mil. t	366,02	366,76	383,65	413,18	421,85
Řepka	Osevní plocha	mil. ha	38,72	42,44	42,98	42,48	43,87
	Produkce	mil. t	76,65	89,86	89,97	86,00	95,27
	Spotřeba	mil. t	76,01	86,43	88,56	88,21	92,40
Slunečnice	Osevní plocha	mil. ha	28,54	28,30	27,80	28,19	29,33
	Produkce	mil. t	56,86	52,78	55,94	52,14	51,77
	Spotřeba	mil. t	51,33	56,23	56,68	52,10	51,76
Olejniný celkem	Osevní plocha	mil. ha	297,42	306,20	309,42	314,96	313,83
	Produkce	mil. t	610,69	637,31	657,40	684,51	690,26
	Spotřeba	mil. t	609,25	626,17	643,45	671,11	685,39

Pramen: USDA, * odhad k 12/2025

Poznámka: Olejniný celkem – sója, řepka, slunečnice, kopra, bavlník, palma olejná a podzemnice olejná.

Světová bilance hlavních olejnatých plodin (v mil. t)

Ukazatel		2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
PRODUKCE	Sójové boby	360,54	378,36	396,36	427,15	422,54
	Řepkové semeno	76,65	89,69	89,97	86,00	95,27
	Slunečnicové semeno	56,86	52,78	55,94	52,14	51,77
	Podzemnice olejná	52,12	50,24	49,84	52,05	52,36
	Bavlníkové semeno	39,62	40,33	39,48	41,09	41,44
	Palmová jádra	18,88	19,75	19,59	20,27	21,01
	Kopra	6,03	6,00	6,21	5,80	5,87
	Celkem	610,69	637,31	657,40	684,51	690,26
DOVOZY	Sójové boby	154,76	168,51	178,41	179,00	186,14
	Řepkové semeno	13,89	20,02	18,26	19,88	18,18
	Slunečnicové semeno	3,83	3,77	2,54	2,58	2,48
	Podzemnice olejná	3,96	4,15	3,99	3,73	4,15
	Bavlníkové semeno	0,99	1,37	1,19	0,98	1,03
	Palmová jádra	0,15	0,16	0,19	0,24	0,15
	Kopra	0,10	0,08	0,08	0,09	0,09
	Celkem	177,68	198,05	204,66	206,49	212,23
VÝVOZY	Sójové boby	154,43	171,86	177,84	184,81	187,70
	Řepkové semeno	15,00	19,82	18,69	19,77	18,40
	Slunečnicové semeno	3,94	4,02	2,71	2,90	2,63
	Podzemnice olejná	4,43	4,83	4,91	5,29	5,04
	Bavlníkové semeno	1,24	1,09	1,21	1,35	1,23
	Palmová jádra	0,05	0,06	0,09	0,13	0,05
	Kopra	0,11	0,10	0,08	0,07	0,08
	Celkem	179,21	201,78	205,53	214,32	215,12
ZPRACOVÁNÍ	Sójové boby	316,44	315,59	331,17	358,20	365,24
	Řepkové semeno	72,01	82,11	84,53	84,38	87,80
	Slunečnicové semeno	46,69	51,36	52,28	47,48	47,43
	Podzemnice olejná	19,70	19,06	18,44	19,33	19,37
	Bavlníkové semeno	30,02	30,22	31,41	31,19	31,20
	Palmová jádra	18,72	19,76	19,45	20,17	20,97
	Kopra	5,95	5,91	6,17	5,79	5,84
	Celkem	509,54	524,00	543,44	566,53	577,86
KONEČNÉ ZÁSoby	Sójové boby	93,53	101,78	115,07	123,24	122,37
	Řepkové semeno	7,34	10,97	11,95	9,85	12,50
	Slunečnicové semeno	7,82	4,12	3,21	2,93	2,80
	Podzemnice olejná	4,98	4,33	3,85	3,74	3,99
	Bavlníkové semeno	1,53	1,46	1,62	1,51	1,60
	Palmová jádra	0,32	0,28	0,32	0,32	0,31
	Kopra	0,06	0,05	0,04	0,04	0,04
	Celkem	115,57	122,98	136,06	141,63	143,60

Pramen: USDA, * odhad k 12/2025

Poznámka: Mezi hlavní olejninu patří sója, řepka, slunečnice, kopra, bavlník, palma olejná a podzemnice olejná.

Světová bilance vybraných olejnin v HR 2024/25

Ukazatel	MJ	Olejnin celkem HR 2023/24	HR 2024/25				Meziroční index (%)
			Řepka	Slunečnice	Sója	Olejnin celkem	
Sklizňová plocha	mil. ha	309,42	42,48	28,19	146,53	314,96	101,8
Produkce	mil. t	657,40	86,00	52,14	427,15	684,51	104,1
Počáteční zásoby	mil. t	122,98	11,95	3,21	115,07	136,06	110,6
Dovoz	mil. t	204,66	19,88	2,58	179,00	206,49	100,9
Celková nabídka	mil. t	985,04	117,83	57,93	721,22	1 027,06	104,3
Domácí spotřeba	mil. t	643,45	88,21	52,10	413,18	671,11	104,3
Vývoz	mil. t	205,53	19,77	2,90	184,81	214,32	104,3
Celková poptávka	mil. t	848,98	107,98	55,00	597,98	885,43	104,3
Konečné zásoby	mil. t	136,06	9,85	2,93	123,24	141,63	104,1
Soběstačnost¹⁾	%	102	98	100	103	102	0

Pramen: USDA, data k 12/2025, dopočet MZe

Poznámka: Olejnin celkem – sója, řepka, slunečnice, kopra, bavlník, palma olejná a podzemnice olejná.

¹⁾ Meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Bilance sójových bobů – ve srovnání svět a EU

Ukazatel	Svět (mil. t)				EU (mil. t)			
	2022/23	2023/24	2024/25 ¹⁾	2025/26 ²⁾	2022/23	2023/24	2024/25 ¹⁾	2025/26 ²⁾
Počáteční zásoby	54,0	62,4	72,2	81,5	0,6	0,7	0,5	0,6
Produkce	377,6	395,0	428,8	426,4	2,4	2,8	3,0	2,9
Dovoz	173,4	178,1	183,9	186,8	13,8	13,8	14,4	14,2
Celková nabídka	431,5	457,4	501,0	508,0	16,9	17,3	17,9	17,7
Spotřeba – potraviny	21,3	22,6	24,0	24,6	0,1	0,2	0,2	0,2
– krmiva	12,4	12,9	13,2	13,8	0,1	0,3	0,3	0,3
– k lisování	325,9	338,8	371,0	380,3	15,8	16,1	16,4	16,5
Celková spotřeba	369,1	385,2	419,5	430,5	16,0	16,5	16,9	17,0
Vývoz	173,4	178,1	183,9	186,8	0,2	0,3	0,4	0,3
Konečné zásoby	62,4	72,2	81,5	77,4	0,7	0,5	0,6	0,5

Pramen: IGC, data k 11/2025

Poznámka: ¹⁾ 2024/25 předběžné údaje, ²⁾ 2025/26 odhad.

Na základě odhadu USDA z prosince 2025 zaujímá výměra hlavních olejnin pro sklizeň **HR 2025/26** na 313,8 mil. ha, tj. meziroční mírný pokles plochy o 1,1 mil. ha (o 0,4 %). Nejvíce pěstovanou olejninou by měla být sója 143,7 mil. ha, meziročně se však její výměra sníží. Nárůst osevní plochy se očekává u řepky 43,9 mil. ha a u slunečnice 29,3 mil. ha.

Podle předpokladu by světová produkce hlavních olejnin měla vzrůst na 690,3 mil. tun, což je o 5,8 mil. tun meziročně více (o 0,8 %). Z toho produkce sójových bobů je odhadována na 422,5 mil. tun a měla by meziročně klesnout. Produkce řepkového semene by měla vzrůst a dosáhnout 95,3 mil. tun. Produkce slunečnice naopak meziročně klesnout na 51,8 mil. tun. Největší producenti olejnin jsou opět Brazílie, USA, Čína, Argentina a Indie.

Produkce olejnin v EU

Nejvýznamnější pěstovanou olejinou EU je řepka olejka, která zaujímá zhruba 50% podíl z pěstovaných olejnin celkem. Dále následují slunečnice a sója. Společný obchodní prostor EU patří mezi největší dovozní i vývozní region na světě. Osevní plocha olejnin v EU se dlouhodobě pohybuje mezi 11–12 mil. ha a celková produkce olejnin dosahuje okolo 31 mil. tun.

Podle údajů EK byla výměra hlavních pěstovaných olejnin v EU, tj. řepky, slunečnice a sóji, v **HR 2024/25** na ploše 11,7 mil. ha. Meziročně se osevní plocha snížila o 257 tis. ha, tj. o 2,2 %. Největší plochu olejnin v EU-27 měla Francie (2,3 mil. ha), Rumunsko (2,0 mil. ha), Německo (1,2 mil. ha), Polsko (1,1 mil. ha) a Bulharsko (1,0 mil. ha). Největším pěstitelem řepky byly Francie (1,3 mil. ha), Německo (1,1 mil. ha) a Polsko (1,0 mil. ha). Nejrozsáhlejší osevní plochy slunečnice měly Rumunsko (1,3 mil. ha), Bulharsko (0,9 mil. ha) a Španělsko (0,8 mil. ha). Největší plochu sóji měla Itálie (0,3 mil. ha), následovalo Rumunsko (0,2 mil. ha) a Francie (0,2 mil. ha).

Evropská produkce hlavních olejnin dosáhla v tomto HR na celkových 28,1 mil. tun, tj. meziročně o 4,2 mil. tun méně, tj. o 13,1 %. Z toho dosáhla produkce řepkového semene 16,8 mil. tun, produkce slunečnicových nažek 8,3 mil. tun a produkce sójových bobů 3,0 mil. tun. Největším producentem olejnin v EU v daném HR byla Francie 6,0 mil. tun, Německo 3,9 mil. tun, Polsko 3,5 mil. tun, Rumunsko 2,6 mil. tun a Maďarsko 2,4 mil. tun. Největším producentem řepky byla Francie 3,9 mil. tun, následovalo Německo s produkcí 3,6 mil. tun a Polsko 3,3 mil. tun. Největší producenti slunečnicového semene byly Maďarsko 1,7 mil. tun, Francie 1,7 mil. tun a Bulharsko 1,4 mil. tun. Nejvíce sóji se pak sklídilo v Itálii 1,1 mil. tun, ve Francii 0,4 mil. tun a v Maďarsku 0,3 mil. tun.

Osevní plocha, produkce a spotřeba hlavních druhů olejnin v EU

Plodina	Ukazatel	MJ	2021	2022	2023	2024	2025*
Sója	Osevní plocha	tis. ha	940	1 095	985	1 119	1 014
	Produkce	tis. t	2 649	2 448	2 792	3 001	2 763
	Spotřeba	tis. t	16 982	15 470	15 710	17 142	16 529
Řepka	Osevní plocha	tis. ha	5 326	5 887	6 193	5 699	6 045
	Produkce	tis. t	17 072	19 561	19 737	16 765	20 157
	Spotřeba	tis. t	22 053	25 858	24 326	24 347	25 218
Slunečnice	Osevní plocha	tis. ha	4 369	4 934	4 688	4 791	4 671
	Produkce	tis. t	10 365	9 302	9 799	8 326	8 362
	Spotřeba	tis. t	10 944	10 826	10 079	8 219	8 626
Celkem	Osevní plocha	tis. ha	10 635	11 915	11 866	11 609	11 730
	Produkce	tis. t	30 086	31 311	32 328	28 092	31 282
	Spotřeba	tis. t	49 979	52 154	50 116	49 708	50 372

Pramen: EK, * odhad k 12/2025

Výměra olejnin v EU v roce 2024 (v tis. ha)

VÝMĚRA	Řepka	Slunečnice	Sója	Celkem*
EU-27	5 723,4	4 876,9	1 118,0	11 760,1
Belgie	10,6	-	-	10,7
Bulharsko	69,0	922,0	1,0	993,0
ČR	343,4	16,4	28,3	389,2
Dánsko	180,8	-	-	180,8

VÝMĚRA	Řepka	Slunečnice	Sója	Celkem*
Německo	1 088,3	51,4	40,5	1 183,7
Estonsko	60,2	-	-	60,3
Irsko	16,1	-	-	16,2
Řecko	4,4	66,8	1,2	72,4
Španělsko	95,5	767,1	2,9	866,5
Francie	1 326,7	757,1	152,7	2 259,7
Chorvatsko	17,0	62,0	96,0	175,0
Itálie	29,4	1 10,4	336,7	476,6
Litva	122,4	-	-	122,4
Lotyšsko	333,1	-	1,1	335,1
Lucembursko	2,7	0,3	0,0	3,0
Maďarsko	174,5	679,6	1 11,9	968,8
Nizozemsko	1,5	0,7	-	2,1
Rakousko	23,7	22,4	89,7	137,2
Polsko	1 030,8	19,8	30,3	1 083,1
Portugalsko	-	3,8	-	3,8
Rumunsko	516,9	1 332,6	154,8	2 005,9
Slovinsko	2,6	0,6	4,2	7,4
Slovensko	142,2	64,0	66,6	273,2
Finsko	37,1	-	-	37,7
Švédsko	94,3	-	-	96,5

Pramen: EK, data k 2/2025

Poznámka: V tabulce není uveden Kypr a Malta.

* celkem včetně Inu.

Průměrný hektarový výnos (v t/ha) a produkce (v tis. t) olejnin v EU v roce 2024

ZEMĚ	HEKTAROVÝ VÝNOS			PRODUKCE			
	Řepka	Slunečnice	Sója	Řepka	Slunečnice	Sója	Celkem*
EU-27	2,95	1,65	2,55	16 892,1	8 047,6	2 851,2	27 856,9
Belgie	3,56	-	-	37,7	-	-	37,7
Bulharsko	2,49	1,56	1,00	172,0	1 437,0	1,0	1 611,3
ČR	2,77	2,63	2,48	952,5	43,2	70,3	1 067,2
Dánsko	3,87	-	-	699,5	-	-	699,5
Německo	3,34	2,61	3,25	3 631,7	134,2	131,8	3 904,0
Estonsko	1,41	-	-	84,7	-	-	84,9
Irsko	4,60	-	-	74,1	-	-	74,1
Řecko	1,52	2,43	0,69	6,7	162,1	0,8	169,7
Španělsko	2,52	1,19	3,31	241,1	912,8	9,7	1 164,0
Francie	2,92	2,23	2,59	3 878,4	1 691,3	395,6	6 005,6
Chorvatsko	2,88	2,50	2,50	49,0	155,0	240,0	444,0
Itálie	2,72	2,59	3,21	79,9	285,8	1 080,6	1 446,3
Litva	1,74	-	-	213,4	-	-	213,4
Lotyšsko	2,87	-	1,09	955,9	-	1,2	958,3
Lucembursko	3,30	1,76	1,50	8,9	0,5	0,0	9,5
Maďarsko	2,48	2,52	2,23	433,3	1 715,1	249,8	2 401,7

ZEMĚ	HEKTAROVÝ VÝNOS			PRODUKCE			
	Řepka	Slunečnice	Sója	Řepka	Slunečnice	Sója	Celkem*
Nizozemsko	3,05	0,0	-	4,5	0,0	-	4,5
Rakousko	2,98	2,36	2,75	70,7	53,0	246,4	371,4
Polsko	3,23	2,42	2,50	3 332,3	47,8	75,7	3 459,2
Portugalsko	-	1,96	-	-	7,4	-	7,4
Rumunsko	2,38	0,93	1,11	1 228,3	1 242,0	171,3	2 643,0
Slovinsko	2,16	2,40	2,72	5,7	1,4	11,3	18,4
Slovensko	2,76	2,49	2,49	392,8	159,2	165,7	718,0
Finsko	1,34	-	-	49,6	-	-	50,3
Švédsko	3,07	-	-	289,4	-	-	293,5

Pramen: EK, data k 2/2025

Poznámka: V tabulce není uveden Kypr a Malta.

* produkce celkem včetně lnu.

Bilance hlavních olejnin v EU v HR 2024/25

Ukazatel	MJ	Celkem HR 2023/24	HR 2024/25				Meziroční index (%)
			Řepka	Slunečnice	Sója	Olejnin celkem	
Sklizňová plocha	tis. ha	11 866	5 699	4 791	1 119	11 609	97,8
Výnos	t/ha	2,72	2,94	1,74	2,68	2,42	89,0
Produkce	tis. t	32 328	16 765	8 326	3 001	28 092	86,9
Počáteční zásoby	tis. t	2 567	833	878	1 300	3 011	117,3
Dovoz	tis. t	19 463	7 964	628	14 505	23 096	118,7
Celková nabídka	tis. t	54 358	25 562	9 832	18 806	54 199	99,7
Domácí spotřeba	tis. t	50 116	24 347	8 219	17 142	49 708	99,2
– z toho k lisování	tis. t	46 474	23 831	7 178	14 941	45 949	98,9
Vývoz	tis. t	1 231	382	734	364	1 481	120,3
Celková poptávka	tis. t	51 347	24 729	8 953	17 506	51 189	99,7
Konečné zásoby	tis. t	3 011	833	879	1 300	3 010	100
Soběstačnost¹⁾	%	65	69	101	18	57	-8

Pramen: EK, data k 12/2025, dopočít MZe

Poznámka: ¹⁾ Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Dle COCERAL⁴ byla v roce 2024 celková sklizeň olejnin v EU-27 na úrovni 29,1 mil. tun. Meziročně se jednalo o celkově nižší produkci, a to o 12,8 %, tj. pokles o 4,4 mil. tun. Nepříznivé povětrnostní podmínky během jara (častější deště, jarní mrazíky) významně ovlivnily produkci některých plodin zejména v západní Evropě, ve Francii a v Německu. Horké a suché počasí pak ovlivnilo především výnosy jarních plodin v jihovýchodní Evropě.

Produkce řepky dosáhla na 17,0 mil. tun, oproti předešlému roku to je pokles o 15,0 %. Sklizeň slunečnice dosáhla na 8,9 mil. tun, tj. meziroční pokles o 14,2 %. Naopak produkce sóji byla na hodnotě 3,1 mil. tun, což je o 2,9 % meziročně více.

Pro rok 2025 odhaduje COCERAL produkci olejnin v celkové výši 32,7 mil. tun, tj. v porovnání s rokem 2024 o 12,5 % produkce více.

⁴ COCERAL je Evropské sdružení podporující obchod na trhu s obilovinami, rýží, krmivem, olejninami, olivovým olejem a dalšími oleji a tuky.

Vývoj ploch, průměrných hektarových výnosů a celkové produkce hlavních druhů olejnin v EU v letech 2021–2025

Plodina	Ukazatel	MJ	2021	2022	2023	2024	2025*
Řepka	Plocha	tis. ha	5 389	5 829	6 199	5 648	6 222
	Výnos	t/ha	3,23	3,21	3,23	3,02	3,37
	Produkce	tis. t	17 415	18 705	20 050	17 042	20 976
Slunečnice	Plocha	tis. ha	4 497	5 010	4 685	4 975	4 828
	Výnos	t/ha	2,37	1,89	2,23	1,80	1,81
	Produkce	tis. t	10 673	9 454	10 424	8 940	8 751
Sója	Plocha	tis. ha	1 085	1 155	1 101	1 167	1 101
	Výnos	t/ha	2,80	2,12	2,77	2,69	2,74
	Produkce	tis. t	3 039	2 451	3 050	3 137	3 017
Celkem	Plocha	tis. ha	10 971	11 994	11 984	11 789	12 151
	Výnos	t/ha	2,84	2,55	2,80	2,47	2,69
	Produkce	tis. t	31 128	30 610	33 525	29 119	32 744

Pramen: COCERAL, * odhad k 5. 12. 2025

Celková osevní plocha hlavních olejnin dle EK z prosince 2025 byla v **HR 2025/26** na úrovni 11,7 mil. ha, tj. meziročně o 121 tis. ha více (o 1,0 %). Z toho zaujímá plocha řepky 6,1 mil. ha a meziročně se zvýší o 6,1 %. Plocha slunečnice byla na úrovni 4,7 mil. ha, tj. meziročně naopak nižší o 2,5 % a plocha sóji dosáhne 1,0 mil. ha, tj. meziročně o 9,4 % méně.

Dle EK se v HR 2025/26 očekává výrazné navýšení produkce olejnin, a to na 31,3 mil. tun, tj. meziročně až o 11,4 % více, což činí nárůst téměř o 3,2 mil. tun. Produkce řepky by měla dosáhnout celkem 20,2 mil. tun, tj. meziročně o 20,2 % více. Odhadovaná produkce slunečnice je na 8,4 mil. tun a meziročně by měla vzrůst o 0,4 %. Produkce sóji je naopak nižší o 7,9 % a měla by dosáhnout 2,8 mil. tun. Největšími producenty olejnin pro tento HR by měly být Francie, Rumunsko a Německo. Největšími producenty řepky opět Francie, Německo a Polsko. U slunečnice by největší produkce mělo dosáhnout Rumunsko, Maďarsko a Bulharsko a u sóji Itálie, Francie a Rakousko.

Situace na trhu v EU v kontextu s Ukrajinou

Zemědělské trhy EU procházely v posledních letech velmi složitým obdobím. Od pandemie Covid-19, přes výrazný nárůst cen energií a zemědělských vstupů, nižších výkupních cen, které stále přetrvávají, války Ruska proti Ukrajině a každoročně nepříznivých povětrnostních podmínek dostaly zemědělský sektor pod nebývalý tlak. Evropští zemědělci tak čelili výzvám spojeným s kombinací těchto faktorů, které vedly ke snížení jejich ziskovosti. Nepříznivá ekonomická situace byla i zdrojem frustrace zemědělců, která se projevila v protestech napříč celou EU.

V reflexi jejich obav ze zvýšených dovozů z Ukrajiny došlo od 6. 6. 2024 k posílení mechanismů na ochranu trhu EU, která jsou součástí autonomních obchodních opatření přijatím nařízení EP a Rady (EU) 2024/1392 o dočasných opatřeních pro liberalizaci obchodu, která doplňují obchodní koncese použitelné na ukrajinské produkty podle Dohody o přidružení mezi EU a Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na straně jedné a Ukrajinou na straně druhé s platností od 6. 6. 2024 do 5. 6. 2025.

Dalším opatřením, které bylo přijato v souvislosti s válkou na Ukrajině bylo zavedení prohibitivních cel pro dovoz obilovin, olejnin, produktů z nich získaných a dalších produktů s platností od 1. 7. 2024 (nařízením Rady (EU) 2024/1652, kterým se mění příloha I nařízení (EEC) 2658/87 o tarifní a statistické

nomenklatuře a společném celním sazebníku). Zavedená cla měla být dostatečně vysoká na to, aby v praxi zastavila dovoz těchto výrobků do EU, ale nijak neovlivnila vývoz do třetích zemí.

Cílem opatření bylo zabránit destabilizaci trhu EU, bojovat proti ruskému vývozu nelegálně přivlastněných rostlinných komodit vyprodukovaných na území Ukrajiny a zabránit Rusku, aby využívalo příjmy z vývozu ruských i nelegálně přivlastněných ukrajinských produktů do EU k financování války proti Ukrajině.

Zásadním dopadem válečného konfliktu na Ukrajině bylo prudké navýšení cen zemědělských vstupů a energií, které se v některých zemědělských komoditách, včetně olejnin, nedaří stále promítnout do cen, za které zemědělci svou produkci prodávají. Na situaci v rostlinné výrobě měly významný vliv i vysoké ceny hnojiv, což může mít, díky jejich sníženému používání, negativní důsledky na výnosy a kvalitu produkce.

Navzdory poslednímu vývoji ve výrobních nákladech, kdy ceny hnojiv, energií a krmiv již poklesly, zůstávají výrobní náklady vysoké, zatímco výkupní ceny v EU výrazně poklesly. V sektoru olejnin přetrvávala také složitá situace, kde vlivem celkového nadbytku a silné konkurence na trhu došlo v HR 2023/24 k výraznému poklesu cen, které neodpovídaly vysokým vstupním nákladům.

V průběhu HR 2024/25 zůstává trh s olejinami v EU pod výrazným tlakem vnějších faktorů, zejména pokračující války na Ukrajině, změn obchodních opatření a klimatických extrémů. Ukrajina je po Brazílii a Spojeném království třetím nejvýznamnějším dovozcem zemědělské a potravinářské produkce do EU. Po vypršení platnosti autonomních obchodních opatření (ATM) dne 5. 6. 2025 se obchod mezi EU a Ukrajinou řídí podmínkami stanovenými v dohodě DCFTA z roku 2016. Pro jednotlivé produkty jsou do konce roku otevřeny kvóty v poměrném objemu 7/12 roční kvóty stanovené DCFTA. Dne 30. 6. 2025 však EK oznámila dosažení nové dohody o prohloubení liberalizace. Její plná implementace závisí na formálním schválení Radou EU a případně Evropským parlamentem.

Nová dohoda přináší liberalizaci dovozů vázanou na plnění produkčních standardů (zejména v oblasti pesticidů a welfare), zavádí ochranné doložky pro případ narušení trhu v jednom nebo více členských státech a stanovuje nové kvóty u citlivých položek (obiloviny, cukr, drůbeží maso, vejce, med), které reflektují absorpční schopnosti trhu EU. Plně liberalizovány budou naopak dovozy fermentovaných mléčných výrobků, jogurtů, hroznové šťávy či hub. Ukrajina zároveň významně navyšuje své kvóty na dovoz cukru, vepřového a drůbežího masa do EU.

Dovozy obilovin a olejnin z Ukrajiny do EU se od začátku HR 2024/25 zvýšily, přičemž hlavními destinacemi zůstávají tradiční dovozní země, zejména Španělsko. V souvislosti s ukončením platnosti černomořských dohod a pokračující blokádou ukrajinských přístavů zůstávají klíčové tzv. „Solidarity Lanes“, které umožňují alternativní logistické trasy pro vývoz ukrajinských komodit do EU. Například v červenci 2025 bylo přes Solidarity Lanes exportováno cca 20 % ukrajinských obilovin, zbytek pak směřoval přes černomořské přístavy.

V příhraničních státech (Polsko, Slovensko, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko) nadměrný dovoz obilovin a olejnin z Ukrajiny zahlcoval skladovací kapacity a logistické řetězce, což negativně ovlivnilo ekonomickou životaschopnost místních zemědělců. Některé státy zavedly jednostranná restriktivní opatření na dovoz, přestože EK prosazuje společný evropský přístup a ochranné mechanismy.

V sektoru obilovin a olejnin přetrvává složitá situace, i když se mírně zlepšuje. Vlivem celkového nadbytku na trhu došlo v posledních dvou letech k výraznému poklesu cen, které stále neodpovídají vysokým vstupním nákladům zemědělců. V HR 2024/25 ceny olejnin v EU zaznamenaly mírný růst, ale stále nedosáhly úrovně před invazí na Ukrajinu. Výkupní ceny jsou nízké, což tlačí na rentabilitu producentů.

Další faktory ovlivňující trh zahrnují vysoké úrokové sazby, inflační tlaky, nepříznivé povětrnostní události (sucho, mrazy, povodně), vysoké náklady na pracovní sílu a energie. Dopady války na Ukrajině a na Blízkém východě vytvářejí narušení na regionálních trzích a vyvíjejí tlak na mezinárodní obchod.

V HR 2024/25 také došlo k zavedení prohibitivních cel na dovozy vybraných zemědělských produktů a hnojiv z Ruska a Běloruska, což má za cíl ochránit evropský trh a podpořit Ukrajinu. Nová cla

se vztahují na všechny zemědělské produkty z Ruska a některá hnojiva z Ruska a Běloruska, postupně se zvyšují až na úroveň, která fakticky zastaví obchod s těmito komoditami.

Významným faktorem ovlivňujícím trh byla i mimořádná volatilita počasí. Zatímco v západní a jižní Evropě přispěly nadprůměrné srážky k vyšším výnosům (zejména ve Francii, Španělsku a Rumunsku), severní a střední Evropa čelila rekordnímu suchu, které negativně ovlivnilo výnosy v Německu, Polsku a Beneluxu. Výsledkem je výrazná regionální variabilita sklizně, což komplikuje obchodní bilance a logistiku.

HR 2024/25 byl také poznamenán pokračujícími protesty evropských zemědělců. Protesty byly reakcí na nízké výkupní ceny, rostoucí náklady, konkurenci z dovozů z Ukrajiny a Jižní Ameriky (Mercosur) a na plánované změny v zemědělské politice EU. Tyto protesty vedly k dočasným restrikcím dovozu, zpomalení logistiky a zvýšenému tlaku na evropské instituce, které v reakci na to zvažují další úpravy ochranných mechanismů a podpor pro zemědělce.

Kromě toho došlo v roce 2025 k zásadnímu posunu v evropské zemědělské politice. EK představila návrh na reformu SZP, která klade větší důraz na klimatickou odolnost, digitalizaci a inovace v zemědělství. Současně však čelí kritice kvůli snížení rozpočtu na přímé platby a oslabení environmentálních požadavků, což vyvolává obavy o budoucí konkurenceschopnost a udržitelnost evropského zemědělství.

Celkově lze říci, že HR 2024/25 byl obdobím vysoké nejistoty, kdy se evropský trh s olejinami musel vyrovnávat nejen s geopolitickými a obchodními výzvami, ale i s extrémními klimatickými jevy a strukturálními změnami v zemědělské politice EU.

PĚSTOVÁNÍ, PRODUKCE A SPOTŘEBA OLEJNIN V ČR

Olejnin jsou po obilninách druhou nejrozšířenější pěstovanou skupinou zemědělských plodin. Pěstovány jsou zejména pro svůj vysoký obsah rostlinných olejů, využívány jsou primárně v potravinářském sektoru. Také jsou plnohodnotným krmivem pro hospodářská zvířata, využívají se převážně pokrutiny a extrahované šroty, a uplatnění nalézají i v dalších odvětvích, například při výrobě bionafty. U všech olejnin všeobecně platí, že obsah oleje významně ovlivňuje teplota, kdy chladné počasí i studené lokality zvyšují olejnatost ve srovnání s teplými lokalitami i počasím. Česká republika ve výrobě olejnin není zcela soběstačná, nejvyšší míru soběstačnosti zabezpečuje mák setý.

Výměra všech olejnin na semeno pěstovaných pro sklizeň v roce 2024, tedy **HR 2024/25**, dosáhla celkové plochy **438 445 ha**, tj. 18,1 % z celkové plochy orné půdy v ČR. Z dlouhodobého pohledu je potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch olejnin, kdy osevní plocha osciluje kolem výměry 440–480 tis. ha. Osevní plocha olejnin se meziročně snížila, a to o 31 952 ha, tj. o 6,8 %. Tradičně nejvyšší podíl na pěstebních plochách olejnin měla řepka olejka, která opětovně překročila hranici svého 75% zastoupení ve struktuře osevních ploch olejnin, její plocha zaujímala zhruba 340 tis. ha. Druhou nejpěstovanější olejinou tohoto roku byl s 36,6 tis. ha mák. Na ploše s 28,3 tis. ha byla pěstována sója. Pod hranici 20 tis. ha byla pěstována slunečnice (16,4 tis. ha) a hořčice (11,6 tis. ha). Výrazný odstup s téměř 1,1 tis. ha měl len olejný a ostatní olejnin se pěstovaly pouze na ploše 992 ha. Ke snížení plochy, oproti roku předěšlému, došlo u řepky, slunečnice, hořčice a lnu. Naopak výrazně vzrostly plochy máku, mírný nárůst byl zaznamenán u sóji a ostatních olejnin.

Celková sklizeň olejnin činila pouhých **1 097 220 tun** při průměrném hektarovém výnosu **2,50 t/ha**. Jedná se meziročně o pokles produkce o zhruba 357 tis. tun, tj. o 24,6 %, a to především díky u řepky nízkému hektarovému výnosu, ale i snížené sklizňové ploše. Průměrný hektarový výnos byl meziročně o 0,59 t/ha nižší, tj. o 19,1 %.

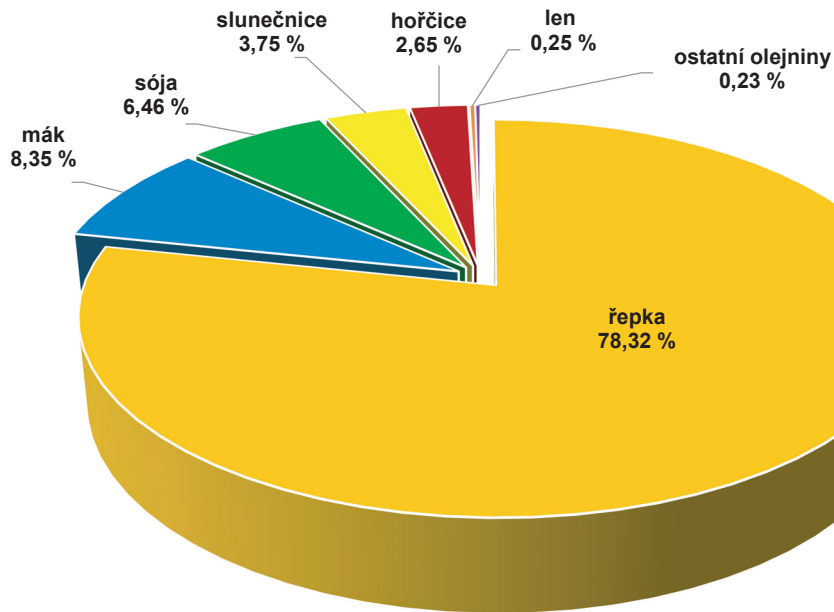
Hlavní příčinou nižší produkce tohoto sklizňového roku byly klimatické výkyvy, především jarní mrazy a extrémní teploty, které stále častěji ovlivňují produkci zemědělských plodin. Na konečnou produkci měla, také kromě uvedených vlivů, významný vliv výměra pěstovaných olejnin a výše průměrného hektarového výnosu. Osevní plocha sklizně roku 2024 byla druhou nejnižší za posledních 18 let. Celková produkce olejnin byla také druhou nejnižší v posledních 18 letech. Průměrný hektarový výnos olejnin byl nejnižší za posledních 14 let.

Vývoj osevních ploch, průměrného hektarového výnosu a produkce olejnin celkem

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	446 022	3,04	1 355 001
2016	470 178	3,14	1 476 483
2017	479 523	2,65	1 269 436
2018	489 336	3,09	1 511 331
2019	454 761	2,74	1 248 175
2020	450 213	2,99	1 347 482
2021	442 310	2,66	1 176 310
2022	437 077	3,04	1 329 132
2023	470 397	3,09	1 454 354
2024	438 445	2,50	1 097 220
2025	439 571	2,73	1 198 882

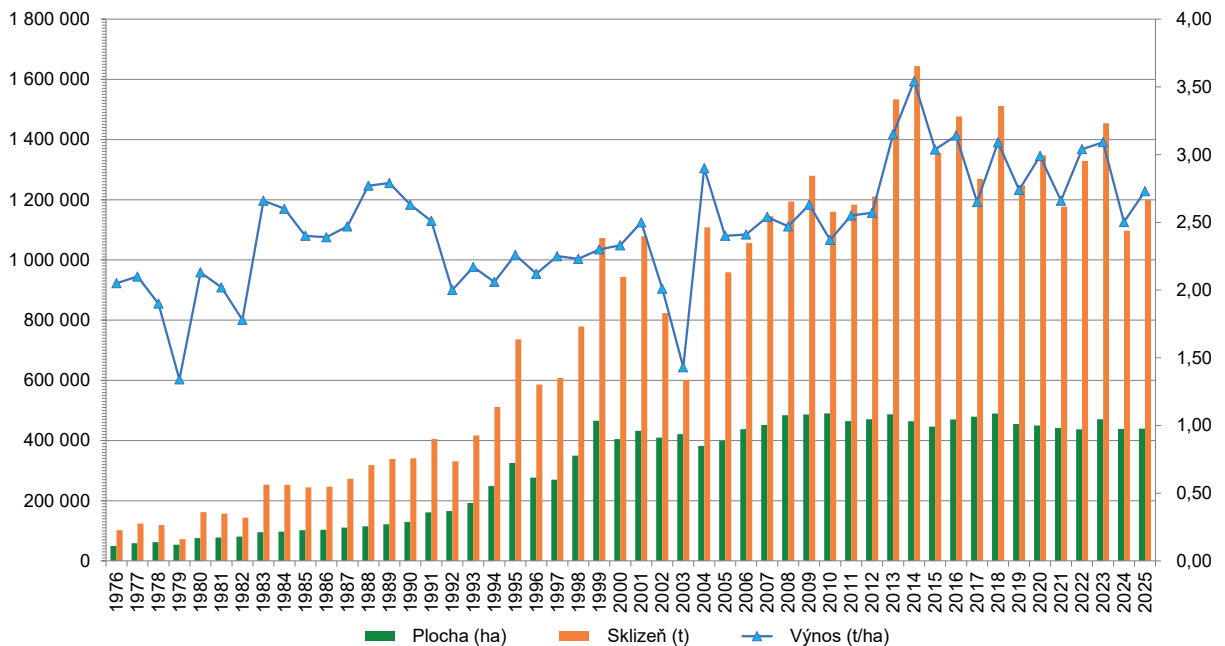
Pramen: ČSÚ

Struktura osevních ploch jednotlivých druhů olejnin v ČR v roce 2024

Pramen: ČSÚ

Vývoj sklizňové plochy (ha), průměrného hektarového výnosu (t/ha) a produkce (t) olejnin celkem v období 50 let

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Od roku 2002 pouze zemědělský sektor.

Osevní plochy, průměrné hektarové výnosy a produkce olejnin v roce 2024 podle krajů

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Česká republika	438 445	2,50	1 097 220
Hl. m. Praha	2 070	1,89	3 909
Středočeský	93 800	2,45	230 066
Jihočeský	43 117	2,84	122 400
Plzeňský	31 040	2,75	85 272
Karlovarský	5 385	2,82	15 176

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Ústecký	29 392	2,23	65 652
Liberecký	6 308	2,55	16 063
Královéhradecký	29 472	2,38	70 186
Pardubický	30 388	2,54	77 132
Vysočina	47 182	2,62	123 845
Jihomoravský	48 924	2,33	113 804
Olomoucký	31 394	2,39	75 181
Zlínský	14 493	2,42	35 126
Moravskoslezský	25 481	2,49	63 407

Pramen: ČSÚ

Klimatologická charakteristika roku 2024/2025 na území ČR

Leden 2024 byl teplotně i srážkově normální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $-0,5\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+0,9\text{ °C}$). Měsíční úhrn srážek byl 54 mm (123 % normálu 1991–2020). **Únor** byl mimořádně teplý. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $5,7\text{ °C}$ (normál $+6,1\text{ °C}$). Jednalo se o vůbec nejteplejší únor zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. Srážkově byl únor nadnormální. Měsíční úhrn srážek byl 57 mm (154 % normálu). **Březen** byl teplotně mimořádně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $7,0\text{ °C}$ (normál $+3,8\text{ °C}$). Jednalo se o vůbec nejteplejší březen zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. Srážkově byl březen normální. Měsíční úhrn srážek byl 27 mm (60 % normálu).

Duben byl teplotně nadnormální. První polovina měsíce byla mimořádně teplá a druhá polovina velmi chladná, kdy mrzlo téměř na celém území ČR. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $10,0\text{ °C}$ (normál $+1,5\text{ °C}$). Srážkově byl duben normální. Měsíční úhrn srážek byl 37 mm (95 % normálu). **Květen** byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $14,5\text{ °C}$ (normál $+1,4\text{ °C}$). Srážkově byl květen také nadnormální. Měsíční úhrn srážek 92 mm představuje 132 % normálu. **Červen** byl teplotně nadnormální. První polovina měsíce byla chladnější, ve druhé polovině měsíce byly však teploty nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $17,9\text{ °C}$ (normál $+1,4\text{ °C}$). Srážkově byl červen normální. Nejvíce srážek spadlo na Moravě a ve Slezsku, kde byly srážky silně nadnormální. Měsíční úhrn srážek byl 88 mm (107 % normálu).

Červenec byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $19,8\text{ °C}$ (normál $+1,5\text{ °C}$). Srážkově byl červenec normální. Srážkové úhrny byly prostorově velmi nerovnoměrně rozloženy. Na Moravě a ve Slezsku byly srážky podnormální. Měsíční úhrn srážek byl 71 mm (80 % normálu).

Srpen byl teplotně silně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $20,2\text{ °C}$ (normál $+2,3\text{ °C}$). Jednalo se o 4. nejteplejší srpen zaznamenaný na území ČR od roku 1961. Srážkově byl srpen normální. Srážkové úhrny byly i v tomto letním měsíci prostorově velmi nerovnoměrně rozloženy, byly často lokální a doprovázené bouřkami. Měsíční úhrn srážek 67 mm (86 % normálu).

Září bylo teplotně nadnormální. Počátek září byl velmi teplý, denní maxima teploty vzduchu až do 8. září často překračovala tropických 30 °C . V polovině měsíce přišlo silné ochlazení, kdy denní maxima teploty vzduchu nedosahovala ani 15 °C . Ve druhé polovině měsíce se teplota pohybovala lehce nad hodnotou normálu a v závěru měsíce se opět výrazně ochladilo. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $15,0\text{ °C}$ (normál $+2,0\text{ °C}$). Společně s rokem 1961 se jednalo o 7. až 8. nejteplejší září od roku 1961. Srážkově bylo září mimořádně nadnormální. Měsíční úhrn srážek byl 179 mm (298 % normálu). Jedná se tak o nejvyšší hodnotu srážkového úhrnu v měsíci září. A dokonce i o druhý nejvyšší zaznamenaný měsíční úhrn srážek na území ČR od roku 1961. Vysoký měsíční úhrn byl dán zejména extrémními srážkami od 11.–16. září spojenými s ničivou povodní. Zasaženy byly především Jeseníky, Beskydy a jih území ČR. Byl naměřen nejvyšší denní úhrn srážek, a to $385,6\text{ mm}$ od počátku pozorování.

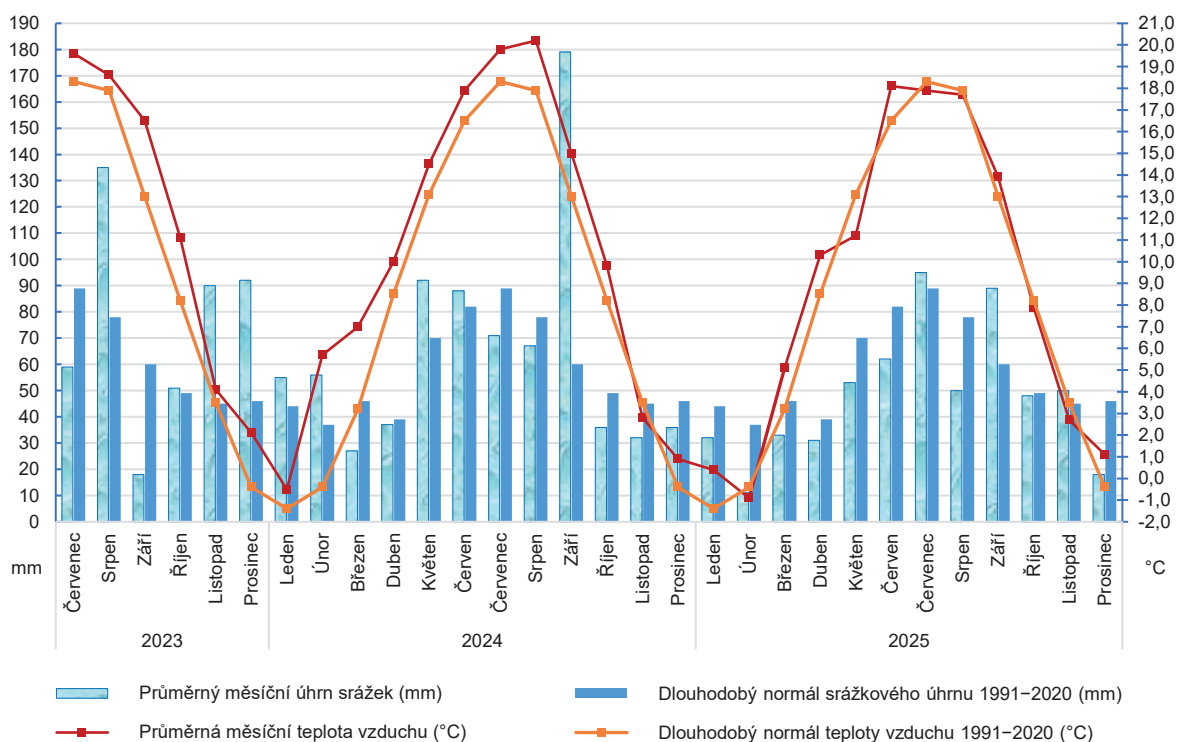
Říjen byl teplotně nadnormální. V první polovině měsíce se střídala chladnější a teplejší období, druhá polovina byla teplá s průměrnými denními teplotami nad hodnotou normálu. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla 9,8 °C (normál +1,6 °C). Říjen byl srážkově normální. Srážkové úhrny byly však regionálně velmi rozdílné. Měsíční úhrn srážek byl 36 mm (73 % normálu). Jednalo se o 11. nejteplejší říjen podle průměrné měsíční teploty vzduchu na území ČR v období od roku 1961. **Listopad** byl teplotně normální. První polovina měsíce byla chladná s průměrnými denními teplotami pod hodnotou normálu, ve druhé polovině měsíce se střídala teplejší a chladnější období. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla 2,8 °C (normál -0,7 °C). Listopad byl srážkově normální. Srážkové úhrny byly regionálně velmi rozdílné. Nejvíce srážek spadlo v horských oblastech. Více srážek spadlo ve druhé polovině měsíce a jednalo se o srážky dešťové i sněhové. Sníh se v horských polohách udržel až do konce měsíce. Měsíční úhrn srážek byl 31 mm (69 % normálu). **Prosinec** byl teplotně normální. V první polovině měsíce průměrná denní teplota vzduchu kolísala okolo normálu. V polovině měsíce se výrazně oteplilo a průměrná teplota se držela nad normálem až do 25. prosince. Konec měsíce byl chladnější s teplotami slabě pod normálem nebo těsně nad ním. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla 0,9 °C (normál +1,3 °C). Prosinec byl i srážkově normální. Srážkové úhrny byly regionálně velmi rozdílné. Nejvíce srážek spadlo ve dnech 6. a 22. prosince a jednalo se o srážky dešťové nebo sněhové. Měsíční úhrn srážek byl 35 mm (76 % normálu).

V roce 2024 dosáhla v ČR průměrná roční teplota 10,3 °C a o +2,0 °C tak přesáhla normál z let 1991 až 2020 (8,3 °C). Únor a březen byly i vůbec nejteplejšími měsíci v Česku od roku 1961. V únoru odchylka od normálu činila +6,1 °C a v březnu +3,8 °C. Teplotně normální byly až poslední dva měsíce roku listopad a prosinec. Roční úhrn srážek v ČR byl 777 mm, to představuje 113 % normálu z let 1991–2020, napršelo o 93 mm více. Srážkově nadnormální byly měsíce leden, únor a květen. Srážkově mimořádně nadnormální bylo září, kdy v ČR v úhrnu spadlo 179 mm srážek, což bylo 298 % normálu. Rok 2024 byl dosud nejteplejší na území ČR od roku 1961.

Leden 2025 byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla 0,4 °C a o 1,8 °C vyšší než normál. V prvních dvou dekádách měsíce se střídala chladnější a teplejší období. Nejnižší minimální denní teplota vzduchu -18,0 °C byla naměřena 14. ledna. Srážkově byl leden normální. Průměrný měsíční úhrn srážek 32 mm představuje 73 % normálu. **Únor** byl teplotně normální a srážkově silně podnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu -0,9 °C byla o 0,5 °C nižší než normál. Měsíční úhrn srážek 11 mm představuje 30 % normálu. Srážkové úhrny byly regionálně velmi rozdílné. Nejméně srážek spadlo v severovýchodní části republiky, a to zejména v krajích Pardubickém a Olomouckém, kde srážkové úhrny nedosáhly ani 20 % normálu. Únor byl 4. nejsušším od roku 1961. **Březen** byl teplotně nadnormální a srážkově normální. V prvních dnech měsíce se teplota pohybovala blízko hodnot normálu. Poté nastalo velmi teplé období od 5.–12. března s denními maximy teploty vzduchu přes 20 °C. Průměrná teplota vzduchu 5,1 °C byla o 1,9 °C vyšší než normál. V průměru spadlo 32 mm srážek (70 % srážkového normálu).

Duben byl teplotně nadnormální a srážkově normální. Průměrná teplota vzduchu 10,3 °C byla o 1,8 °C vyšší než normál. V průměru na našem území spadlo 31 mm srážek (79 % srážkového normálu). Většina srážek spadla ve druhé polovině měsíce. **Květen** byl teplotně podnormální a srážkově normální měsíc. Po většinu měsíce se teplota pohybovala pod hodnotou normálu. Teplejší období nastalo pouze ve dnech 1.–3. a 30.–31. května, kdy denní maxima teploty vzduchu vystoupila nad 25 °C. Průměrná teplota vzduchu 11,2 °C byla o -1,9 °C nižší než normál. V průměru spadlo 53 mm srážek (76 % srážkového normálu). Většina srážek spadla ve druhé polovině měsíce. V nejvyšších polohách hor byly zaznamenány srážky sněhové. **Červen** byl teplotně silně nadnormální a srážkově normální měsíc. Průměrná teplota vzduchu 18,1 °C byla o 1,6 °C vyšší než normál. Jednalo se tak o 6.–7. nejteplejší červen zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. V průměru spadlo 62 mm srážek (76 % srážkového normálu). V prvních dvou dekádách měsíce se střídala teplejší a chladnější období. Velmi teplá byla poslední dekáda měsíce s průměrnou teplotou výrazně nad hodnotou normálu. Nad tropických 30 °C se denní maxima teploty vzduchu tento měsíc dostala celkem ve 12 dnech. Většina srážek spadla v první polovině měsíce. V tomto měsíci byly časté bouřky.

Průměrná teplota vzduchu a průměrný úhrn srážek v ČR v období 7/2023–12/2025

Pramen: ČHMÚ

Výskyt chorob a škůdců v porostech olejnin v HR 2024/25

Výrazný vliv na založení porostů a začátek vegetace ozimé řepky mělo mimořádně suché a teplé počasí ke konci léta a v průběhu září 2023. Na většině území se úhrny srážek pohybovaly jen mezi 10–30 % dlouhodobého průměru. Velmi teplé počasí pokračovalo i během celého října, kdy po celý měsíc teplotní maxima dosahovala letních hodnot a významnější srážky se na většině míst vyskytly až v poslední dekádě měsíce. Situace se změnila začátkem listopadu, kdy se objevily vydatnější srážky, které byly v nejvyšších horských polohách i sněhové. Od poloviny měsíce pak došlo k postupnému ochlazení a sněhové srážky se během poslední dekády posunuly do středních i nižších poloh. Na přelomu listopadu a prosince pak již panovalo typické zimní počasí. Minimální teploty v první dekádě prosince poklesly na -10 až -15 °C, maxima se pohybovala kolem bodu mrazu a na většině území napadlo 10–30 cm, v jižních Čechách až 50 cm sněhu. V polovině měsíce se však výrazně oteplilo, maxima se pohybovala kolem 5–10 °C. V závěru měsíce teploty atakovaly až 13 °C a s výjimkou horských poloh došlo k rychlému odtání sněhové pokrývky. Velmi teplé počasí pak s občasnými výkyvy vydrželo až do začátku nového roku. Srážkově byly celý listopad a prosinec mimořádně vlhké, a tak došlo k vyrovnání vláhového deficitu ze začátku podzimu.

K výraznému ochlazení a návratu zimního počasí došlo na konci první lednové dekády 2024. Minimální teploty postupně poklesly na -10 až -15 °C, ojediněle i na -20 °C a maxima se pohybovala pod bodem mrazu. Sněhové srážky se vyskytly na celém území. Zejména v nižších polohách nebyly místy příliš vydatné a došlo k vytvoření jen velmi slabé nebo nesouvislé sněhové pokrývky. Druhá polovina ledna byla ve znamení rychlého střídání teplých a chladnějších period a v závěru měsíce pak došlo k prudkému oteplení. Celý únor panovaly extrémně vysoké teploty, maxima dosahovala hodnot 12–15 °C a došlo k odtání sněhové pokrývky i ve vyšších polohách. Průměrná denní teplota byla v závislosti na lokalitě o 5,7–7,8 °C vyšší než dlouhodobý průměr. Celkově se jednalo o nejteplejší únor od roku 1961 a i srážkově byl měsíc vysoko nad dlouhodobým průměrem.

Velmi teplé jarní počasí pokračovalo v průběhu celého března a první poloviny dubna. Teplotní maxima dosahovala hodnot kolem 15 °C po celý březen a kolem 20 °C začátkem dubna. Koncem prvního dubnového týdne pak teploty dosáhly extrémních hodnot. Na řadě míst byly naměřeny letní hodnoty 25–27 °C, ve středních a jižních Čechách dokonce přesáhly tropických 30 °C. K prudkému ochlazení došlo v polovině měsíce, minimální teploty klesly opakovaně na -4 až -7 °C, v důsledku toho došlo k silnému poškození citlivých plodin.

Začátkem května se opět oteplilo a postupně se přidaly srážky, které byly na většině území vydatné. Teplé a vlhké počasí pak pokračovalo po zbytek vegetace. Od druhé poloviny května se opakovaně vyskytovaly silné bouřky doprovázené přívalovými srážkami, kroupami a silným větrem, které vedly v řadě případů k poškození porostů a následné komplikaci při sklizni. Od poloviny června došlo i k nástupu tropických teplot.

Řepka ozimá

Podzim roku 2023 byl velmi teplý a zpočátku i velmi suchý. Přesušená půda nešla dobře připravit pro setí, zpožďovaly se i dodávky osiva. Včas byla zaseta pouze řepka ozimá a menší část obilnin, hlavně ozimý ječmen. Byla obava, jak se projeví oddálení termínů setí na vzházení a zapojení porostů. Díky srážkám, které dosáhly v listopadu až 215 % a v prosinci 193 % dlouhodobého normálu, a také z důvodu stále dobře prohráté půdy, došlo k rychlému vzejití i zapojování porostů.

Zima byla celkově opět velmi mírná a teplá. Sněhová pokrývka byla na většině lokalit pouze v prosinci nebo v první polovině měsíce ledna. Několik dní s nízkými nočními teplotami až -16 °C byly zaznamenány pouze krátkodobě. Porosty ozimů tak přezimovaly velmi dobře a do jara vstupovaly v dobré kondici.

Jaro se otevřelo velmi brzy, již v únoru i březnu byly zaznamenány rekordně vysoké teploty. Ty způsobily prudké zrychlení vývoje všech polních plodin, ale i ovocných stromů. V dubnu však udeřily ranní mrazíky, kdy již kvetla řepka ozimá i ovocné stromy, a tak došlo k poškození velké části plodin.

Z důvodu výše zmiňovaného sucha a vyšších teplot se pěstitelé potýkali velmi časně s vysokým napadením **dřepčíky** (*Phyllotreta* i *Chrysocephalla*). Tito škůdci se vyskytovali v porostech i přes intenzivní insekticidní ošetření téměř až do poloviny měsíce října. V tuto dobu bylo monitorováno rovněž lokálně intenzivní napadení **zápředníčkem polním** (*Plutella xylostella*) a **mšicí zelnou** (*Brevicoryne brassicae*) i **mšicí broskvoňovou** (*Myzus persicae*) a přetrvalo až do poloviny listopadu.

Z chorob se projevila v necelé polovině porostů řepky **fomová hniloba** (*Leptosphaeria maculans*), a to ve slabé nebo střední intenzitě napadení. **Plíseň zelná** a **padlí brukvovitých** byly zaznamenány ojediněle nad prahem škodlivosti. I přes silnější poškození porostů podzimními škůdci přezimovaly řepky díky teplé zimě velmi dobře.

Také jarní škůdci nalétali do porostů extrémně brzy. **Krytonosec řepkový** a **čtyřzubý** (*Ceutorhynchus napi*, *Ceutorhynchus quadriens*) byli zachyceni v porostech již na podzim. Významnější nálet byl monitorován mezi 12. až 16. únorem a další silnější nálet byl detekován v polovině března. Celková úroveň napadení porostů byla střední až vyšší. V souvislosti s potvrzeným výskytem vajíček v rostlinách bylo doporučeno ošetření pro teplé oblasti již koncem 8. týdne a pro zbytek oblastí do 450 m n. m. nejpozději do konce 9. týdne.

Z důvodu překotného vývoje způsobeného vysokými teplotami měla řepka již koncem března vytvořena poupata a čelila náletu **blýskáčka řepkového** (*Meligethes aeneus*). Jeho výskyt byl v tomto roce vysoký, a proto byl insekticidní zásah proti němu na většině lokalit nutný. Plošné napadení šešulovými škůdci není v posledních letech časté, ale lokálně je možné se setkat se silnými škodami způsobenými jak **krytonoscem šešulovým** (*Ceutorhynchus obstrictus*), tak **bejломorkou kapustovou** (*Dasineura brassicae*).

Napadení **fomovou hnilobou** mírně zesílilo po časných jarních srážkách a již v polovině dubna byla vydána signalizace k ošetření proti **hlízence obecné** (*Sclerotinia sclerotiorum*). Tyto choroby byly přibrzděny nočními mrazíky v druhé polovině dubna a dále intenzivními fungicidními zásahy, proto nedošlo k významným škodám na porostech.

Řepka kvetla toto jaro cca 4–5 týdnů, což je dostatečně dlouho pro dobré vytvoření šešulí. Před květem a v průběhu kvetení, mezi 20. až 24. dubnem 2024, přišly noční **mrazíky**. Teploty výrazně dosahovaly pod bod mrazu, lokálně až $-7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Mrazíky, následné sucho a silný vítr spoluzavinily horší odkvetení některých vrcholových částí květenství. To může být vysvětlení pro nižší výnos řepky ozimé. Negativní vliv na hektarový výnos řepky měl i vyšší tlak chorob a škůdců v uplynulé pěstitelské sezoně.

Řepka ozimá pro následující sklizeň roku 2025, byla zasetá včas, ale porosty vzházely za vysokých teplot a trpěly nedostatkem vláhy až do příchodu zářijových povodní.

Slunečnice

Vzcházení slunečnice bylo silně ovlivněno nepříznivým průběhem měsíce dubna, kdy byly porosty sety. Mrazy, extrémní vedra a sucho ovlivňovaly agrotechnické termíny výsevu a nerovnoměrnost následně vzešlých porostů. Napadení chorobami a škůdci bylo lokálního charakteru, ale místy přesahovaly výskyty prahu škodlivosti, především **alternariová skvrnitost** (*Alternaria* spp.). Ostatní choroby **bílá hniloba slunečnice** (*Sclerotinia sclerotivorum*) a **šedá plísnovitost** (*Botrytis cinerea*) se pohybovaly na nízké úrovni.

Také výskyty **mšic** (*Aphis* spp.) nepřesahovaly výrazně práh škodlivosti, pouze lokálně v nejteplejších oblastech Moravy. Podzemní škůdci slunečnice, larvy **drátovců** a **osenic**, se objevovaly lokálně. Výskyt těchto škůdců podporuje především špatný management posklizňových zbytků. V rámci prevence je třeba dbát na časný rozklad organiky vhodnou aplikací dávek dusíku, pak se většinou omezí i škodlivost drátovců.

Mák

Na podzim 2023 bylo vyseto nejvíce ploch ozimého máku za posledních několik let v reakci na předchozí špatný rok. Vlivem suchého průběhu podzimního počasí porosty nevzházely optimálně, a tak došlo k silnému zaplevelení máku, které posilovalo i příhodné počasí během zimy. V první polovině ledna přišly výrazné mrazy, které již tak špatné porosty abioticky poškodily. Další jarní mrazy dokončily, co načaly lednové mrazy, a tak byla většina porostů zaorána.

Jarní máky měly poměrně dobré podmínky pro vzcházení díky dobrým vláhovým poměrům ze zimy. Hlavně na lehčích půdách byly podmínky nejhodnější. Během sezony byly porosty napadány, díky abiotickému poškození mrazy, i více chorobami.

V roce 2024 byl výrazný tlak **pleosporové skvrnitosti** (*Pleospora papaveracea*) a **plísně makové** (*Peronospora arborescens*). Ze škůdců byl silný tlak **mšicí makovou** a časně na jaře se objevovaly silné výskyty **krytonosce kořenového** (*Stenocarus ruficornis*). Výnos máku byl v důsledku rozšíření osevní plochy i vyššímu hektarovému výnosu meziročně výrazně vyšší.

Cenový vývoj u komodity olejnin

ČSÚ sleduje ceny zemědělských výrobců (CZV) každý měsíc a každoročně provádí výpočet průměrné CZV za kalendářní rok. Tato cena však může být zavádějící, jelikož se do ceny prolínají dvě sklizně plodiny, které mohou být značně rozdílné. ČSÚ neuvádí průměrné ceny za hospodářský rok, ty jsou dopočteny aritmetickým průměrem MZe. Takto získané ceny lze porovnávat s údaji uváděnými předními světovými institucemi například EUROSTAT, FAOSTAT, USDA a dalšími organizacemi. Všechny CZV v této SVZ jsou uváděny bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další poplatky a příplatky.

Ceny rostlinných komodit se v ČR zpravidla odvíjí, s určitým zpožděním, od vývoje cen na světovém, potažmo evropském trhu. Cenový vývoj jednotlivých druhů olejnin byl v posledních deseti letech značně rozkolísán. Jednak byla cena olejnin výrazně ovlivněna dosaženou výší produkce, ale také především

geopolitickou situaci. Charakter trhu se zcela zákonitě promítl do cenového vývoje. CZV olejin na počátku válečného konfliktu stouply, postupně docházelo k jejich poklesu, dlouhodobě jsou ceny u většiny olejin pod úrovní ceny před invazí.

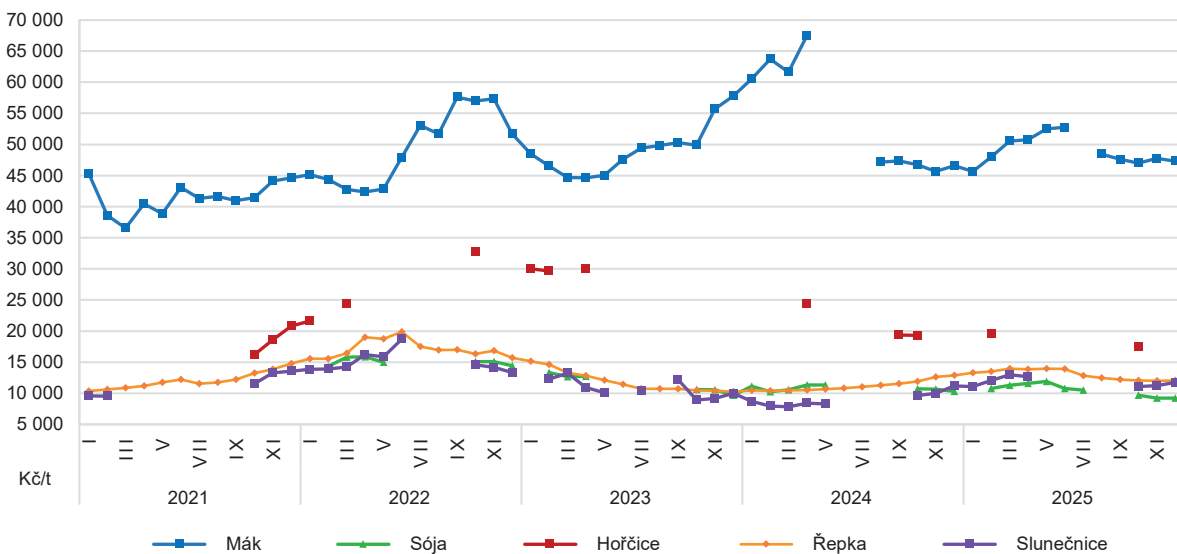
Ceny olejin v průběhu **HR 2024/25** vykazovaly značnou volatilitu ve vztahu k měnícím se podmínkám sklizně, k počasí a geopolitickým událostem. S ohledem na celkovou situaci ve světě a pokračující válce na Ukrajině se nadále očekávalo, že cenový vývoj většiny olejin bude mít spíše rostoucí trend vzhledem k nejistotě na trhu s olejinami. To se však v tomto HR nepotvrdilo a CZV tak postupně začaly klesat anebo stagnovaly. Výkupní ceny nedokázaly dostatečně pokrýt, přes stále vysoké ceny zemědělských vstupů, náklady zemědělců.

Ceny všech zemědělských výrobců byly v průměru za celý rok 2024 meziročně nižší o 5,9 %. V roce 2023 byly ve srovnání s předchozím rokem nižší o 6,0 %. Ceny v rostlinné výrobě se snížily o 9,1 % a v živočišné výrobě o 1,5 %. Snížení cen u rostlinných komodit v průběhu roku 2024 ovlivnil především meziroční pokles cen obilovin, a to o 18,6 %.

V roce 2024 došlo k meziročnímu poklesu cen u většiny sledovaných olejin, vyjma máku potravinářské kvality, kde CZV meziročně vzrostla o 15,4 %. Nejvýrazněji klesla průměrná roční cena lnu, a to o 36,7 %, dále cena hořčice o 16,6 %, sóji o 14,4 %, slunečnice o 9,1 % a řepky o 5,8 %.

Od začátku roku 2025 došlo k pozvolnému nárůstu cen u některých olejin, v polovině roku však dochází k jejich dalšímu postupnému snižování. Ve srovnání s rokem 2024 byla CZV roku 2025 vyšší zejména u slunečnice o 16,7 % a řepky o 16,0 %. Naopak výrazný pokles roční ceny byl zaznamenán u hořčice o 16,3 %, máku o 13,7 % a sóji o 0,9 %.

Vývoj průměrných měsíčních CZV olejin v ČR v letech 2021–2025

Pramen: ČSÚ

Poznámka: CZV v Kč/t jsou bez DPH, u některých komodit v daném měsíci data nejsou k dispozici.

Zahraniční obchod ČR s olejinami celkem

Nejdůležitějšími vývozními olejinami České republiky jsou řepkové, makové a hořčičné semeno.

Po narušení evropského trhu v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině, který výrazně zasáhl i český trh, se situace na trhu postupně začala zlepšovat. Ve srovnání s obdobím před konfliktem došlo ke zvýšení dovozů řepky zejména z Ukrajiny, které byly předtím nulové. V souvislosti s nárůstem dovozů byly patrné i problémy s odbytem, kdy oproti běžnému stavu značně poklesl především vývoz řepky do sousedních zemí z důvodu přesycení trhu. V roce 2024 se situace na trhu začala pomalu navracet ke stavu z období před invazí a stabilizovat.

Podstatná část dovozu se uskutečňuje v rámci vnitrounijního obchodu, zejména dovážíme olejinu ze sousedních zemí. V **HR 2024/25** se však největším dovozcem olejin do ČR stalo Slovensko, Ukrajina a Rumunsko. V tomto HR se do ČR dovezlo celkem 678,3 tis. tun semen olejin. Celková hodnota všech dovezených olejin činila téměř 9,9 mld. Kč. Nejvíce se dovezlo řepky, a to 389,4 tis. tun v hodnotě za 5,3 mld. Kč, dále slunečnice 203,8 tis. tun v hodnotě za 2,8 mld. Kč a sójových bobů 35,5 tis. tun v hodnotě za 457,8 mil. Kč.

Většina vývozu olejin z ČR (98 %) se uskutečňuje v rámci obchodní výměny EU. Vývoz olejin z ČR je směřován především do sousedních států. V HR 2024/25 se z ČR vyvezlo celkem 343,5 tis. tun olejin. Celková hodnota vývozu všech olejin činila 6,3 mld. Kč. Vyvezli jsme olejinu zejména k našim sousedním zemím, přičemž hlavními vyváženými olejinami v tomto HR byla řepka ve výši 241,2 tis. tun a v hodnotě za 3,1 mld. Kč. Dále se vyvezly sójové boby ve výši 42,1 tis. tun v hodnotě za 557 mil. Kč a mák 21,5 tis. tun v hodnotě za téměř 1,4 mld. Kč.

Zahraniční obchod s olejinami, řepkou a řepkovým olejem

Hospodářský rok	Dovoz (t)			Vývoz (t)		
	Olejiny celkem	Řepkové semeno	Řepkový olej	Olejiny celkem	Řepkové semeno	Řepkový olej
2020/21	556 203	320 748	23 495	385 248	316 130	290 438
2021/22	552 662	276 324	41 622	557 536	454 897	176 565
2022/23	598 572	330 808	32 783	364 826	259 446	278 842
2023/24	745 251	491 618	25 666	477 251	377 280	330 922
2024/25	678 340	389 366	23 488	343 484	241 199	298 685
2025/26*	488 468	365 859	8 538	78 637	39 639	123 046

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Zahraniční obchod olejin celkem za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	282 911	423 080	533 080	561 767	546 230	525 183	533 413	760 640	688 669	768 556
Vývoz (t)	361 475	370 006	395 506	483 499	413 822	424 511	472 068	394 965	479 025	253 619

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Olejiny celkem, tj. hlavní olejinu a ostatní semena olejnatých plodin. Včetně osiva.

Finanční saldo olejin celkem bylo ve sledovaném období **HR 2024/25** opět záporné, představovalo schodek téměř 3,5 mld. Kč. Výhled salda **HR 2025/26** se očekává také v záporných hodnotách.

Zahraníční obchod olejin celkem a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	579 014	505 555	556 203	552 662	598 572	745 251	673 319	488 468
Vývoz (t)	524 520	381 805	385 248	557 536	364 826	477 251	343 469	78 637
Hodnota dovozu (mil. Kč)	6 402,3	5 856,5	7 041,8	9 389,9	10 029,5	9 197,0	9 808,5	6 516,0
Hodnota vývozu (mil. Kč)	6 644,4	5 611,5	5 671,6	11 151,5	7 004,2	7 407,8	6 337,1	1 792,3
Saldo (mil. Kč)	242,1	-245,0	-1 370,2	1 761,6	-3 025,3	-1 789,2	-3 471,4	-4 723,7

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Olejiny celkem, tj. hlavní olejiny a ostatní semena olejnatých plodin. Včetně osiva.

ŘEPKA

Řepka olejka, především její ozimá forma, je naší hlavní olejninou a po pšenici ozimé je současně druhou nejvýznamnější plodinou našeho zemědělství. Řepkový olej je díky skladbě mastných kyselin a vyššímu procentu omega-3 mastných kyselin považován za jeden z nejkvalitnějších olejů. Mezi českými spotřebiteli je však stále ještě nedocenen.

Pro řepku byl rok 2024 špatný, výnos i produkce byly velmi nízké a překonaly mnohaletá minima. Dosažený průměrný hektarový výnos 2,76 t/ha byl jeden z nejnižších za posledních 21 let, jen v roce 2012 byl na stejné úrovni. Produkce řepky klesla pod 1 mil. tun a dosáhla pouze 946 891 tun. Sklizeň řepky tak skončila s nejhorsím výsledkem v rámci ČR od roku 2003, tj. za posledních 18 let.

Celková osevní plocha řepky v roce **2024** meziročně poklesla o 36,6 tis. ha, tj. o 9,6 % a dosáhla výměry 343 380 ha. Z toho zaujímala osevní plocha jarní řepkou 417 ha, tj. meziročně o 105 ha více (o 3,7 %). Největší zastoupení ve výměře řepky měl kraj Středočeský (75 232 ha), Jihočeský (38 591 ha) a kraj Vysočina (38 373 ha).

Celkový průměrný hektarový výnos řepky byl ve výši 2,76 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem pokles o 0,69 t/ha, tj. snížení o 20,0 %. Jarní řepka dosáhla průměrného hektarového výnosu ve výši pouze 1,01 t/ha. Meziročně výnos jarní řepky klesl o 1,02 t/ha, tj. pokles o 50,3 %.

Podprůměrná produkce řepky ze sklizně roku 2024 dosáhla celkového množství 946 891 tun. Z toho bylo sklizeno 421 tun řepky jarní. Celková výroba řepkového semene se meziročně propadla především v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek (jarní mrazíky), a to až o 362 605 tun, tj. o 27,7 %. U řepky jarní produkce meziročně klesla o 213 tun, tj. o 33,6 %. Řepka i přes pokles výroby o více než 360 tis. tun v meziročním srovnání nadále zůstává na našem trhu s olejninami zcela dominantní plodinou, která tvoří 86 % z nabídky produkce všech olejnin.

Při hodnocení úrody řepky je zapotřebí si znovu uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. V zásadě se však nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit.

Pro sklizňový rok **2025** celková výměra řepky zaujímá 335 854 ha, meziročně se jedná o další pokles osevní plochy o 7 526 ha, tj. o 2,2 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce řepky celkem

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	366 180	3,43	1 256 212
2016	392 991	3,46	1 359 125
2017	394 262	2,91	1 146 224
2018	411 802	3,43	1 410 769
2019	379 778	3,05	1 156 973
2020	368 214	3,38	1 245 328
2021	342 315	2,99	1 024 928
2022	343 964	3,39	1 166 393
2023	379 944	3,45	1 309 496
2024	343 380	2,76	946 891
2025	335 854	3,04	1 021 724

Pramen: ČSÚ

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce řepky ozimé

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2023	379 632	3,45	1 308 862
2024	342 963	2,76	946 470
2025	335 562	3,04	1 021 285

Pramen: ČSÚ

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce řepky jarní

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2023	312	2,03	634
2024	417	1,01	421
2025	291	1,51	439

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy, průměrné hektarové výnosy a produkce semene řepky v roce 2024 podle krajů

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Česká republika	343 380	2,76	946 891
Hl. m. Praha	1 121	2,60	2 911
Středočeský	75 232	2,67	200 779
Jihočeský	38 591	3,01	116 124
Plzeňský	27 751	2,92	81 135
Karlovarský	4 855	3,02	14 639
Ústecký	23 273	2,52	58 620
Liberecký	5 292	2,80	14 808
Královéhradecký	23 141	2,58	59 673
Pardubický	23 220	2,80	65 118
Vysočina	38 373	3,02	115 872
Jihomoravský	27 915	2,60	72 681
Olomoucký	23 958	2,64	63 241
Zlínský	11 064	2,56	28 271
Moravskoslezský	19 593	2,71	53 020

Pramen: ČSÚ

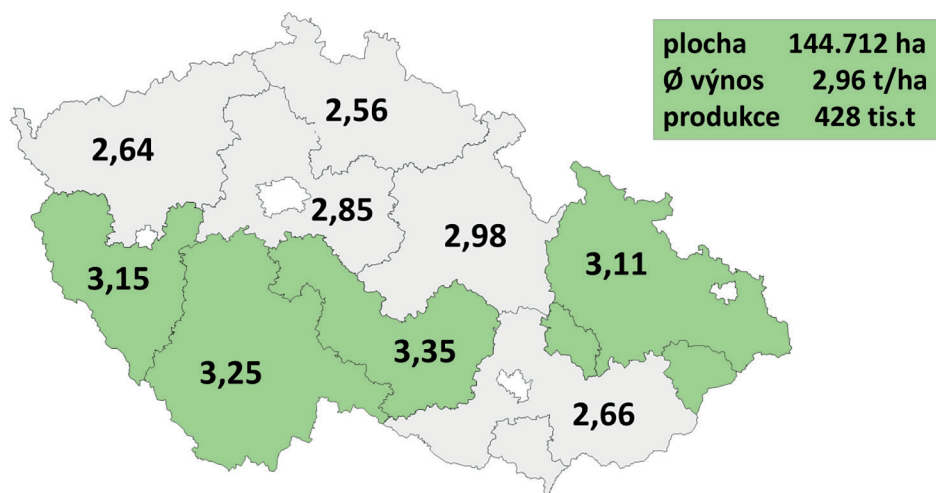
Pěstování řepky členů SPZO

Členové SPZO zaseli řepku ozimou v srpnu a počátkem září 2023 na ploše 150 231 ha, což bylo o 9 364 ha meziročně méně. Zima nebyla tak mírná, jako v letech předchozích, v lednu přišla i vlna silnějších mrazů. Na jaře tak bylo zaoráno 5 963 ha řepky, to představuje 3,97 % oseté plochy (0,7 % v roce předchozím).

Členové SPZO dosáhli ve sklizňovém roce 2024 průměrného hektarového výnosu 2,96 t/ha, tj. meziroční pokles výnosu o 0,74 t/ha (o 20 %). V porovnání s ostatními pěstiteli měli však členové SPZO vyšší výnos o 0,38 t/ha, tj. o 14,7 %. Nejvyšší průměrný výnos byl dosažen na Vysočině, a to 3,35 t/ha, tento region má velmi vhodné podmínky pro pěstování řepky. Po 20 letech klesl průměrný hektarový výnos členů pod 3 t/ha.

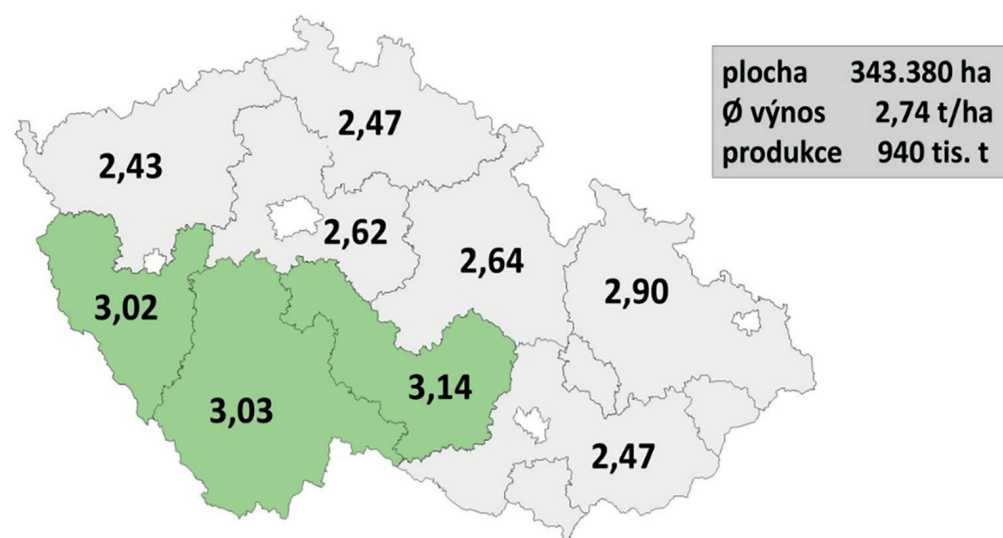
Celkem členové SPZO sklidili 144 712 tun řepky.

Průměrné hektarové výnosy řepky ozimé členů SPZO v roce 2024 dle regionů

Pramen: SPZO, data k 25. 10. 2024

Odhad průměrných hektarových výnosů řepky ozimé v roce 2024 dle regionů

Pramen: SPZO, data k 25. 10. 2024

Poznámka: Údaje o plochách a výnosech podniků mimo SPZO jsou zjištěny šetřením a odhadem, proto se plocha liší od údajů ČSÚ. Hodnoty u podniků ve SPZO jsou přesné.

Výrazně největší plochy řepky (54 048 ha) byly zasety v zemědělských podnicích se zastoupením 15,1 až 20 % řepky v osevním postupu. Tři nejrozšířenější kategorie, tedy od 10,1 do 25 % řepky v osevním sledu, představují 81 % ploch řepky pěstitelů SPZO. Uvnitř těchto tří kategorií platí, že s rostoucí koncentrací řepky klesá její hektarový výnos. Ostatní kategorie mají velmi malé zastoupení.

Zastoupení řepky na orné půdě u členů SPZO sklizně 2024 – závislost výnosu a % zastoupení řepky

Zastoupení	Osev (ha)	Zaorávky (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)
Do 5,0 %	340	0	340	3,18
5,1–10,0 %	8 941	409	8 532	2,85
10,1–15,0 %	35 796	1 386	34 410	3,06
15,1–20,0 %	54 048	2 444	51 604	2,98
20,1–25,0 %	31 348	1 129	30 219	2,86
25,1–30,0 %	13 077	383	12 694	3,02
30,1–35,0 %	5 261	162	5 099	2,79
Nad 35,0 %	1 420	50	1 370	2,71
Celkem	150 231	5 963	144 268	2,96

Pramen: SPZO

Členové SPZO v daném roce pěstovali na 135 odrůd řepky, z toho bylo 114 hybridů a 21 linií. Podíl pěstovaných liniových odrůd u členů SPZO klesl na 2,9 %, loni byl 3,8 %, v předchozích letech se držel v rozmezí hodnot 5–8 %. Podíl hybridních odrůd dosáhl 97,1 % plochy a jejich průměrný výnos činil 2,98 t/ha, což je 120,7 % v porovnání s odrůdami liniovými. Každým rokem ÚKZÚZ registruje 8 až 10 nových odrůd řepky.

Zastoupení odrůd u členů SPZO v HR 2024/25

Ukazatel	Osevní plocha (ha)	Zaorávky (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Výnos (%) na liniové odrůdy
Řepka ozimá celkem	150 231	5 963	144 268	2,96	
z toho: linie	4 381	250	4 131	2,47	100
hybridy	145 850	5 713	140 137	2,98	120,7

Pramen: SPZO

Ceny komodity řepky

Řepka je v ČR nejdůležitější olejinou a také významnou obchodovatelnou komoditou, u které je podstatná část produkce směřována na zahraniční trhy. Cena řepkového semene se postupně začala zvyšovat již od druhé poloviny roku 2021. Na nárůst CZV řepkového semene měla vliv vysoká cena zemědělských vstupů, především hnojiv a energií. Ještě před invazí Ruska na Ukrajinu došlo k výraznému nárůstu ceny řepky, a to nad hranici 15 tis. Kč/t.

CZV řepky na počátku válečného konfliktu v roce 2022 nadále stoupala. V březnu již přesahovala 16 tis. Kč/t. V dubnu a květnu se přiblížila k hranici 19 tis. Kč/t a v červnu cena atakovala hranici 20 tis. Kč/t, kdy dosáhla svého dosavadního maxima 19 887 Kč/t. Postupně však docházelo k jejímu poklesu. CZV řepky se po celý rok 2023 poté pohybovala pod úrovní ceny před invazí Ruska na Ukrajinu a neustále klesala. Za rok 2023 CZV dosáhla 11 904 Kč/t.

Začátkem roku 2024 cena řepky začala postupně mírně růst, hranici 11 tisíc pak překročila v červenci a ke konci roku se již přiblížila k 13 tis. Kč/t. V roce 2024 byla průměrná roční cena řepky na úrovni 11 217 Kč/t. V první polovině roku 2025 se CZV řepky pohybovala nad 13 tis. Kč/t. Ve druhé polovině roku došlo k postupnému poklesu ceny, a to na hladinu 12 tis. Kč/t. Roční průměrná cena řepky v roce 2025 dosáhla 13 007 Kč/t.

Roční průměrné CZV řepkového semene za kalendářní rok

Kalendářní rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	10 128	10 573	9 284	9 431	9 884	12 031	17 132	11 904	11 217	13 007

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky.

I přesto, že ceny u zemědělských výrobců v hospodářském roce 2024/25 mírně rostly, zůstávaly nadále nízké, většinou pod hranicí rentability. Přetrvávající nízké výkupní ceny tak stále neodpovídaly vysokým vstupním nákladům zemědělců.

V **HR 2024/25**, s ohledem na nižší sklizeň řepky a k situaci na světových a evropských trzích, postupně docházelo k mírnému růstu CZV řepky. Nejvyšší cenová úroveň byla u řepky dosažena až v květnu ve výši 13 961 Kč/t. Průměrná CZV dosáhla v tomto HR u řepky 12 711 Kč/t, tj. meziročně o 20,5 % více.

Výkupní cena řepky v **HR 2025/26** začala postupně klesat, k prosinci roku 2025 byla již na hladině 12 067 Kč/t. Vzhledem k očekávané vyšší globální produkci řepky ze sklizně roku 2025, nelze předpokládat, že by se tento trend výrazně otočil.

Měsíční průměrné CZV řepkového semene v Kč/t za HR

HR	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr
2020/21	9 874	9 842	9 856	9 959	10 083	10 162	10 342	10 602	10 885	11 181	11 742	12 199	10 561
2021/22	11 543	11 739	12 223	13 247	13 854	14 811	15 534	15 568	16 418	18 999	18 752	19 887	15 215
2022/23	17 532	16 972	17 023	16 355	16 821	15 720	15 165	14 645	13 313	12 853	12 105	11 453	14 996
2023/24	10 728	10 735	10 707	10 455	10 425	10 263	10 464	10 397	10 465	10 505	10 682	10 801	10 552
2024/25	11 052	11 291	11 520	11 930	12 608	12 886	13 269	13 503	13 960	13 839	13 961	13 888	12 711
2025/26	12 836	12 488	12 209	12 057	12 010	12 067	-	-	-	-	-	-	12 278

Pramen: ČSÚ, propočet průměru MZe

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky.

Zahraniční obchod ČR se semenem řepky

Do ČR se ročně dováželo cca 290 tis. tun řepky včetně osiva. Podstatná část trhu s řepkou se uskutečňovala v rámci vnitrouníjního obchodu. Největšími dovozními státy jsou nyní Slovensko, Rumunsko, Polsko a také Ukrajina.

Dovoz řepkového semene do ČR v **HR 2024/25** dosáhl výše 389 366 tun. Meziročně dovoz poklesl o 20,8 %, tj. o zhruba 102 tis. tun. Celková hodnota dovozu opět přesáhla 5 mld. Kč, tj. třetí nejvyšší uskutečněná hodnota, a dosáhla úrovně téměř 5,3 mld. Kč. S velkou převahou byly největšími dovozci semene řepky do ČR Ukrajina (116 753 tun), Slovensko (109 732 tun) a Rumunsko (77 150 tun). V probíhajícím **HR 2025/26** se k listopadu dovezlo zatím 365,9 tis. tun řepky v hodnotě za zhruba 4,6 mld. Kč.

Ročně se z ČR na zahraniční trhy, zejména do EU, vyváželo cca 360 tis. tun semene řepky včetně osiva. Vývoz řepky byl především směřován do sousedních států, do Německa, Polska a na Slovensko.

Vývoz řepkového semene v **HR 2024/25** meziročně výrazně poklesl, a to o 36,1 % na celkových 241 199 tun, což byl nejnižší objem za posledních deset let. Celková hodnota vývozu činila 3,1 mld. Kč. Nejvíce se vyvezlo z ČR řepkové semeno do Německa (126 824 tun), Polska (112 954 tun) a poté na Slovensko (1 106 tun). V následujícím **HR 2025/26** byl vývoz řepkového semene prozatím na úrovni 39 639 tun a jeho hodnota téměř na 519 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu řepkového semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	87 479	217 311	288 407	302 493	290 360	296 584	282 333	491 010	399 601	504 078
Vývoz (t)	293 177	286 603	328 642	418 346	341 673	349 724	367 194	286 370	375 841	163 033

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Finanční saldo pro **HR 2024/25** bylo opět v záporných hodnotách, a to ve výši 2,1 mld. Kč. Saldo v probíhající **HR 2025/26** je již ve schodku 4,1 mld. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu řepkového semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25*
Dovoz (t)	112 342	126 118	239 197	329 527	262 339
Vývoz (t)	305 520	396 716	234 666	460 752	312 507
Hodnota dovozu (mil. Kč)	1 433,9	1 626,3	2 705,2	3 493,2	3 026,1
Hodnota vývozu (mil. Kč)	3 023,3	3 750,1	2 097,4	4 480,8	3 300,9
Saldo (mil. Kč)	1 589,4	2 123,8	-607,8	987,6	274,8

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Ekonomika pěstování řepky olejky v letech 2023–2024 a odhad nákladů v roce 2025

Ukazatel	MJ	Rok šetření		
		2023	2024	1.–3. q 2025
Osiva – nakupovaná	Kč/ha	2 425	2 650	2 404
Osiva – vlastní	Kč/ha	0	0	0
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	12 954	7 789	8 462
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	529	613	613
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	7 700	8 291	8 110
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	788	747	753
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	24 396	20 089	20 342
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	4 672	4 899	5 023
Pracovní náklady celkem	Kč/ha	6 308	6 645	7 141
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	27	38	39
Náklady pomocných činností	Kč/ha	7 622	7 753	7 707
Režie	Kč/ha	7 267	6 933	7 038

Ukazatel	MJ	Rok šetření		
		2023	2024	I.-3. q 2025
Vlastní náklady celkem	Kč/ha	50 291	46 357	47 290
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100
Vlastní náklady hlavního výrobku	Kč/ha	50 291	46 357	47 290
Hektarový výnos ¹⁾	t/ha	3,57	2,91	3,06
Vlastní náklady	Kč/t	14 094	15 923	15 470
Realizační cena¹⁾	Kč/t	11 695	11 126	13 201
Jednotková podpora celkem	Kč/t	1 665	1 991	-
Nákladová rentabilita	%	-17,0	-30,1	-14,7
Souhrnná rentabilita	%	-5,2	-17,6	-

Pramen: ÚZEI

Poznámka: ¹⁾ odhad ČSÚ pro rok 2025 – odhad sklizně dle operativní zprávy k 30. 9. 2025 a průměrné CZV 2025.
DNHM – dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek.

Předpoklad bilance užití řepky v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	368 214	342 315	343 964	379 944	343 380
Výnos	t/ha	3,38	2,99	3,39	3,45	2,76
Výroba	t	1 245 328	1 024 928	1 166 393	1 309 496	946 891
Počáteční zásoby	tis. t	92,9	102,9	4,2	123,9	217,7
Dovoz celkem	tis. t	320,8	276,3	330,8	491,6	394,2
Celková nabídka	tis. t	1 659,0	1 404,1	1 501,4	1 925,0	1 558,8
Domácí spotřeba celkem	tis. t	1 240,0	945,0	1 118,0	1 330,0	1 194,3
z toho – FAME	tis. t	424,1	361,1	294,5	395,5	385,8
Vývoz celkem	tis. t	316,1	454,9	259,5	377,3	241,2
Celkové užití	tis. t	1 556,1	1 399,9	1 377,5	1 707,3	1 435,5
Konečné zásoby	tis. t	102,9	4,2	123,9	217,7	123,3
Soběstačnost	%	100	109	109	99	76

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

SLUNEČNICE

Slunečnice roční je jednou z důležitých světových olejnin a surovinou pro produkci rostlinných jedlých olejů především v zemích východní Evropy. Její olej je čtvrtým nejpoužívanějším na světě. Slunečnice byla dříve tradičně druhou nejpěstovanější olejninou ČR. V současné době jí však výměrou předčily mák setý, ale i vzrůstající podíl sóji luštinaté. Její podíl ve struktuře osevních ploch olejnin tak nepřekročil 4 % v roce 2024.

V posledních pěstitelských letech se téměř s pravidelností opakuje situace nedostatku srážek a nízkých teplot půdy v hloubce setí slunečnice. Rok 2024 nebyl v tomto výjimkou, což se projevilo dlouhou dobou vzházení. Tyto porosty jsou pak obvykle výrazně nehomogenní a mezerovité.

V roce **2024** se osevní plocha slunečnice meziročně opět snížila, a to o 17,1 % na 16 423 ha, tj. snížení o 3 379 ha. Tento pokles byl zapříčiněn zejména nejistotou prodeje nažek slunečnice a poklesem její výkupní ceny v důsledku zvýšeného dovozu slunečnice z Ukrajiny do zemí EU. Nejvyšší výměru osetí slunečnicí měl tradičně kraj Jihomoravský (10 651 ha), následoval kraj Středočeský (2 196 ha) a kraj Ústecký (883 ha).

Průměrný hektarový výnos nažek slunečnice činil 2,50 t/ha. Meziročně došlo k mírnému navýšení o 0,4 %.

Produkce slunečnice v roce 2024 byla oproti předešlé sklizni nižší, a to o 16,6 %, tj. o 8 196 tun a dosáhla celkové sklizně 41 117 tun.

Pro sklizňový rok **2025** se výměra slunečnice navýšila na 20 676 ha, meziročně se jedná o nárůst plochy o 4 253 ha, tj. o 25,9 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce slunečnice

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	15 450	2,05	31 618
2016	15 648	2,85	44 634
2017	21 601	2,46	53 156
2018	20 202	2,36	47 594
2019	11 825	2,44	28 811
2020	11 274	2,58	29 095
2021	17 981	2,90	52 118
2022	22 485	2,65	59 685
2023	19 802	2,49	49 313
2024	16 423	2,50	41 117
2025	20 676	2,85	58 993

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy, průměrné hektarové výnosy a produkce semene slunečnice v roce 2024 podle krajů

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Česká republika	16 423	2,50	41 117
Hl. m. Praha	i.d.	i.d.	i.d.
Středočeský	2 196	2,52	5 525
Jihočeský	94	2,54	239

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Plzeňský	509	2,50	1 273
Karlovarský	i.d.	i.d.	i.d.
Ústecký	883	2,53	2 231
Liberecký	i.d.	i.d.	i.d.
Královéhradecký	358	2,54	909
Pardubický	657	2,52	1 654
Vysočina	52	2,61	136
Jihomoravský	10 651	2,49	26 565
Olomoucký	337	2,52	849
Zlínský	563	2,50	1 409
Moravskoslezský	49	2,51	124

Pramen: ČSÚ

Poznámka: i.d. individuální (důvěrný) údaj.

SPZO každoročně zjišťuje u pěstitelů slunečnice termíny výsevů. V roce 2024 dle šetření došlo oproti předešlému roku k poklesu podílu ploch zasetých do konce měsíce března. V březnu bylo z obavy pokračujícího sucha zaseto 25,7 %. V následující první dekádě dubna bylo zaseto dalších více jak 32 % ploch, tj. celkem do konce první dekády dubna bylo zaseto více jak 57 % ploch slunečnice. Do konce druhé dekády dubna byla zasetá výměra ve výši 32,6 % ploch z plánovaného osevu. Ve třetí dekádě dubna 2024 bylo zaseto 6,4 % ploch z celkového osevu. V této třetí dubnové dekádě běžně probíhá setí slunečnice za vhodnějších podmínek, a to do prohřáté a vlhké půdy. Tím dochází k rychlejšímu vzcházení a růstu porostů, porosty jsou pak kompletnější a homogenní. V první dekádě měsíce května bylo ještě zaznamenáno setí anebo přesévání slunečnice na ploše okolo 3 %. Za podmínek dlouhodobě panujícího sucha a chladu v kombinaci s časným termínem setí dochází k pomalému vzcházení a růstu porostů.

Porovnání termínů výsevů slunečnice v ČR dle šetření SPZO v letech 2015–2024

Dekáda / Rok	Podíl zasetých ploch v %									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
do 31. 3.	10,7	14,4	19,5	2,5	25,7	17,5	10,2	39,3	29,0	25,7
1. 4. – 10. 4.	30,0	47,0	40,3	39,5	61,6	64,3	43,0	30,7	24,1	32,2
11. 4. – 20. 4.	55,2	31,8	28,1	51,5	12,6	13,9	33,0	21,6	13,0	32,6
21. 4. – 30. 4.	3,8	6,8	8,2	6,4	0	4,3	10,6	7,6	25,9	6,4
po 1. 5.	0,3	0	3,9	0,1	0,1	0	3,2	0,8	8,0	3,1

Pramen: SPZO

Ceny komodity slunečnice

Průměrná roční CZV slunečnicového semene za rok 2024 dosáhla hodnoty 9 624 Kč/t, což představuje meziroční pokles o 9,1 %, tj. o 960 Kč. V roce 2025 naopak došlo k nárůstu ceny slunečnice, a to o 16,7 % na 11 227 Kč/t.

Roční průměrné CZV slunečnicového semene za kalendářní rok

Kalendářní rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	9 652	8 940	7 876	7 477	9 185	11 145	13 857	10 584	9 624	11 227

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplatky a příplatky.

Pro **HR 2024/25** i **HR 2025/26** průměrná roční CZV semene slunečnice není z důvodu nedostatku dat k dispozici.

Měsíční průměrné CZV slunečnicového semene v Kč/t za HR

HR	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr
2020/21	.	.	9 865	.	9 743	9 752	9 570	9 549	-
2021/22	.	.	.	11 569	13 274	13 546	13 865	13 926	14 195	16 233	15 887	18 699	14 577
2022/23	i.d.	.	i.d.	14 562	14 181	13 357	i.d.	12 286	13 229	10 921	10 089	i.d.	-
2023/24	10 480	.	12 236	8 934	9 198	10 008	8 722	7 958	7 853	8 383	8 291	i.d.	9 206
2024/25	i.d.	.	i.d.	9 633	9 988	11 165	11 102	12 054	13 003	12 667	i.d.	i.d.	-
2025/26	i.d.	i.d.	i.d.	11 097	11 252	11 736	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ, propočten průměru MZe

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplatky a příplatky.
. údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Zahraniční obchod ČR se semenem slunečnice

Dovoz slunečnicového semene do ČR v **HR 2024/25** zaznamenal meziroční navýšení o 11,3 % na 203,8 tis. tun. Hodnota dovozu činila 2 771,5 mil. Kč. Nejvíce nažek slunečnice se dovezlo ze Slovenska (83 295 tun), Maďarska (66 232 tun) a Rakouska (20 994 tun). V **HR 2025/26** dovoz slunečnice do ČR zatím činí 91,5 tis. tun.

V **HR 2024/25** se vývoz slunečnicového semene meziročně snížil o 15,6 % na 21,3 tis. tun. Celková hodnota vývozu byla na úrovni 581,9 mil. Kč. Největší část vývozu mířila do Německa (7 039 tun), Rakouska (5 743 tun) a Nizozemí (3 602 tun). V následujícím **HR 2025/26** se zatím z ČR vyvezlo 8,7 tis. tun slunečnicových nažek.

Vývoj zahraničního obchodu slunečnicového semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	114 186	162 168	200 541	209 172	210 192	180 734	193 160	198 154	209 955	194 427
Vývoz (t)	16 753	24 301	26 938	30 896	29 187	18 701	29 483	31 749	20 424	20 654

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Finanční saldo u slunečnicového semene je dlouhodobě záporné. V **HR 2024/25** vykazovalo saldo obchodu schodek téměř 2,2 mld. Kč. Pro **HR 2025/26** je zatím ve schodku zhruba 1,0 mld. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu slunečnicového semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	203 502	194 602	188 037	219 427	203 383	183 156	203 801	91 537
Vývoz (t)	29 277	31 800	21 497	27 648	28 843	25 261	21 319	8 714
Hodnota dovozu (mil. Kč)	1 859,8	1 909,8	2 106,2	3 202,9	3 221,2	2 234,0	2 771,5	1 226,3
Hodnota vývozu (mil. Kč)	351,2	483,7	451,3	675,2	633,0	550,2	581,9	214,7
Saldo (mil. Kč)	-1 508,6	-1 426,1	-1 654,9	-2 527,7	-2 588,2	-1 683,8	-2 189,6	-1 011,6

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Z celkové výše uvedené pěstitelské plochy slunečnice bylo podle šetření SPZO v roce 2024 přibližně 15,5 tis. ha (94,5 %) určeno pro zpracování na olej. Dále okolo 0,2 tis. ha (1,2 %) tzv. typu „high oleic“ (dále jen HO). Jedná se o hybridy se zvýšeným podílem kyseliny olejové v oleji, kterého má být z celkového podílu oleje obsaženo minimálně 82 %. Hybridů pro využití do směsí pro ptactvo (krmný typ) přibližně 0,7 tis. ha (4,3 %). Celkově zájem o odrůdy slunečnic typu HO se opět snížil, u krmných odrůd se naopak mírně zvýšil díky zvětšení segmentu drobných prodejců z farem.

Předpoklad bilance užití slunečnice v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	11 274	17 981	22 485	19 802	16 423
Výnos	t/ha	2,58	2,90	2,65	2,49	2,50
Výroba	t	29 095	52 118	59 685	49 313	41 117
Počáteční zásoby	tis. t	40,0	30,6	39,4	35,7	12,9
Dovoz celkem	tis. t	188,0	219,4	203,4	183,2	203,8
Celková nabídka	tis. t	257,1	302,1	302,5	268,2	257,8
Domácí spotřeba celkem	tis. t	205,0	235,0	238,0	230,0	210,0
Vývoz celkem	tis. t	21,5	27,7	28,8	25,3	21,3
Celkové užití	tis. t	226,5	262,7	266,8	255,3	231,3
Konečné zásoby	tis. t	30,6	39,4	35,7	12,9	26,5
Soběstačnost	%	14	22	25	21	20

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

MÁK

Mák setý je tradiční českou pěstovanou plodinou a významnou potravinou, ceněnou zejména pro svoji typickou chuť a vůni, ale také pro vysoký obsah vápníku. Díky vysoké kvalitě a unikátním chuťovým vlastnostem si český mák vybudoval velice dobré jméno na českém trhu a prosadil se i na trhu v zahraničí, zejména pak ve střední a východní Evropě.

ČR dlouhodobě patří mezi hlavní světové pěstitele a přední vývozce potravinářského máku. Ve většině zemí je totiž mák, přesněji tzv. technický mák, využíván primárně jako zdroj alkaloidů pro farmaceutický průmysl. Pouze část makového semene je dodávána k potravinářskému zpracování. Pěstování máku setého je v ČR střeženo zákonem č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, jehož součástí je ohlašovací povinnost osob pěstujících mák na ploše větší než 100 m² a ohlašovací povinnost při vývozu a dovozu makoviny.

V současné době se mák velikostí osevní plochy stal druhou nejpěstovanější olejninou ČR. Díky pokroku ve šlechtění v posledních letech narůstá výměra i ozimé formy máku setého, který tvoří kolem 10 % plochy. Při mírnějších zimách velice dobře přezimuje a oproti jarnímu typu je i schopen poskytnout vyšší výnosy. Výhodou je i jeho dřívější sklizeň a má i výhodnější podmínky pro svůj růst na jaře při nedostatku vláhy. Mák je totiž velmi specifická komodita, jejíž výnos závisí zejména na příznivém průběhu počasí, zejména na dostatku vláhy v době vzcházení.

Pěstební plocha máku se v roce **2024** po dvou letech opět navýšila, a to o více než 10 tis. ha na 36 611 ha. Meziročně došlo k navýšení osevní plochy máku o 10 361 ha, tj. o 39,5 %. Největší zastoupení ve výměře máku měl v roce 2024 tradičně kraj Vysočina (7 695 ha), dále kraj Středočeský (6 466 ha) a kraj Jihomoravský (3 329 ha). Nejmenší plocha byla vyseta na území kraje Karlovarského (374 ha), v hlavním městě Praha (495 ha) a v kraji Libereckém (561 ha).

Průměrný hektarový výnos máku v tomto sklizňovém roce dosáhl 0,74 t/ha. Meziročně byl výnos mírně vyšší o 0,05 t/ha, tj. o 7,3 %. Sklizeň máku opět dosáhla vyšší produkce, a to 27 250 tun, tj. o 9 222 tun více a představuje tak meziroční navýšení o 51,2 %.

Pro sklizňový rok **2025** se výměra máku navýšila na 37 978 ha, meziročně se jedná o nárůst plochy o 1 367 ha, tj. o 3,7 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce máku

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	32 650	0,82	26 743
2016	35 543	0,80	28 574
2017	32 586	0,62	20 048
2018	26 608	0,51	13 666
2019	35 778	0,66	23 606
2020	40 255	0,71	28 702
2021	43 867	0,68	29 691
2022	26 125	0,84	21 964
2023	26 250	0,69	18 028
2024	36 611	0,74	27 250
2025	37 978	0,77	29 269

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy, průměrné hektarové výnosy a produkce máku v roce 2024 podle krajů

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Česká republika	36 611	0,74	27 250
Hl. m. Praha	495	0,62	308
Středočeský	6 466	0,70	4 556
Jihočeský	2 596	0,82	2 116
Plzeňský	1 719	0,81	1 386
Karlovarský	374	0,83	312
Ústecký	1 423	0,67	950
Liberecký	561	0,79	441
Královéhradecký	2 554	0,69	1 770
Pardubický	3 064	0,76	2 343
Vysočina	7 695	0,82	6 297
Jihomoravský	3 329	0,70	2 343
Olomoucký	3 239	0,69	2 219
Zlínský	844	0,66	559
Moravskoslezský	2 251	0,73	1 648

Pramen: ČSÚ

Spotřeba makového semene

Semena máku jsou typickou surovinou, pochutinou, k použití pro náplně do pekařských výrobků anebo jako posyp běžného pečiva. Další jeho uplatnění v potravinářství je již okrajové. Spotřeba máku v ČR je poměrně vysoká a mák se zde těší dlouhodobé oblibě. Průměrná spotřeba máku v roce 2024 činila 0,38 kg na osobu a rok, tj. meziroční nárůst spotřeby máku o 31 %.

Roční průměrná spotřeba makového semene v ČR (v kg na obyvatele)

Rok spotřeby	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mák	0,43	0,43	0,40	0,28	0,29	0,44	0,47	0,28	0,29	0,38

Pramen: ČSÚ

Potravinářská kvalita českého máku je na velmi vysoké úrovni. Výrobci českého máku jsou do jisté míry chráněni. Dle zákona 399/2013 Sb. lze pro potravinářské účely použít pouze semeno olejného typu máku setého z odrůd, které obsahují nejvýše 0,8 % opiových alkaloidů v sušině makoviny a když na povrchu semene není obsah opiových alkaloidů vyšší než 25 mg/kg. Tento limit je pak ještě zpřísněn nařízením komise EU 2021/2142, která stanovuje maximální limit těchto alkaloidů na 20 mg/kg semene. Od 1. 7. 2022 platí limit obsahu morfinu a kodeinu v pekařských výrobcích obsahujících maková semena nebo produkty z nich odvozené (1,5 mg/kg výrobku).

Zárukou kvality i původu máku z ČR je chráněné zeměpisné označení (CHZO) Český modrý mák. Hlavním smyslem CHZO Český modrý mák je rozlišit od sebe dva typy komodit, i když mají stejné jméno. Mák, který se pěstuje zejména v západní Evropě, je mák technický. Cíleně se využívá pro farmaceutické účely a semeno se nesmí použít jako potravina. Naproti tomu Český modrý mák, specifikovaný také českou cechovní normou, je zcela jiných kvalit.

Název Český modrý mák není možné v rámci EU použít, pokud mák skutečně není původem z ČR. CHZO Český modrý mák je určeno pro semena modrosemenného máku setého (*Papaver somniferum* L.), která splňují požadavky na potravinářské využití, a to například limit celkového obsahu alkaloidů, sensorické vlastnosti, konzistenci a konkrétní výživové hodnoty. Kontrolním orgánem je Státní zemědělská a potravinářská inspekce ČR. Přihlásit se k CHZO může kdokoliv.

Pěstitelé a producenti máku a makových produktů mohou využít registrace výrobků pod Českou cechovní normou. V současné době jsou v souvislosti s mákem registrovány tři české cechovní normy, a to Česká cechovní norma pro Modrý mák, Česká cechovní norma pro Modrý mák mletý a Česká cechovní norma pro Bělosemenný mák. V případě registrace makového produktu pod cechovní normu musí být 100 % máku z české výroby.

Logo Chráněné zeměpisné označení (CHZO)

Logo České cechovní normy (ČCN)

Ceny komodity máku

Cena makového semene je silně závislá na poptávce, a to především v posledních letech, kdy je většina produkce semene máku v ČR předmětem vývozu. V období, kdy u ostatních hlavních olejnin dochází k výraznému propadu cen, se cena u makového semene nadále udržuje ve vyšších hodnotách. Má se tak stává zajímavou a rentabilní komoditou. Průměrná CZV makového semene v roce 2024 překročila hranici 56 tisíc korun za tunu a dosáhla 56 714 Kč/t. Meziročně jde o nárůst ceny o 15,4 %, tj. o 7 555 Kč. V roce 2025 došlo k poklesu ceny máku a průměrná roční CZV dosáhla 48 931 Kč/t.

Roční průměrné CZV makového semene za kalendářní rok

Kalendářní rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	33 369	34 760	61 882	70 262	60 362	41 427	49 479	49 159	56 714	48 931

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky.

CZV potravinářského máku stejně jako u většiny ostatních olejnin v **HR 2024/25** meziročně klesla. Roční průměrná CZV činila 48 512 Kč/t, tj. o 14,3 % meziročně méně (o 8 117 Kč). V **HR 2025/26** se roční průměrná cena máku zatím pohybuje na 47 617 Kč/t.

Měsíční průměrné CZV makového semene v Kč/t za HR

HR	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr
2020/21	.	.	51 961	53 175	51 735	48 297	45 362	38 624	36 563	40 468	38 874	43 109	44 817
2021/22	41 333	41 667	40 960	41 441	44 101	44 627	45 159	44 355	42 792	42 356	42 833	47 935	43 297
2022/23	53 045	51 667	57 571	57 000	57 357	51 682	48 500	46 551	44 688	44 643	45 031	47 600	50 445
2023/24	49 417	49 841	50 290	49 876	55 675	57 801	60 505	63 728	61 622	67 533	i.d.	i.d.	56 629
2024/25	.	47 143	47 369	46 719	45 669	46 571	45 656	47 971	50 557	50 736	52 500	52 736	48 512
2025/26	.	48 439	47 617	46 991	47 750	47 288	-	-	-	-	-	-	47 617

Pramen: ČSÚ, propočet průměru MZe

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky.
 . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Zahraniční obchod ČR se semenem máku

Makové semeno má díky vysoké kvalitě velký vývozní potenciál. Vývoz českého máku výrazně převyšuje jeho dovoz, i když v některých obdobích bylo zaznamenáno i zvýšení dovozu semene. Tato komodita však byla následně zpětně vyvezena na světové trhy. I přesto, je finanční saldo neustále v kladných číslech. Při české produkci, která v současné době činí přes 25 tis. tun, se více než 80 % semene máku vyváží.

V **HR 2024/25** dovoz makového semene do ČR meziročně mírně klesl, a to na úroveň 2 002 tun, tj. o 22,2 % méně (o 570 tun). Celková hodnota dovozu činila 1 10,9 mil. Kč. Nejvyšší dovozy máku byly uskutečněny ze Slovenska (1 548 tun), které patří dlouhodobě k největším dovozcům máku do ČR. Dalším významným dovozcem máku bylo Maďarsko (253 tun) a Rakousko (170 tun). Dovozy v **HR 2025/26** je zatím na úrovni 2 652 tun dovezeného máku.

V **HR 2024/25** se opět navýšila poptávka po potravinářském máku. Vyvezlo se celkem 21 490 tun máku, tj. meziročně o 12,9 % více (o 2 459 tun). Celková hodnota vyvezeného máku byla 1 345,8 mil. Kč. Vývozy českého potravinářského máku směřují tradičně do evropských zemí. V uvedeném HR směřovaly zhruba dvě třetiny máku do zemí EU a jedna třetina do třetích zemí. Největšího objemu vývozu českého máku do EU v daném roce dosáhly sousední státy Polsko (4 218 tun), Rakousko (3 023 tun), Německo (1 967 tun) a Slovensko (1 938 tun) a dále Nizozemí (961 tun). Mezi další velké odběratele českého máku patří mimo EU tradičně Rusko (5 067 tun), Ukrajina (975 tun) a Kazachstán (282 tun). V následujícím **HR 2025/26** činil vývoz prozatím 10 287 tun.

Vývoj zahraničního obchodu makového semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	3 736	4 165	4 275	1 761	2 735	2 953	3 864	3 028	1 977	3 427
Vývoz (t)	25 870	24 794	18 828	17 183	19 229	22 254	24 052	19 528	21 297	18 648

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Roční tržby za vývoz makového semene přesahují dlouhodobě 1 mld. Kč. Rentabilita pěstování máku tak oproti jiným plodinám bývá nadprůměrná. Finanční saldo makového semene v **HR 2024/25** dosáhlo hodnoty 1 234,9 mil. Kč, tj. meziročně o 4,1 % více. V probíhající **HR 2025/26** je zatím saldo na hodnotě 506,7 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu makového semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	3 590	1 432	2 577	5 890	1 658	2 572	2 002	2 652
Vývoz (t)	14 876	19 605	22 342	25 809	18 422	19 031	21 490	10 287
Hodnota dovozu (mil. Kč)	266,8	108,3	150,8	274,1	90,8	143,2	110,9	128,6
Hodnota vývozu (mil. Kč)	1 344,0	1 393,7	1 230,5	1 327,2	1 087,8	1 330,0	1 345,8	635,3
Saldo (mil. Kč)	1 077,2	1 285,4	1 079,7	1 053,1	997,0	1 186,8	1 234,9	506,7

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Předpoklad bilance užití máku v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	40 255	43 867	26 125	26 250	36 611
Výnos	t/ha	0,71	0,68	0,84	0,69	0,74
Výroba	t	28 702	29 691	21 964	18 028	27 250
Počáteční zásoby	t	764	2 601	4 773	3 973	617
Dovoz celkem	t	2 577	5 890	1 658	2 580	2 236
Celková nabídka	t	32 043	38 182	28 395	24 581	30 103
Domácí spotřeba celkem	t	7 100	7 600	6 000	5 000	5 000
Vývoz celkem	t	22 342	25 809	18 422	18 964	21 480
Celkové užití	t	29 442	33 409	24 422	23 964	26 480
Konečné zásoby	t	2 601	4 773	3 973	617	3 623
Soběstačnost	%	404	391	366	361	545

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

SÓJA

Pěstování sóji luštinaté v ČR nabývá na významu. Sója, ač se botanicky jedná o luskovinu, je řazena z technického hlediska díky obsahu tuku v semenech mezi olejninu. Sójové boby mají díky svému odlišnému složení, mnohem širší využití v lidské výživě než ostatní luštěniny, a proto v současné době představuje světově nejvýznamnější a nejrozšířenější luskovinu. Její význam spočívá ve složení semen, která obsahují okolo 40 % bílkovin i více a kolem 20 % tuku, tedy 60 % zásobních látek velmi významných v různých oblastech využití. Sójový olej je druhým nejpoužívanějším olejem na světě a sójové bílkoviny jsou významnou mezinárodní tržní komoditou, která se používá především jako hodnotné krmivo. Největší tradici má uplatnění sóji v lidské výživě v USA, které jsou také v současné době druhým největším světovým producentem sójových bobů. Valná většina vypěstované sóji je ovšem geneticky modifikovaná (GMO).

Sója je plodinou, která pomocí hlízkových bakterií poutá vzdušný dusík v půdě. Vegetační období sóji je u genotypů pěstovaných v našich podmínkách v rozmezí 120 až 140 dnů. Sóju sejeme zpravidla ve třetí dekádě měsíce dubna, jakmile se teplota půdy stabilizuje na úrovni 8–10 °C. Sója se v ČR pěstuje hlavně v teplých oblastech. K pěstování odrůd s delší vegetační dobou by mělo být vzhledem k možnému pozdnímu termínu sklizně přistupováno velmi opatrně. Současné plastičtější odrůdy však lze v podmínkách ČR poměrně úspěšně pěstovat.

Porosty sóji se začaly sklízet v roce 2024 neobvykle brzy. Sklizeň velmi raných odrůd započala začátkem září s vlhkostí okolo 12 %. Následně extrémní úhrny srážek ve druhé dekádě září další sklizeň již zralých porostů sóji zkomplikovaly. Pokračování sklizně probíhalo až na konci měsíce září a zejména v průběhu října, a to velmi často při nevhodných vlhkostech, mnohdy výrazně vyšších než 15 %.

Osevní plocha sóji v roce **2024** opět přesáhla 28 tisíc hektarů a stala se třetí nejpěstovanější olejninou ČR. Výměra se meziročně zvýšila o 1 826 ha, tj. o 6,9 % a pokračovala v navyšování na 28 331 ha. Největší osevní plocha sóji byla zaznamenána v kraji Středočeském (6 410 ha), Jihomoravském (4 422 ha) a Moravskoslezském (3 266 ha).

Průměrný hektarový výnos sójových bobů v tomto roce dosáhl 2,60 t/ha. Meziročně byl výnos vyšší o 0,21 tun, tj. o 8,8 % a byl třetím nejvyšším od roku 2015.

Produkce sójových bobů dosáhla 73 666 tun a byla nejvyšší od doby sledování. Meziročně se produkce zvýšila o 16,2 %, tj. o 10 272 tun. Sója má díky zvyšující se poptávce velký potenciál.

Pro sklizňový rok **2025** se výměra sóji opět navýšila, a to až na 34 142 ha, meziročně se jedná o výrazný nárůst plochy o 5 811 ha, tj. o 20,5 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce sóji

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	12 311	1,64	20 238
2016	10 608	2,64	27 972
2017	15 344	2,41	37 012
2018	15 230	1,66	25 259
2019	12 240	2,27	27 838
2020	14 145	2,33	33 019
2021	19 679	2,61	51 456
2022	28 538	2,30	65 541

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2023	26 505	2,39	63 394
2024	28 331	2,60	73 666
2025	34 142	2,35	80 094

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy, průměrné hektarové výnosy a produkce sójových bobů v roce 2024 podle krajů

Území / Kraj	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Česká republika	28 331	2,60	73 666
Hl. m. Praha	162	2,69	436
Středočeský	6 410	2,65	17 010
Jihočeský	1 492	2,49	3 719
Plzeňský	373	2,54	946
Karlovarský	-	-	-
Ústecký	759	2,67	2 023
Liberecký	271	2,58	698
Královéhradecký	2 835	2,63	7 465
Pardubický	2 898	2,64	7 645
Vysočina	489	2,52	1 232
Jihomoravský	4 422	2,46	10 866
Olomoucký	3 164	2,67	8 434
Zlínský	1 790	2,66	4 763
Moravskoslezský	3 266	2,58	8 430

Pramen: ČSÚ

Poznámka: - jev se nevyskytoval.

Ceny komodity sóji

V roce 2022 v důsledku geopolitické situace došlo jako i u ostatních komodit olejnin ke zvýšení cenové hladiny, u sóji nad hranici 14 tis. Kč/t. V roce 2023 průměrná cena meziročně klesla, zhruba o 2 tis. Kč/t. Pokles ceny pokračoval i v roce 2024, kdy průměrná roční CZV klesla na úroveň 10 884 Kč/t, tj. meziročně o 14,4 % méně (o 1 823 Kč). V roce 2025 cena sóji již zaznamenala meziroční mírný pokles.

Průměrná CZV sójových bobů za **HR 2024/25** i následující HR pro nedostatek dat nebyla stanovena.

Roční průměrné CZV sójových bobů za kalendářní rok

Kalendářní rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	9 230	8 687	9 173	10 666	14 880	12 707	10 884	10 790

Pramen: ČSÚ

Poznámka: CZV sóji je sledována od roku 2018. Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplatky a příplatky.

Měsíční průměrné CZV sójových bobů v Kč/t za HR

HR	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr
2020/21	i.d.	-
2021/22	i.d.	14 342	15 827	15 889	15 000	.	-
2022/23	.	.	.	15 100	15 077	14 404	i.d.	13 333	12 667	12 741	i.d.	.	-
2023/24	i.d.	i.d.	.	10 616	10 550	9 713	11 150	10 267	10 576	11 360	11 313	i.d.	-
2024/25	i.d.	i.d.	i.d.	10 710	10 684	10 286	i.d.	10 763	11 269	11 600	11 900	10 767	-
2025/26	10 493	i.d.	i.d.	9 684	9 218	9 209	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ, průměrná cena nestanovena

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplňky a příplatky.
· údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Zahraniční obchod ČR se sójovými boby

V HR 2024/25 činily dovozy sójových bobů do ČR 35 493 tun, tj. meziročně o 14,6 % více (o 4 522 tun) s hodnotou dovozu 457,8 mil. Kč. Hlavní země, které se podílely na dovozu sójových bobů do ČR byly Ukrajina (13 540 tun), Německo (12 190 tun) a Slovensko (4 840 tun). K listopadu HR 2025/26 se do ČR doposud dovezlo 11 027 tun sóji.

Vývoz sójových bobů v rámci HR 2024/25 byl zatím nejvyšší, dosáhl úrovně 42 052 tun a meziročně vzrostl o 13,1 %, tj. o 4 870 tun. Vysoká hodnota vývozu činila 557,0 mil. Kč. Sójové boby z ČR byly převážně vyvezeny do Německa (25 843 tun), do Itálie (4 965 tun) a na Slovensko (4 842 tun). V probíhající HR 2025/26 se vývoz sójových bobů zatím dostal na 12 381 tun.

Vývoj zahraničního obchodu sójových bobů za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	59 347	18 689	19 118	25 629	18 814	18 566	21 752	26 123	35 990	28 457
Vývoz (t)	6 718	11 581	5 291	1 316	11 521	17 626	27 537	38 084	42 356	33 960

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Finanční saldo zahraničního obchodu sójových bobů v HR 2024/25 bylo opět kladné, meziročně se zvýšilo o 9,6 % na 99,2 mil. Kč. V probíhající HR 2025/26 je zatím na hodnotě 30,3 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu sójových bobů a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	20 888	24 530	19 880	20 662	21 629	30 971	35 493	11 027
Vývoz (t)	3 554	4 292	11 981	27 058	36 523	37 182	42 052	12 381
Hodnota dovozu (mil. Kč)	222,0	244,9	248,9	311,9	378,4	368,1	457,8	126,4
Hodnota vývozu (mil. Kč)	44,2	51,5	133,4	409,1	571,7	458,6	557,0	156,7
Saldo (mil. Kč)	-177,8	-193,4	-115,5	97,2	193,3	90,5	99,2	30,3

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Předpoklad bilance užití sóji v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	14 145	19 679	28 538	26 505	28 331
Výnos	t/ha	2,33	2,61	2,30	2,39	2,60
Výroba	t	33 019	51 456	65 541	63 394	73 666
Počáteční zásoby	t	984	402	862	2 009	4 191
Dovoz celkem	tis. t	19,9	20,7	21,6	31,0	35,5
Celková nabídka	tis. t	53,9	72,5	88,0	96,4	113,4
Domácí spotřeba celkem	tis. t	41,5	44,6	49,5	55,0	70,0
Vývoz celkem	tis. t	12,0	27,1	36,5	37,2	42,1
Celkové užití	tis. t	53,5	71,7	86,0	92,2	112,1
Konečné zásoby	tis. t	0,4	0,9	2,0	4,2	1,3
Soběstačnost	%	80	115	132	115	105

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

HOŘČICE

Hořčice bílá a sareptská je v ČR pěstována převážně pro potravinářské účely. Hořčičné semeno se používá zejména při výrobě hořčic a jako koření při konzervaci zeleniny.

Hořčice bílá je naší druhou tradičně pěstovanou brukvovitou olejinou, i když pro výrobu oleje se využívá minimálně. Ve zpracovatelské i pěstitelské praxi je však její využití široké. V potravinářství se především využívá semeno k výrobě plnotučné hořčice. Hořčice je pěstována nejen pro produkci semene, včetně výroby osiva, kdy na pěstitelských plochách tradičně dominují množitelské porosty domácích i zahraničních odrůd, ale své uplatnění nachází i jako významná meziplodina. Pěstována je také pro své fyto-sanitární účinky k ozdravení půd zamořených zejména hádátkem řepným.

Okrajově je u nás pěstovaná hořčice sareptská jejíž semeno slouží jako surovina pro výrobu speciálních druhů stolních hořčic, převážně ve směsi s hořčicí bílou na výrobu tzv. kremžské hořčice. Hořčice sareptská je velmi suchovzdorná. To jí dává možnost uplatnit se i v oblastech, kde řepka či řepice pro sušší podmínky neprosplívá. Velmi zřídka se pěstuje hořčice černá. Z důvodu velmi nízkých výnosů a snadné pukavosti šešulí ji však plně nahrazuje hořčice sareptská, která má hořčičné silice stejného složení. Hořčice černá je využívána zejména k výrobě speciálních druhů hořčic anebo k farmaceutickým účelům.

V roce **2024** plocha osevu hořčice opět poklesla, oproti předešlému roku o 3 995 ha, tj. o 25,6 % na 11 626 ha. Tato výměra hořčice byla nejnižší od roku 1998. Největší zastoupení osevní plochy měl kraj Středočeský (3 150 ha), následoval kraj Ústecký (2 937 ha) a kraj Jihomoravský (1 941 ha). Nejmenší plochu kromě území hlavního města Prahy (162 ha) měl kraj Karlovarský (88 ha) a Liberecký (170 ha).

Průměrný hektarový výnos hořčice ze sklizně 2024 byl nejnižší od roku 1965 a dosáhl úrovně 0,55 t/ha. Meziročně výnos poklesl o 30,4 %, tj. o 0,24 tun. Celková produkce hořčice činila pouhých 6 378 tun a byla také nejnižší od roku 1998. Meziročně došlo ke snížení o 5 963 tun, tj. o 48,3 %.

V nadcházejícím sklizňovém roce **2025** výměra hořčice zaujímá 8 880 ha, meziročně se jedná o další výrazný pokles osevní plochy, a to o 2 746 ha, tj. o 23,6 % méně.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce hořčice

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	15 874	1,07	16 941
2016	11 770	1,05	12 391
2017	11 825	0,81	9 542
2018	12 984	0,90	11 639
2019	13 240	0,69	9 171
2020	14 288	0,65	9 345
2021	15 274	0,95	14 474
2022	13 020	0,94	12 208
2023	15 621	0,79	12 341
2024	11 626	0,55	6 378
2025	8 880	0,75	6 696

Pramen: ČSÚ

Ceny komodity hořčice

Průměrná roční CZV semene hořčice se v posledních 5 letech pohybovala mezi zhruba 16–25 tis. Kč/t. V roce 2024 průměrná roční cena dosáhla 20 413 Kč/t, meziročně cena klesla o 16,6 %, tedy o 4 056 Kč. Cena hořčičného semene v následujícím roce 2025 se výrazně propadla, nepřekročila již hranici dvaceti tisíc korun za tunu a po třech letech dosáhla na pouhých 17 086 Kč/t.

Roční průměrné CZV hořčičného semene za kalendářní rok

Kalendářní rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	15 339	15 058	15 555	16 698	16 481	16 098	25 038	24 469	20 413	17 086

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplatky a příplatky.

Pro nedostatek dat měsíčních cen, průměrná cena hořčičného semene **HR 2024/25** nebyla stanovena.

Měsíční průměrné CZV hořčičného semene v Kč/t za HR

HR	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr
2020/21	.	.	14 363	.	.	.	i.d.	-
2021/22	.	.	.	16 224	18 582	20 819	21 643	i.d.	24 454	.	.	i.d.	-
2022/23	i.d.	21 333	i.d.	32 784	i.d.	i.d.	30 036	29 667	i.d.	30 000	i.d.	i.d.	-
2023/24	i.d.	.	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.	.	.	24 333	i.d.	.	-
2024/25	i.d.	i.d.	19 358	19 333	i.d.	i.d.	i.d.	19 604	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.	-
2025/26	i.d.	i.d.	i.d.	17 583	i.d.	i.d.	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ, průměrná cena nestanovena

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplatky a příplatky.
 . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Zahraniční obchod ČR se semenem hořčice

V **HR 2024/25** bylo do ČR dovezeno celkem 4 495 tun semene hořčice v celkové hodnotě za 63,7 mil. Kč. Meziročně došlo k výraznějšímu navýšení dovozu, a to až o 70,0 %, tj. o 1 851 tun více. Hlavní dovozové státy byly Rusko (1 747 tun), Ukrajina (1 325 tun) a Kazachstán (1 066 tun). Dovoz v následujícím **HR 2025/26** je zatím na úrovni 2 298 tun.

Vývoz hořčičného semene v **HR 2024/25** byl téměř na stejné úrovni jako v předešlém HR, činil 5 776 tun, tj. o 0,5 % méně (o 27 tun) a jeho celková hodnota dosáhla 138,5 mil. Kč. Značnou část z celkového vývozu semene hořčice z ČR dlouhodobě tvoří osivo. Většina množitelských ploch hořčice je u nás také zakládána na produkci osiva určeného k výsevu v zahraničí. Cílovými státy vývozu byly zejména Německo (4 076 tun, z toho 1 872 tun osiva), dále Nizozemí (574 tun, z toho 388 tun osiva) a Francie (329 tun, vše osivo). V **HR 2025/26** je vývoz prozatím výrazně nižší, v objemu 2 845 tun.

Vývoj zahraničního obchodu hořčičného semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	2 198	2 150	1 806	1 679	2 884	996	2 133	3 052	3 017	5 446
Vývoz (t)	8 449	10 401	7 550	6 436	4 290	5 385	11 727	7 474	5 566	6 856

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

I přes meziroční propad o více než 48 procent se finanční saldo semene hořčice v **HR 2024/25** opět udrželo v kladných hodnotách, dosáhlo výše 74,8 mil. Kč. V **HR 2025/26** je zatím s přebytkem 26,5 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu hořčičného semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	1 966	2 724	1 637	1 394	3 374	2 644	4 495	2 298
Vývoz (t)	7 490	5 224	4 165	10 073	9 904	5 803	5 776	2 845
Hodnota dovozu (mil. Kč)	37,5	39,3	26,2	48,8	105,0	54,7	63,7	27,0
Hodnota vývozu (mil. Kč)	175,8	139,6	111,2	304,6	350,0	198,9	138,5	53,5
Saldo (mil. Kč)	138,3	100,3	85,0	255,8	245,0	144,2	74,8	26,5

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Použití hořčičného semene jako zdroje pro výrobu pochutiny je limitováno domácí spotřebou. Velkým odbytištěm je ale vývoz semene, a to jak na výrobu hořčice, tak hlavně jako levného osiva meziplodin pro dočasnou úhory. Odbyt se pak odráží v meziročním kolísání sklizňových ploch.

Předpoklad bilance užití hořčice v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	14 288	15 274	13 020	15 621	11 626
Výnos	t/ha	0,65	0,95	0,94	0,79	0,55
Výroba	t	9 345	14 474	12 208	12 341	6 378
Počáteční zásoby	t	1 824	1 641	936	514	2 896
Dovoz celkem	t	1 637	1 394	3 374	2 644	4 495
Celková nabídka	t	12 806	17 509	16 518	15 499	13 769
Domácí spotřeba celkem	t	7 000	6 500	6 100	6 800	6 500
Vývoz celkem	t	4 165	10 073	9 904	5 803	5 776
Celkové užití	t	11 165	16 573	16 004	12 603	12 276
Konečné zásoby	t	1 641	936	514	2 896	1 493
Soběstačnost	%	134	223	200	182	98

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

LEN OLEJNÝ

V ČR je len setý olejní, na rozdíl od dříve tradičně pěstovaného lnu setého přadného, novější plodinou, k jeho rozvoji pěstování došlo až po roce 1990. Dnes se již zaslouženě řadí mezi naše olejnice. Pěstování lnu přadného skončila v roce 2010. Pěstitelské plochy lnu olejného v ČR neustále kolísají v závislosti na poptávce a rentabilitě pěstování. Nejvyšší rozvoj osevních ploch nastal v letech 2005–2006, kdy dosahoval kolem 7,5 tis. ha.

Hlavním produktem lnu olejného je semeno používané především v potravinářském průmyslu. Olej lisovaný ze semene se využívá i pro průmyslové účely. Semeno olejného lnu lze dále využít ve farmacii a také jako krmivo pro zvířata. Jeho extrahované šroty a pokrutiny jsou cenným dietetickým krmivem. Lněný olej, přestože je velmi kvalitní a má široké spektrum uplatnění, je do ČR převážně dovážen ze zahraničí. V naší republice jsou jako potravinové zdroje a k výrobě olejů převážně využívána semena řepky a slunečnice. V zahraničí je však nejen semeno lnu, ale i lněný potravinářský olej velmi cenným produktem. Například odtučněná lněná mouka zlepšuje vláčnost a trvanlivost pečiva a zároveň zvyšuje jeho nutriční hodnotu. Dieteticky velmi významný je rovněž obsah slizovitých látek, které působí pozitivně v procesu trávení. U nás semeno lnu získává stále více na oblibě především v pekařství, kdy jsou semena využívána nejen jako posypka, ale také jako přísada do různých výrobků.

Pěstební plocha lnu olejného v ČR je dlouhodobě poměrně nízká, nepřevyšuje 2 tisíce hektarů. V pěstitelském roce **2024** bylo vyseto 1 082 ha, tj. o 516 ha meziročně méně (o 32,3 %). Je to nejnižší osetá plocha lnu olejného od roku sledování v roce 2001, stejná výměra byla ještě v roce 2019. I přes nízké pěstitelské plochy však šlechtění a registrace nových odrůd lnu olejného nadále pokračuje.

Průměrný hektarový výnos byl meziročně vyšší o 41,3 %, tj. o 0,38 tun a ve sklizňovém roce 2024 dosáhl na 1,30 t/ha.

Sklizeň lnu olejného byla v roce 2024 ve výši pouhých 1 402 tun, tj. o 74 tun meziročně méně (o 5,0 %) a byla druhá nejnižší za dobu sledování.

Pro sklizňový rok **2025** se výměra lnu opět snížila, klesla až na 1 tisíc hektarů, meziročně se jedná o snížení osevních ploch lnu o 82 ha, tj. o 7,6 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce lnu olejného

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	1 599	1,33	2 127
2016	1 481	1,51	2 237
2017	1 722	1,36	2 349
2018	1 258	1,39	1 751
2019	1 082	1,25	1 350
2020	1 287	1,23	1 584
2021	1 828	1,38	2 531
2022	1 932	1,41	2 716
2023	1 598	0,92	1 476
2024	1 082	1,30	1 402
2025	1 000	1,42	1 415

Pramen: ČSÚ

Ceny komodity lnu olejného

Z důvodu minimálního počtu dostupných dat ČSÚ jsou sledované průměrné ceny lněného semene uváděny pouze jako průměrné roční CZV. Cena zemědělských výrobců semene lnu se v posledních 5 letech pohybovala mezi 14,4–24,3 tis. Kč/t. V roce 2024 dosáhla průměrná roční CZV hodnoty 14 370 Kč/t. Meziročně se cena propadla o 36,7 %, tj. o 8 340 Kč/t. Za rok 2025 cena olejného lnu uvedena nebyla.

Roční průměrné CZV lněného semene za kalendářní rok

Kalendářní rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZV (Kč/t)	17 434	15 308	13 505	14 026	15 711	16 066	24 298	22 710	14 370	i.d.

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměrné ceny jsou bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky.
i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Zahraniční obchod ČR se semenem lnu olejného

Dovoz lněného semene do ČR v **HR 2024/25** byl 12 442 tun a jeho hodnota činila celkem 240,4 mil. Kč. Dovoz semene lnu se meziročně nepatrně snížil o 0,9 %, tj. o 114 tun. Lněné semeno se do ČR dovezlo především z Ukrajiny (3 646 tun), dále z Kazachstánu (3 553 tun) a Polska (2 763 tun). V probíhající **HR 2025/26** bylo do ČR doposud dovezeno 5 394 tun lněného semene.

V **HR 2024/25** bylo z ČR vyvezeno celkem 7 905 tun lněného semene, tj. meziročně o 13,5 % méně (o 1 232 tun). Hodnota vývozu se tak meziročně snížila o 6,6 % a činila 210,6 mil. Kč. Nejvíce semene lnu se vyvezlo do Německa (2 895 tun), Polska (1 390 tun) a Rakouska (1 286 tun). Vývoz lněného semene v **HR 2025/26** je zatím na úrovni 3 272 tun.

Vývoj zahraničního obchodu lněného semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	6 087	8 236	8 423	9 867	9 557	12 914	13 178	12 566	14 152	10 710
Vývoz (t)	6 986	10 192	6 499	7 042	6 240	8 754	8 739	8 309	10 125	6 731

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Finanční saldo semene lnu bývá většinou v záporných hodnotách. V **HR 2024/25** dosáhlo schodku 29,8 mil. Kč. V **HR 2025/26** je zatím ve schodku 21,3 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu lněného semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	9 060	9 147	11 297	14 111	12 451	12 556	12 442	5 394
Vývoz (t)	6 434	6 454	7 313	9 338	8 232	9 137	7 905	3 272
Hodnota dovozu (mil. Kč)	126,1	138,9	211,3	344,0	278,7	224,6	240,4	108,0
Hodnota vývozu (mil. Kč)	125,7	135,0	173,1	283,9	259,1	225,5	210,6	86,7
Saldo (mil. Kč)	-0,4	-3,9	-38,2	-60,1	-19,6	0,9	-29,8	-21,3

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Předpoklad bilance užití lnu olejného v HR 2020/21–2024/25

Ukazatel	MJ	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Osevní plocha	ha	1 287	1 828	1 932	1 598	1 082
Výnos	t/ha	1,23	1,38	1,41	0,92	1,30
Výroba	t	1 584	2 531	2 716	1 476	1 402
Počáteční zásoby	t	1 808	2 250	3 354	3 789	2 384
Dovoz celkem	t	11 297	14 111	12 451	12 556	12 442
Celková nabídka	t	14 689	18 892	18 521	17 821	16 228
Domácí spotřeba celkem	t	5 126	6 200	6 500	6 300	6 000
Vývoz celkem	t	7 313	9 338	8 232	9 137	7 905
Celkové užití	t	12 439	15 538	14 732	15 437	13 905
Konečné zásoby	t	2 250	3 354	3 789	2 384	2 323
Soběstačnost	%	31	41	42	23	23

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe

OSTATNÍ OLEJNINY

Ve skupině ostatních olejnin jsou minoritně pěstované olejny, mezi které řadíme zejména světlici barvířskou (saflor), lničku setou, katrán etiopský, tykev olejnou a další okrajové olejny.

Nejpěstovanější plodina z této skupiny olejnin je světlice barvířská, která byla dříve u nás pěstována na relativně velkých plochách. Pro svou odolnost k suchu lze světlici pěstovat i na suchých půdách, kde se již nedaří slunečnici. Výnosy nažek světlice se v půdně-klimatických podmínkách ČR a díky agrotechnickým opatřením pohybují v rozmezí od 1,5 až 3 t/ha. Saflor má vedle potravinářského uplatnění také značné průmyslové využití především v chemickém průmyslu. Využití ale nachází i ve farmacii. Loupané semeno obsahuje kromě oleje značné procento bílkovin. Pokrutiny nebo extrahované šroty po zpracování loupaných nažek obsahují 15–17 % bílkovin a jsou tak kvalitním krmivem pro hospodářská zvířata.

Další méně pěstovanou olejinou je lnička setá, která má obsah oleje v semeni okolo 30–40 %. Olej se obsahem podobá oleji lněnému. Lnička patří k nejranějším plodinám, má velmi krátkou vegetační dobu, pouze 3–3,5 měsíce. Brzy zasetá lnička se sklízí ještě před ozimou řepkou. Později setá lnička dozrává přibližně ve stejné době jako řepka olejka. Lépe lničky vyhovují sušší podmínky. Výnos semene se v našich podmínkách pohybuje od 1 do 2 t/ha.

V roce **2024** osevní plocha minoritních olejnin dosáhla 992 ha. Meziročně se plocha navýšila o 315 ha, tj. o 46,5 %. Průměrný hektarový výnos činil 0,52 t/ha, tj. o 15,6 % meziročně více (o 0,07 tun). Celková produkce ostatních olejnin byla na úrovni 516 tun, tj. o 211 tun meziročně více (o 69,2 %).

Pro sklizňový rok **2025** výměra všech ostatních olejnin na semeno zaujímá 1 041 ha. Meziročně se jedná o navýšení osevní plochy o 49 ha, tj. o 4,9 %.

Vývoj osevní plochy, průměrného hektarového výnosu a produkce ostatních olejnin

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2015	1 957	0,57	1 122
2016	2 137	0,73	1 549
2017	2 185	0,51	1 105
2018	1 252	0,52	654
2019	818	0,52	426
2020	750	0,54	409
2021	1 366	0,81	1 112
2022	1 014	0,62	626
2023	677	0,45	305
2024	992	0,52	516
2025	1 041	0,66	691

Pramen: ČSÚ

Zahraníční obchod ČR se semenem ostatních olejnin

Nejvýznamnější obchodovatelnou komoditou z této skupiny minoritních olejnin je světlice barvířská.

Dovoz světlice do ČR se v **HR 2024/25** meziročně navýšil, a to o 22,3 % (o 88 tun) na 483 tun. Hodnota dovozu činila celkem 6,6 mil. Kč. Nejvyšší objemy dovozu safloru do ČR byly zaznamenány z Kazachstánu (418 tun), Polska (42 tun) a Ukrajiny (22 tun).

Vývoz světlice z ČR se meziročně snížil, a to o 48,0 % (o 196 tun), vyvezlo se 212 tun světlicového semene v hodnotě za 3,5 mil. Kč. Nejvíce se vyvezlo semene světlice do Německa (110 tun), Nizozemí (51 tun) a Francie (44 tun).

V probíhající **HR 2025/26** bylo do ČR doposud dovezeno 264 tun semene světlice. Vývoz světlice v tomto HR je zatím ve výši 51 tun.

Vývoj zahraničního obchodu světlicového semene za kalendářní rok

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Dovoz (t)	167	484	200	408	405	291	1 160	727	659	306
Vývoz (t)	3	47	26	100	27	1	259	669	247	150

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

Finanční saldo zahraničního obchodu semene světlice barvířské bylo v **HR 2024/25** opět v záporných hodnotách, a to na 3,1 mil. Kč. Pro **HR 2025/26** je zatím ve schodku 2,1 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu světlicového semene a finanční saldo za HR

Ukazatel	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Dovoz (t)	67	388	382	341	1 657	395	483	264
Vývoz (t)	103	50	1	24	631	408	212	51
Hodnota dovozu (mil. Kč)	0,6	3,6	3,6	3,6	22,5	5,3	6,6	3,0
Hodnota vývozu (mil. Kč)	1,2	0,8	0,1	0,6	11,8	6,8	3,5	0,9
Saldo (mil. Kč)	0,6	-2,8	-3,5	-3,0	-10,7	1,5	-3,1	-2,1

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Včetně osiva.

OLEJNINY V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

Pravidla ekologického zemědělství (EZ) a výroby biopotravin jsou stanovena národními i evropskými předpisy, zejména zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, dále nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a řadou sekundárních předpisů (nařízení v přenesené pravomoci a prováděcích předpisů) sloužících k doplnění a upřesnění.

Všechny subjekty registrované v systému ekologického zemědělství jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou ze státem pověřených, akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenou smlouvu o kontrole. V roce 2024 byly pověřeny výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství 4 akreditované kontrolní organizace, a to KEZ o.p.s., ABCERT AG, organizační složka, BOKONT CZ, s.r.o. a BUREAU VERITAS CZ, s.r.o. V roce 2025 pověření dostala nově společnost CERTEKO CS s.r.o.⁵

Historie EZ se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první tři ekologické farmy a celková výměra ploch obhospodařovaná v ekologickém zemědělství činila 480 ha. K 31. 12. 2024 působilo v ČR již 5 565 ekologických zemědělců, což je meziročně o 220 více, tj. o 4,1 % a 980 výrobců biopotravin, tj. o 11 více než v předchozím roce.

Plochy půdy obhospodařované ekologickými zemědělci opět meziročně vzrostly, a to o 9 614 ha na celkovou výměru 604 803 ha, tj. 17,1% podíl z celkové výměry zemědělského půdního fondu dle LPIS. Z toho činila plocha v přechodném období 61 197 ha. Z pohledu užití půdy v EZ stále dominují trvalé travní porosty (TTP). V roce 2024 s výměrou 477 211 ha a podílem 78,9 % na celkové výměře ekologicky obhospodařované půdy. Plocha orné půdy (OP) byla v roce 2024 na 121 473 ha a podíl činil 20,1 %. Dále výměra trvalých kultur činila 5 533 ha a ostatních ploch 587 ha, tj. podíl 0,9 % resp. 0,1 %.

Vzhledem k metodice sběru a zpracování dat jsou podrobné statistické údaje dostupné vždy s přibližně ročním zpožděním. Od roku 2023 se v rámci šetření ÚZEI sleduje pouze půda plně v režimu EZ, tzn. bez plochy v přechodném období, přičemž meziroční srovnání je provedeno k ploše pouze v EZ.

Struktura ploch a produkce olejnin v EZ

Hlavními plodinami na orné půdě v ekologickém režimu hospodaření byly v roce 2024 obdobně jako v předchozích letech obilniny (43,0 %) a píce (40,4 %). Olejninou jsou ale také jednou z významných skupin plodin pěstovaných na orné půdě v ekologickém zemědělství.

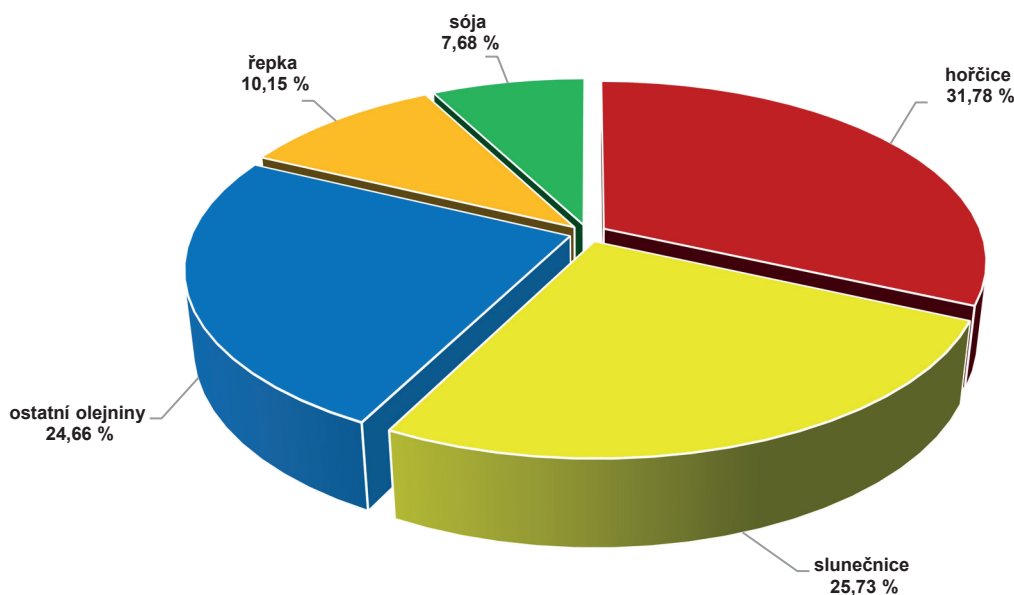
Olejninou byly v uplynulém roce pěstovány na 122 ekofarmách. Nejčastěji pěstovanou olejninou co do počtu ekofarm byla hořčice, která byla spolu se slunečnicí a tykví olejnou nejvíce pěstovanou plodinou s ohledem na osetou plochu. V roce 2024 bylo olejninami oseto 2 551 ha orné půdy v ekologickém režimu, přičemž byl zaznamenán meziroční nárůst ploch o 1,8 %, resp. o 46 ha. V rámci kategorie olejnin došlo ke zvýšení ploch zejména u řepky a řepice o 203 ha, tzn. meziroční nárůst o 362,4 %. U tykve olejné došlo k navýšení výměry o 186 ha (o 61,1 %), u ostatních olejnin o 29 ha (o 26,1 %), u slunečnice o 69 ha (o 11,8 %) a u sóji o 16 ha (o 8,9 %). Naopak došlo ke snížení výměry u hořčice, a to meziročně o 458 ha (o 36,1 %).

Objem celkové ekologické rostlinné produkce, tj. produkce pouze z ploch již v ekologickém režimu, v roce 2024 dosáhl na 2 027,5 tis. tun, tj. meziroční nárůst o 1,7 tis. tun (o 0,1 %). Z důvodu většinového zaměření českého ekozemědělství na chov hospodářských zvířat a tzv. celofaremního přístupu, tvoří

⁵ Kontrolní organizace Bureau Veritas CZ, s.r.o. ukončila v roce 2025 svou činnost v oblasti kontroly a certifikace ekologické produkce. Ministerstvo zemědělství nově pověřilo výkonem kontroly a certifikace bioprodukce kontrolní subjekt CERTEKO CS s.r.o.

většinu ekologické rostlinné produkce tvorba krmivové základny pro chovaná zvířata. Produkce píce z TTP z celkové ekologické rostlinné produkce v roce 2024 činila 85,0 % a dalších 7,9 % tvořila produkce z píce na orné půdě. Celková produkce z orné půdy činila 298,0 tis. tun (14,7 % podíl) a meziročně se zvýšila o 5,3 %. Z toho 39,3 % tvořila produkce obilovin (117,0 tis. tun) a 54 % produkce píce na orné půdě (objem v seně). Produkce olejnin v režimu EZ zaznamenala znatelný meziroční nárůst o 34,9 % a dosáhla 3 697 tun. Průměrný hektarový výnos olejnin v EZ dosáhl v roce 2024 na 1,45 t/ha a pohyboval se tak kolem 58 % konvenčního výnosu.

Struktura olejnin na orné půdě v EZ v ČR v roce 2024

Pramen: ÚZEI

Struktura, výnos a produkce olejnin na orné půdě v EZ v roce 2024

Plodina	Počet ekofarem*	Ekologický režim (ha)	Hektarové výnosy (t/ha)	Ekologická produkce (t)
Orná půda celkem	1 966	92 950,61	3,21	297 984,39
Olejnin celkem	122	2 551,30	1,45	3 696,78
Slunečnice	18	656,36	2,96	1 944,58
Sója	4	195,87	1,84	360,50
Řepka a řepice	11	259,06	1,26	327,57
Hořčice	71	810,90	0,87	703,49
Tykev olejná	18	490,77	0,59	289,39
Ostatní olejnin	10	138,34	0,52	71,25

Pramen: ÚZEI

Poznámka: Data od 4 758 subjektů celkem v rámci šetření v roce 2024. * počet ekofarem, které mají plochy dané plodiny již v ekologickém režimu.

Plochy a produkce olejnin v EZ na orné půdě v letech 2023 a 2024 ve srovnání s celkovou osevní plochou a produkcí olejnin ČR v roce 2024

Plodiny	2023 (EZ)		2024 (EZ)		Struktura plodin 2024 (%)	Meziroční změna (%)		2024 (ČR)			Podíl (%) na celkové		
	Plocha (ha)	Produkce (t)	Plocha (ha)	Produkce (t)		Produkce	Výnos	Plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	ploše	produkci	výnosu
Olejniny	2 506	2 740	2 551	3 697	53,30	34,91	32,49	438 445	1 097 220	2,50	0,58	0,34	57,90
Řepka	56	76	259	328	10,15	330,73	-6,86	343 380	946 891	2,76	0,08	0,03	45,85
Sója	180	377	196	361	7,68	-4,25	-12,08	28 331	73 666	2,60	0,69	0,49	70,78
Slunečnice	587	1 043	656	1 945	25,73	86,42	66,70	16 423	41 117	2,50	4,00	4,73	118,34
Hořčice	1 268	962	811	703	31,78	-26,88	14,38	11 626	6 378	0,55	6,97	11,03	158,14

Pramen: ÚZEI, ČSÚ

Poznámka: Celkový součet kategorie nemusí souhlasit s jednotlivými druhy plodin.

Uplatnění a prodej bioprodukce olejnin

V roce 2024 bylo v ČR registrováno na 980 výrobců biopotravin, tj. meziročně o 11 subjektů více (o 1,1 %). Aktuálně jsou však dostupná data o reálné produkci a trhu s biopotravinami za rok 2023.

Produkce olejnin v roce 2023 dosáhla 2 573 tun a téměř veškerá tato produkce byla prodána (97 %). Z tohoto množství se 31 % uplatnilo na trhu v ČR a 69 % šlo na vývoz. Z hlediska kvality došlo ke snížení produkce, která se prodala v kvalitě bio, z 92 % produkce v roce 2022 na 85 % v roce 2023. Zbýlých 15 % produkce bylo prodáno jako produkt konvenční.

Nejvýznamnější obchodní cestu u olejnin představoval z hlediska prodaného objemu prodej do zahraničí (69,4 %), prodej zpracovatelům (19,0 %), dále prodej přes odbytová družstva (9,7 %) a prodej zprostředkovatelům (1,9 %).

Podpora ekologického zemědělství a výroby biopotravin

MZe podporuje rozvoj EZ jako hlavního směru udržitelného způsobu hospodaření především přes opatření Ekologické zemědělství v rámci Programu rozvoje venkova. V roce 2024 v celkové výši 1,862 mld. Kč. Dále mohou ekologičtí zemědělci čerpat dotace také z titulů Agroenvironmentálně-klimatických opatření (AEKO) včetně navazujících závazků (NAEKO). Bodové zvýhodnění mohli ekologičtí zemědělci využít v rámci projektových a investičních opatření. Tyto preferenční body byly v roce 2022 zrušeny, ale jejich čerpání bylo od roku 2023 opět umožněno v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027.

Cílem finanční podpory poskytované ze strany státu je podporování systémů hospodaření šetrného k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti, zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny a navýšit podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy.

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny již od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období.

Od roku 2023 jsou dotace na ekologické zemědělství vypláceny v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027 v intervenci **23.70 – Ekologické zemědělství**. Opatření je realizováno formou pětiletých závazků, v tomto opatření bylo nově umožněné hospodařit souběžně v režimu konvenční produkce.

Podmínky souběhu jsou stanoveny evropskou legislativou (nařízení EP a Rady (EU) 2018/848). Cílem je navýšení podílu ekologického zemědělství na výměře zemědělské půdy obhospodařované v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice. Žadatelé, kteří vstoupili do pětiletého závazku, jsou povinni plnit dotační podmínky stanovené v nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2024 vstoupilo do opatření EZ 5 158 žadatelů, což činilo na 565 820 ha zařazených do opatření EZ. Z celkového počtu žadatelů o dotaci v rámci opatření EZ využilo 187 subjektů možnost hospodařit souběžně v režimu ekologického a konvenčního zemědělství. Celkově bylo zažádáno v roce 2024 o 1 642 911 839 Kč (přechodné období na EZ, udržení EZ). Vzhledem k tomu, že jsou dotace vypláceny v Kč, odlišuje se každoročně jejich výše také v závislosti na uplatněném směnném kurzu, pro rok 2024 činil směnný kurz 24,724 Kč/EUR.

Sazby pro opatření Ekologické zemědělství SP SZP v roce 2024

Užití půdy	Hospodaření	Výše sazby dotace (EUR/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	106	100
Orná půda	Zelenina a speciální byliny nad 6 ha	780	760
	Zelenina a speciální byliny do 6 ha	810	790
	Pěstování víceletých píceňin	148	130
	Pěstování víceletých píceňin (uznaný množitel'ský porost)	343	246
	Pěstování trav na semeno	148	130
	Pěstování ostatních plodin	343	246
	Pěstování jahodníku	780	760
	Travní porost na orné půdě	148	130
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	896	850
	Ovocný sad – ostatní	536	510
	Vinice	900	847
	Vinice (doplňková platba)	248	248
	Chmelnice	900	847

Pramen: MZe

S ohledem na nízkou produkci biopotravin v ČR došlo od roku 2007 ke zvýhodnění výrobců biopotravin a ekologických zemědělců u vybraných opatření Programu rozvoje venkova při bodovém hodnocení podaných projektů. V rámci výzev pro rok 2024 se jednalo o bodové zvýhodnění investic v rámci SP SZP na období 2023–2027. Bodové zvýhodnění bylo uplatněno při následujících intervencích: 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů, 37.73 Technologie snižující emise GHG a NH₃, 45.73 Investice do nezemědělských činností, 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce a 51.77 Inovace při zpracování zemědělských produktů.

V rámci těchto šesti intervencí bylo v roce 2024 schváleno 27,1 % žádostí podaných subjekty registrovanými v EZ (33,9 % v roce 2023), a to s požadavkem o dotaci ve výši 993 331 tis. Kč (17,6 % všech dotací). K nejčastěji využívaným intervencím v roce 2024 patřily Zahájení činnosti mladého zemědělce a Investice do zemědělských podniků, na které bylo zároveň alokováno nejvíce finančních prostředků.

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OLEJNIN

Dlouhodobě je patrný trend zvyšující se světové spotřeby rostlinných olejů. Oleje jsou využívány nejen pro potravinářství, ale také pro technické užití a v neposlední řadě i ke krmivářským účelům. Díky takto širokým možnostem využití dochází k rozšiřování světových pěstebních ploch olejnin a další intenzifikaci jejich pěstování. To je mnohdy doprovázeno negativními vlivy, jako je například nerespektování dobré pěstitelské praxe plodin na zemědělských pozemcích převážně ve třetích zemích. Se stále zvyšující se spotřebou palmového oleje, ale i sóji dochází k rozšiřování palmových plantáží a sójových ploch na úkor deštných pralesů apod.

EU v roce 2025 znovu odložila o jeden rok velmi diskutované nařízení o odlesňování. Nařízení se vztahuje na skot, sóju, palmový olej, kakao, kávu, dřevo a kaučuk. Prvovýrobci a obchodníci tak budou mít povinnost, před uvedením výrobků na unijní trh, doložit prohlášení o tzv. náležitě péči, tj. zda produkty z těchto komodit nejsou spojeny s odlesňováním. Změny v nařízení o odlesňování požadovalo už dříve kromě ČR i dalších 17 zemí v rámci EU.

Možnosti využití semen olejnin doznaly v posledním desetiletí výrazných změn i v ČR. V minulosti byla většina produkce využívána k potravinářským a krmivářským účelům. V posledních letech však došlo i k rozvoji produkce biopaliv.

Pro zahraniční agrární obchod ČR představuje vývoz řepkového semene i řepkových olejů zajímavý obchodní potenciál. Významný podíl mezi krmivými používanými v ČR zaujímá využití pokrutin a extrahovaných šrotů po zpracování olejnin. Tuzemská spotřeba krmiv je velmi významně kryta dovozy sójových extrahovaných šrotů.

Spotřeba rostlinných olejů a tuků

V ČR konzumujeme více nasycených mastných kyselin, než je doporučováno. V typicky české stravě máme nedostatek omega-3 mastných kyselin a příjem omega-6 mastných kyselin se pohybuje v horním limitu doporučených hodnot. Pro vyváženou stravu bychom měli příjem nasycených mastných kyselin snížit, příjem omega-3 mastných kyselin zvýšit a příjem omega-6 mastných kyselin udržet na stávající úrovni.

Podle sledování spotřeby rostlinných olejů a tuků je patrné několik dlouhodobých trendů. Dlouhodobá spotřeba rostlinných jedlých olejů a tuků na obyvatele za rok stagnuje v rozmezí mezi 16,8 kg až 17,7 kg. V roce 2024 spotřeba meziročně mírně vzrostla na 17,1 kg na obyvatele.

Nabídka olejů se na českém trhu stále rozšiřuje a zákazníci jsou i lépe informováni o vhodnosti používání jednotlivých druhů rostlinných olejů. Z běžných rostlinných olejů se v současnosti nejvýše hodnotí olej olivový a řepkový, které doznávají stále vyšší oblíbenosti mezi rostlinnými oleji. S rozšiřující se nabídkou jsou na trhu dostupné kromě běžných olejů i další méně známé druhy jako jsou například olej kukuřičný, sójový, lněný, lničkový či konopný.

Nejvhodnějším olejem pro použití v domácnosti je řepkový olej, univerzálně použitelný jak ve studené, tak i teplé kuchyni. Již jedna porce 10 g dodá přibližně 40 % požadovaného denního množství omega-3 mastných kyselin, aniž by se nějak významně zvyšoval příjem nasycených mastných kyselin nebo energie, a i příjem omega-6 mastných kyselin se udržuje na požadované hodnotě. Lněný olej, obsahující nejvyšší zdroj omega-3 mastných kyselin z plodin běžně pěstovaných u nás, se používá ve studené kuchyni, právě v důsledku vysokého obsahu omega-3 mastných kyselin je velmi náchylný k oxidačním reakcím.

Pro porovnání roční spotřeba živočišných tuků na obyvatele v roce 2024 činila celkem 9,5 kg, meziročně spotřeba narostla o 0,5 kg. Celková spotřeba živočišných tuků za posledních deset let se pohybovala v rozmezí 9,0–10,0 kg na obyvatele a rok. Spotřeba másla se v posledních 10 letech pohybuje mezi 4,9–5,7 kg.

V roce 2024 činila spotřeba másla 5,2 kg, v roce 2023 byla nižší, a to na úrovni 4,9 kg. I spotřeba sádla zaznamenala v roce 2024 meziroční mírný nárůst, a to o 0,2 kg na 4,2 kg, dlouhodobě se pohybuje mezi 4,0–4,5 kg.

Roční spotřeba jedlých rostlinných olejů a tuků (v kg) na jednoho obyvatele v období let 2017–2024 v ČR

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rostlinné a živočišné tuky a oleje celkem	27,1	27,3	27,5	27,4	26,7	26,1	26,0	26,6
– z toho máslo	5,0	5,1	5,4	5,7	5,3	5,2	4,9	5,2
Rostlinné jedlé tuky a oleje	17,6	17,7	17,6	17,4	17,0	16,8	17,0	17,1
z toho:								
rostlinné tuky	3,8	3,8	3,8	3,7	3,6	3,6	3,8	3,9
ztužený pokrmový tuk	3,5	3,5	3,4	3,4	3,2	3,1	3,1	3,0
jedlé oleje	10,3	10,4	10,4	10,3	10,2	10,1	10,2	10,2

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Hodnoty po zaokrouhlení.

Zahraniční obchod ČR s rostlinnými oleji a tuky

Vývoj dovozu rostlinných olejů za kalendářní rok (v t)

Druh oleje	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Řepkový	43 394	30 839	27 524	47 035	24 265	22 436	20 819
Slunečnicový ¹⁾	70 522	60 152	62 114	89 210	65 039	69 884	54 974
Sójový	19 285	16 426	18 631	16 246	16 403	21 815	17 197
Palmový	17 917	17 746	9 823	11 123	9 656	10 856	10 534
Kokosový ²⁾	3 867	4 335	15 180	20 753	19 127	18 759	17 539
Olivový ³⁾	6 535	6 368	6 602	6 303	5 032	4 844	5 437
Ostatní ⁴⁾	2 494	2 420	3 387	3 006	4 424	3 028	2 722
z toho:							
– Iněný	378	470	627	424	269	320	358
– hořčičný	425	682	12 516	11 870	6 323	5 514	5 453
Celkem	164 439	138 968	155 777	205 546	150 268	157 455	135 033

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a jejich frakce;

²⁾ zahrnuje olej kokosový včetně babassuového oleje;

³⁾ zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv;

⁴⁾ zahrnuje ostatní rostlinné tuky a oleje a jejich frakce v tabulce neuvedené.

Vývoj dovozu rostlinných olejů za HR (v t)

Druh oleje	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Řepkový	39 679	23 495	41 622	32 783	25 666	23 488	8 538
Slunečnicový ¹⁾	65 868	46 687	88 745	70 753	75 878	60 430	27 284
Sójový	17 814	15 262	20 598	16 662	17 484	20 296	7 753

Druh oleje	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Palmový	18 317	13 319	10 813	10 147	10 561	11 060	4 818
Kokosový ²⁾	4 112	9 405	17 229	21 964	17 858	19 482	7 252
Olivový ³⁾	6 074	6 601	6 455	5 574	4 687	5 615	2 487
Ostatní ⁴⁾	2 623	2 736	3 379	3 226	4 379	7 883	3 596
z toho:							
– Iněný	412	591	498	305	307	377	88
– hořčičný	5	4 720	18 490	7 592	9 409	4 581	2 300
Celkem	154 630	122 044	206 457	166 399	164 450	148 253	61 728

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a jejich frakce;

²⁾ zahrnuje olej kokosový včetně babassuového oleje;

³⁾ zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv;

⁴⁾ zahrnuje ostatní rostlinné tuky a oleje a jejich frakce v tabulce neuvedené.

Vývoj vývozu rostlinných olejů za kalendářní rok (v t)

Druh oleje	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Řepkový	278 636	276 275	239 475	205 612	315 454	317 738	275 705
Slunečnicový ¹⁾	103 769	86 744	76 905	98 133	100 678	108 123	101 304
Sójový	6 238	1 291	82	571	1 083	1 625	1 763
Palmový	6 111	5 130	1 465	1 591	1 170	1 216	2 053
Kokosový ²⁾	251	269	426	355	416	679	411
Olivový ³⁾	1 271	921	922	1 099	908	609	644
Ostatní ⁴⁾	2 764	3 154	5 453	8 972	3 665	1 421	1 328
z toho:							
– Iněný	23	31	38	24	27	43	81
– hořčičný	237	163	218	567	90	138	147
Celkem	399 276	373 947	324 946	316 901	423 465	431 590	383 435

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a jejich frakce;

²⁾ zahrnuje olej kokosový včetně babassuového oleje;

³⁾ zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv;

⁴⁾ zahrnuje ostatní rostlinné tuky a oleje a jejich frakce v tabulce neuvedené.

Vývoj vývozu rostlinných olejů za HR (v t)

Druh oleje	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Řepkový	270 941	290 438	176 565	278 842	330 922	298 685	123 046
Slunečnicový ¹⁾	90 696	75 212	94 969	98 439	110 718	99 386	47 276
Sójový	4 299	367	382	1 340	798	1 960	632
Palmový	5 567	3 533	1 716	1 189	1 222	1 796	915
Kokosový ²⁾	254	304	451	346	562	606	152
Olivový ³⁾	970	841	1 127	966	659	697	303
Ostatní ⁴⁾	2 936	3 357	12 505	3 279	2 560	1 487	736

Druh oleje		2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
z toho:	– lněný	23	42	29	22	36	89	13
	– hořčičný	38	169	669	352	136	145	74
Celkem		375 861	374 196	288 349	384 524	447 554	404 616	173 059

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: ¹⁾ zahrnuje olej slunečnicový, světlíkový a jejich frakce;

²⁾ zahrnuje olej kokosový včetně babassuového oleje;

³⁾ zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv;

⁴⁾ zahrnuje ostatní rostlinné tuky a oleje a jejich frakce v tabulce neuvedené.

Výroba a spotřeba krmných směsí v ČR

Krmivářský průmysl je stabilním sektorem v ČR, který zabezpečuje výrobu krmiv podle nejpřísnějších hygienických norem s minimálním negativním dopadem výroby na životní prostředí. Výrobní krmných směsí uplatňují při výrobě krmiv vysoce efektivní řešení výroby v důsledku zavádění nových perspektivních technologií. Výroba krmných směsí probíhá kontinuálně a krmivo musí zabezpečit nutriční a zdravotní požadavky pro daný druh a kategorii zvířat.

V roce **2024** bylo celkem vyrobeno pro hospodářská a ostatní zvířata **2 636 029** tun krmných směsí, což je o **37,3** tis. tun (**1,43** %) více v porovnání s rokem **2023** (**2 598,8** tis. tun). Nejvíce krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež, a to **1 026,6** tis. tun, dále pro prasata **673,3** tis. tun, pro skot **609,9** tis. tun, pro domácí zvířata **272,6** tis. tun a pro ostatní zvířata **53,7** tis. tun.

V roce **2024** dosáhla celková spotřeba krmných surovin hodnoty **2 505 077** tun. V porovnání s rokem **2023** (**2 474,9** tis. tun) se spotřeba krmných surovin zvýšila o **1,22** % (**30,2** tis. tun). Nejvíce zastoupenou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí tvořily obiloviny. Jejich celkový podíl v roce **2024** dosáhl hodnoty **1 506,4** tis. tun, tj. meziročně o **1,55** % méně.

Druhou nejčastěji používanou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí dosáhl **21,87** %. Spotřeba krmných surovin z olejnatých semen se meziročně zvýšila o **2,41** % (**12,9** tis. tun) na celkových **547,9** tis. tun. Z olejnatých semen tvořil největší podíl v krmné směsi sójový extrahovaný šrot, který tvořil **11,30** % a jeho zařazení do krmné směsi bylo o **0,18** % vyšší v porovnání s rokem **2023**. Následoval řepkový extrahovaný šrot a výlisky **DDGS** **7,14** %.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (v t) v období let 2022–2024

Ukazatel	2022	2023	2024	Index 2024/23 (%)
Krmné suroviny z olejnatých semen ¹⁾	529 398	535 004	547 884	102,4
Sójový extrahovaný šrot	293 143	282 429	282 946	100,2
– z toho GM	264 939	226 308	250 132	110,5
Řepkový extrahovaný šrot a výlisky	164 428	171 623	178 961	104,3
– z toho GM	6 887	3 660	9 903	270,6
Slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	46 158	53 499	58 879	110,1
Oleje	16 982	18 624	17 109	91,9
– z toho GM	3 953	3 820	2 881	75,4
Ostatní	8 687	8 828	9 989	113,2

Ukazatel	2022	2023	2024	Index 2024/23 (%)
Sója	14 113	16 643	23 370	140,4
– z toho GM	*	*	*	168,2

Pramen: MZe

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁾ celkem, nezahrnuje sóju, pouze sójový extrahovaný šrot.

Krmivářský průmysl je na prahu významných změn, které budou vyžadovat kombinaci inovací v oblasti technologií, udržitelnosti a přizpůsobení se novým environmentálním a zdravotním požadavkům. Kromě toho bude stále důležitější komunikace mezi zemědělci, vědeckými pracovníky a finálními spotřebiteli pro zajištění rovnovážného přístupu k výrobě a spotřebě krmiv, který bude vyhovovat jak ekonomickým, tak ekologickým cílům.

Zahraniční obchod ČR s pokrutinami a extrahovanými šroti

Podle způsobu získávání řepkového oleje jsou vedlejšími produkty řepkové extrahované šroti (obsahují do 3 % zbytkového tuku), řepkové pokrutiny (do 12 % tuku) nebo řepkové výlisky (12–17 % tuku). Řepkové šroti a výlisky jsou cenným komponentem v krmných směsích.

Vývoj dovozu pokrutin a extrahovaných šrotů za kalendářní rok (v t)

Pokrutiny a extrahované šroti	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Sójové	370 805	347 146	358 548	381 904	353 083	363 531	382 505
Řepkové	109 253	116 268	119 539	128 280	70 104	79 701	78 543
Slunečnicové	39 659	49 915	29 030	22 228	39 018	34 537	24 610
Ostatní	4 555	3 840	3 236	2 323	2 439	889	592
Celkem	524 272	517 169	510 353	534 735	464 643	478 659	486 249

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Ostatní – zahrnuje pokrutiny a jiné pevné zbytky po extrahování arašídového, bavlníkového, lněného oleje a po extrakci z kokosových ořechů nebo kopry, palmových ořechů, kukuřičných klíčků a olivového oleje a jiné v tabulce neuvedené.

Vývoj dovozu pokrutin a extrahovaných šrotů za HR (v t)

Pokrutiny a extrahované šroti	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Sójové	351 473	354 069	374 415	366 653	343 106	395 740	181 065
Řepkové	115 459	115 822	135 549	88 479	69 181	89 771	34 575
Slunečnicové	44 461	40 568	20 395	33 391	39 357	25 844	12 715
Ostatní	4 054	3 571	2 862	2 970	877	879	219
Celkem	515 446	514 030	533 222	491 493	452 521	512 234	228 573

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Ostatní – zahrnuje pokrutiny a jiné pevné zbytky po extrahování arašídového, bavlníkového, lněného oleje a po extrakci z kokosových ořechů nebo kopry, palmových ořechů, kukuřičných klíčků a olivového oleje a jiné v tabulce neuvedené.

Vývoj vývozu pokrutin a extrahovaných šrotů za kalendářní rok (v t)

Pokrutiny a extrahované šrotý	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Sójové	8 803	19 028	22 567	28 918	25 023	25 264	32 893
Řepkové	418 145	509 774	364 450	253 719	365 905	367 193	326 192
Slunečnicové	84 849	80 778	64 066	68 408	59 268	77 469	66 024
Ostatní	1 629	1 079	182	1 088	136	86	123
Celkem	513 426	610 659	451 266	352 134	450 331	470 012	425 232

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Ostatní – zahrnuje pokrutiny a jiné pevné zbytky po extrahování arašídového, bavlníkového, lněného oleje a po extrakci z kokosových ořechů nebo kopry, palmových ořechů, kukuřičných klíčků a olivového oleje a jiné v tabulce neuvedené.

Vývoj vývozu pokrutin a extrahovaných šrotů za HR (v t)

Pokrutiny a extrahované šrotý	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Sójové	11 262	22 649	25 457	27 059	23 246	33 087	14 225
Řepkové	478 784	519 396	194 970	342 988	385 281	332 943	160 037
Slunečnicové	78 803	74 004	74 775	66 325	64 452	68 718	30 273
Ostatní	1 622	537	398	799	85	142	35
Celkem	570 470	616 585	295 600	437 171	473 064	434 889	204 570

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Poznámka: Ostatní – zahrnuje pokrutiny a jiné pevné zbytky po extrahování arašídového, bavlníkového, lněného oleje a po extrakci z kokosových ořechů nebo kopry, palmových ořechů, kukuřičných klíčků a olivového oleje a jiné v tabulce neuvedené.

Evropský krmivářský průmysl se bez dovozu GM krmiv neobejde. EU je závislá převážně na dovozu sóji a sójové moučky, které se doveze cca 30 mil. tun ročně, z převážné většiny, přibližně z 90–95 %, se jedná o GM sóju, stejně tak 20 % dovezené kukuřice je GMO. Na trhu EU bylo pro rok 2024 povoleno pro dovoz a následné zpracování do potravin a krmiv 5 GM druhů rostlin a 94 genetických modifikací (a jejich subkombinací).

Zahraniční obchod hlavních pokrutin a extrahovaných šrotů a finanční saldo za HR

Ukazatel	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Hodnota dovozu sójových pokrutin (mil. Kč)	3 144,5	3 437,3	3 931,0	4 523,1	4 237,3	4 297,1	1 735,9
Hodnota vývozu sójových pokrutin (mil. Kč)	104,3	224,1	272,0	342,6	314,4	396,0	152,8
Saldo (mil. Kč)	-3 040,2	-3 213,2	-3 659,0	-4 180,5	-3 922,9	-3 901,1	-1 583,1
Hodnota dovozu řepkových pokrutin (mil. Kč)	638,5	690,8	962,5	718,8	478,1	686,2	248,6
Hodnota vývozu řepkových pokrutin (mil. Kč)	2 680,0	3 073,8	1 422,6	2 787,5	2 785,4	2 376,0	1 025,2
Saldo (mil. Kč)	2 041,5	2 383,0	460,1	2 068,7	2 307,3	1 689,8	776,6
Hodnota dovozu slunečnicových pokrutin (mil. Kč)	191,0	188,1	142,4	235,7	247,3	149,3	67,2
Hodnota vývozu slunečnicových pokrutin (mil. Kč)	394,5	416,2	522,5	528,3	440,7	435,2	180,6
Saldo (mil. Kč)	203,5	228,1	380,1	292,6	193,4	285,9	113,4

Pramen: ČSÚ, * data k 11/2025

Bílkovinná strategie ČR

Trh EU dlouhodobě ohrožuje deficit rostlinných bílkovin získaných z vlastní produkce a s tím související závislost na dovozu bílkovinných surovin pro využití v krmivářském průmyslu. Z hlediska primární produkce představují bílkovinné plodiny pro většinu členských států spíše okrajovou plodinu, jejíž produkci je potřeba za účelem soběstačnosti navýšit. Zvýšení osevních ploch bílkovinných plodin má pozitivní enviromentální dopady. Jejich zařazení v osevních postupech má zejména příznivý vliv na kvalitu půdy. Tyto plodiny mají schopnost zadržovat vzdušný dusík v půdě a přispívají tak k udržitelnému zemědělství. Působí i proti erozi a jako meziplodiny umožňují snížit množství používaných hnojiv a herbicidů. Také příznivě působí na biodiverzitu v rámci stanoviště.

Omezení dovozu bílkovin zejména sóji souvisí se snížením enviromentálních dopadů produkce, která je ve třetích zemích spojena s odlesňováním. Potřebu soběstačnosti v produkci bílkovinných plodin navíc posílila ruská invaze na Ukrajině.

MZe ve spolupráci s ÚZEI a Spolkem pro komodity a krmiva připravuje v kontextu evropské bílkovinné strategie studii o možnostech pěstování a rozšíření vybraných bílkovinných plodin v ČR v nové SZP 2028–2034. Cílem studie je posílení role bílkovinných plodin v rámci osevních postupů a výrazné snížení dovozů sóji do ČR z třetích zemí.

NEPOTRAVINÁŘSKÉ UŽITÍ OLEJNIN

Stále více zdůrazňované dopady změny klimatu vyvolávají požadavky na účinná opatření k výraznému snížení emisí skleníkových plynů. EK reagovala na informace o změně klimatu představením nových strategií – Zelená dohoda pro Evropu, Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti a Strategie Od zemědělce ke spotřebiteli, které společně s novou SZP mají vést k celkovému zlepšení situace v EU. EU si zároveň vytyčila za cíl stát se do roku 2050 klimaticky neutrálním kontinentem. EK se tak zaměřuje na komplexní přístup k revizi stávajících a vytváření nových zákonných předpisů pro splnění cílů v oblasti klimatu.

Povinnosti pro dodavatele pohonných hmot uváděných na trh

Novelou zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, byla s účinností od 1. 7. 2022 v ČR zrušena povinnost přimíchávání minimálního podílu biopaliv do pohonných hmot za kalendářní rok. Nadále ale pro dodavatele paliv platí povinnost snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot o 6 % ve srovnání s referenční hodnotou pro fosilní pohonné hmoty. Tato procentuální hodnota bude platná až do roku 2025, a poté bude postupně každoročně navyšována – od 6,25 % v roce 2026 až po 11 % v roce 2030. Dodavatelé paliv mohou dosáhnout uvedených emisních cílů nejen pomocí konvenčních biopaliv, ale také pokročilými biopalivy, zkapalněným ropným plynem (LPG), zemním plynem (CNG), respektive biometanem (bioCNG), elektřinou dodanou do silničních vozidel aj. Díky zrušení povinného přimíchávání biopaliv mají dodavatelé výrazně větší možnost výběru způsobu dosažení emisního cíle, nicméně použití biopaliv za tímto účelem je pro ně nadále jedním z nejjednodušších a nejvýhodnějších řešení.

Další změny v souvislosti s novelizací zákona o ochraně ovzduší se týkají postupného navyšování energetického podílu pokročilých biopaliv (z nepotravinářských surovin a odpadů) a obnovitelných paliv nebiologického původu až do min. 5,5 % v roce 2030. Zároveň je také zákonem stanoven nejvyšší povolený podíl energie z konvenčních biopaliv (z potravinářských a krmných plodin) na výši 5,6 %.

Výše uvedené povinnosti vyplývají ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, ve znění směrnice (EU) 2023/2413, která stanovuje cíl snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v dopravě nejméně o 14,5 % do roku 2030 v porovnání s referenční hodnotou pro fosilní paliva. Alternativním cílem podle uvedené směrnice je dosažení podílu energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie v odvětví dopravy ve výši alespoň 29 % do roku 2030. Členské státy si mohou zvolit, který z cílů pro ně bude závazný a který budou primárně naplňovat.

ČR si zvolila cíl snížení intenzity emisí skleníkových plynů, protože je na základě provedených odborných studií snáze dosažitelný. Oba cíle jsou průběžně naplňovány mimo jiné i prostřednictvím biopaliv.

Výroba a spotřeba bionafty ve světě a v EU

V roce 2023 celosvětově stoupla výroba FAME (metylesterů mastných kyselin) ve srovnání s rokem 2022 o 7,4 % na 44,7 mil. tun. Výroba v EU ve stejném roce stoupla o 2,8 % na 10,9 mil. tun.

Celosvětová produkce FAME a HVO/HEFA v letech 2019–2023

FAME	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/22
	(tis. t)					(-)
EU	12 145	10 513	10 485	10 592	10 897	1,03
Kanada	350	355	315	245	252	1,04
USA	5 744	6 044	5 458	5 396	5 658	1,05
Argentina	2 147	1 157	1 724	1 910	831	0,44
Brazílie	5 193	5 660	5 954	5 523	6 624	1,20
Kolumbie	530	530	580	650	700	1,08
Peru	135	164	183	183	175	0,96
Čína	826	1 250	1 725	2 200	2 250	1,02
Indie	210	190	155	160	200	1,25
Indonésie	7 391	7 560	9 030	10 400	11 900	1,14
Malajsie	1 423	906	976	1 162	1 700	1,46
Filipíny	213	165	165	189	204	1,08
Thajsko	1 624	1 622	1 459	1 224	1 469	1,20
Ostatní země	1 800	1 785	1 793	1 771	1 833	1,04
Celkem	39 732	37 902	40 002	41 605	44 693	1,07
HVO/HEFA						
EU	3 187	3 215	3 295	3 253	3 346	1,03
USA	1 453	1 575	2 406	4 379	7 656	1,75
Ostatní země	874	1 802	1 863	1 562	1 447	0,93
Celkem	5 514	6 592	7 564	9 194	12 449	1,35

Pramen: S&P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024

Celosvětově vzrostla výroba obnovitelné parafinické motorové nafty HVO/HEFA (hydrogenačně zpracovaných rostlinných olejů/hydrogenačně zpracovaných esterů a mastných kyselin) v roce 2023 oproti roku 2022 o 35,4 % na 12,5 mil. tun. Za tímto nárůstem je především výroba HVO/HEFA v USA, kde se zvýšila výroba ve stejném období o téměř 75 %.

Celosvětová spotřeba FAME a HVO/HEFA v letech 2019–2023

FAME	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/22
	(tis. t)					(-)
EU-27	12 251	11 192	11 715	11 546	11 460	0,99
Kanada	345	435	325	370	494	1,34
USA	6 038	6 250	5 485	5 309	6 459	1,22
Argentina	1 071	477	438	712	581	0,82
Brazílie	5 167	5 045	5 993	5 486	6 515	1,19
Kolumbie	532	502	598	686	699	1,02
Peru	293	251	317	325	336	1,03
Čína	378	220	229	243	250	1,02
Indie	88	45	9	35	200	5,71
Indonésie	4 609	6 460	6 992	8 815	9 881	1,12
Malajsie	610	763	773	1 116	1 100	0,98
Filipíny	192	142	168	190	200	1,05

FAME	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/22
	(tis. t)					(-)
Thajsko	1 449	1 420	1 111	839	1 094	1,30
Ostatní země	2 885	2 484	2 193	2 336	2 519	1,08
Celkem	35 908	35 686	36 346	38 008	41 788	1,10
HVO/HEFA						
EU-27	2 225	3 283	3 245	3 161	3 412	1,08
Kanada	337	306	350	375	450	1,20
USA	1 995	2 195	3 155	4 708	8 470	1,80
Ostatní země	313	288	363	441	661	1,50
Celkem	4 870	6 072	7 113	8 685	12 993	1,49

Pramen: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024

V roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 došlo celosvětově k téměř 10% nárůstu spotřeby FAME a 49,6% nárůstu HVO/HEFA. Nejvyšší nárůst spotřeby HVO/HEFA je patrný v USA, kde dosáhl téměř 80 %. V EU došlo ke zvýšení pouze o 7,9 %.

Z hlediska využití vstupních surovin pro výrobu FAME/MEŘO a HVO/HEFA v EU je řepkový olej stále nejvýznamnější – jeho podíl v roce 2023 činil 42,5 %. Druhou nejčastější surovinou v daném roce byl použitý kuchyňský olej (UCO) s podílem 23,5 %.

Tuzemské uplatnění bionafty na trhu s pohonnými hmotami

Celkové jmenovité kapacity výroby metylesterů mastných kyselin (FAME), zahrnující metylestery řepkových olejů (MEŘO), metylestery použitých kuchyňských olejů (UCOME), metylestery živočišných tuků kategorie 1 a 2 (TME) a metylestery roztoků volných mastných kyselin (FFAME), které jsou v současnosti v provozu činí 340 tis. tun za rok.

Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovu zahájení výroby*	Roční produkční kapacita FAME (t)	Rozhodující použitá surovina
Chemoprojekt, a.s. pracoviště Ústí n. L.	2018*	70 000 (UCOME)	použité kuchyňské oleje
Preol, a.s. Lovosice	2009	150 000 (MEŘO)	řepka olejka
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000 (UCOME)	použité kuchyňské oleje
Temperator, s.r.o. Liberec	2009	70 000 (TME)	živočišné tuky z vedlejších produktů kat. 1 a 2
Glycona s.r.o. Otrokovice	5/2021*	15 000 (FFAME)	roztoky volných mastných kyselin ze zpracování a rafinace
CELKEM	-	340 000	-

Pramen: SVB & CARC

Poznámka: Využití 330 dní za rok v tříměsíčním provozu.

V roce 2024 se v ČR vyrobilo 253 tis. tun FAME, tj. o 3 % meziročně méně. Dovoz FAME a HVO/HEFA v množství 172 tis. tun byl o 11 % vyšší ve srovnání s rokem 2023. Výraznější zvýšení o 36 % vykazoval

vývoz FAME a činil 142 tis. tun. Hrubá spotřeba FAME dosáhla 266 tis. tun, tj. o 5 % meziročně méně. Za stejné období činila hrubá spotřeba HVO/HEFA 28 tis. tun (pro přimíchávání i jako čisté palivo).

Bilance FAME a HVO/HEFA jako biosložka do motorové nafty v ČR v letech 2020–2024

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/23
	(tis. t)					(-)
Výroba FAME ¹⁾	258 647	244 794	242 048	260 790	252 788	0,97
Dovoz FAME ¹⁾ + HVO/HEFA ¹⁾	189 402	198 565	219 594	154 464	172 023	1,11
Vývoz FAME ¹⁾	141 760	144 389	132 655	104 421	142 479	1,36
FAME pro přimíchávání ^{3) 4)}	292 854	287 776	269 978	278 436	265 605 ^E	0,95
HVO/HEFA pro přimíchávání ^{3) 4)}	60 737	60 892	45 010	25 508	25 834 ^E	1,01
HVO/HEFA jako čisté palivo ^{3) 1)}	-	-	-	-	2 494	-
MEŘO B100 jako čistá pohonná hmota ²⁾	20 121	-	-	-	-	-
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO) ²⁾	-	-	-	-	-	-
SMN HVO/HEFA 30 ²⁾	183 222	-	-	-	-	-

Pramen: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12, ²⁾ Generální ředitelství cel (uvádí množství v l, přepočteno na t), ³⁾ při zohlednění počátečních a konečných zásob, ⁴⁾ MŽP – Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot (uváděné v l, přepočteno na t), ^E šetření CARC & SVB

Poznámka: Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C, FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³, HVO/HEFA: 777,9 kg/m³, SMN B30: 853,6 kg/m³, SMN HVO/HEFA 30: 823,5 kg/m³, motorová nafta: 837,2 kg/m³.
- data nejsou k dispozici.

Pro výrobu MEŘO bylo v roce 2024 spotřebováno 386 tis. tun řepky, což je o 2,5 % méně než v roce 2023. Podíl plochy řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO, dosáhl v roce 2024 40,7 %, v roce 2023 to bylo 29 %.

Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využitá na výrobu MEŘO v období let 2020–2024 v ČR

Ukazatel	MJ	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/23
Výroba FAME ¹⁾	t	258 647	244 794	242 048	260 790	252 788	0,97
z toho MEŘO ²⁾	t	171 714	146 191	119 222	160 113	156 198	0,98
Spotřeba řepky na výrobu MEŘO ³⁾	t	424 134	361 092	294 478	395 479	385 809	0,97
Sklizňová plocha řepky ⁴⁾	ha	368 214	342 315	343 964	379 944	343 380	0,90
Výnos řepky ⁴⁾	t/ha	3,38	2,99	3,39	3,45	2,76	0,80
Produkce řepky ⁴⁾	t	1 245 328	1 024 928	1 166 393	1 309 496	946 891	0,72
Plocha řepky, při daném výnosu, využitá pro výrobu MEŘO	ha	125 483	120 767	86 867	114 632	139 786	1,21
Podíl ploch řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO	%	34,1	35,3	25,2	29,0	40,7	1,40

Pramen: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12, ²⁾ SVB, ³⁾ CARC & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci – 2,47 kg řepky olejky na 1 kg MEŘO, ⁴⁾ ČSÚ

Při zpracování řepky olejky na MEŘO v roce 2024 se získalo 216 113 tun řepkových extrahovaných šrotů non-GE, nahrazujících 195 000 tun importovaných šrotů pro krmení hospodářských zvířat, 4 035 tun řepkových pokrutin jako krmivo pro skot a 8 700 tun farmaceutického glycerinu.

Při zpracování použitých kuchyňských olejů (UCO) na UCOME a živočišných tuků kat. 1 a 2 na TME v roce 2024 se dále získalo 17 055 tun surového glycerinu a 2 200 tun destilačních zbytků pro další energetické a surovinové využití.

Z podílu tuzemské výroby FAME a ročních produkčních kapacit v roce 2024 vyplývá jejich průměrné využití na 74,3 %, v roce 2023 to bylo 76,7 %.

Z celkové tuzemské výroby FAME v roce 2024 tvořilo 61,8 % energetického obsahu (e.o.) MEŘO, 20,1 % e.o. TME, 10,6 % e.o. UCOME a 7,5 % e.o. FFAME. Celková energetická hodnota těchto biopaliv činila 9 352,2 TJ.

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plochy olejnin a jejich zastoupení na orné půdě
- Vývoj ploch, hektarových výnosů a produkce olejnin
- Cenový vývoj olejnin a jejich produktů

Osevní plochy olejnin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Zastoupení olejnin na orné půdě (%)	% z olejnin celkem
Olejnininy na semeno celkem	2020	450 213	2 485 825	18,11	100
	2021	442 310	2 476 913	17,86	100
	2022	437 077	2 481 225	17,62	100
	2023	470 397	2 524 276	18,64	100
	2024	438 445	2 525 359	17,36	100
	2025	439 571	2 501 180	17,58	100
Z toho:					
řepka	2020	368 214	2 485 825	14,81	81,79
	2021	342 315	2 476 913	13,82	77,39
	2022	343 964	2 481 225	13,86	78,70
	2023	379 944	2 524 276	15,05	80,77
	2024	343 380	2 525 359	13,60	78,32
	2025	335 854	2 501 180	13,43	76,41
slunečnice	2020	11 274	2 485 825	0,45	2,50
	2021	17 981	2 476 913	0,73	4,07
	2022	22 485	2 481 225	0,91	5,14
	2023	19 802	2 524 276	0,79	4,21
	2024	16 423	2 525 359	0,65	3,75
	2025	20 676	2 501 180	0,83	4,70
mák	2020	40 255	2 485 825	1,62	8,94
	2021	43 867	2 476 913	1,77	9,92
	2022	26 125	2 481 225	1,05	5,98
	2023	26 250	2 524 276	1,04	5,58
	2024	36 611	2 525 359	1,45	8,35
	2025	37 978	2 501 180	1,52	8,64
sója	2020	14 145	2 485 825	0,57	3,14
	2021	19 679	2 476 913	0,80	4,45
	2022	28 538	2 481 225	1,15	6,53
	2023	26 505	2 524 276	1,05	5,64
	2024	28 331	2 525 359	1,12	6,46
	2025	34 142	2 501 180	1,37	7,77

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Zastoupení olejnin na orné půdě (%)	% z olejnin celkem
hořčice	2020	14 288	2 485 825	0,58	3,17
	2021	15 274	2 476 913	0,62	3,45
	2022	13 020	2 481 225	0,53	2,98
	2023	15 621	2 524 276	0,62	3,32
	2024	11 626	2 525 359	0,46	2,65
	2025	8 880	2 501 180	0,36	2,02
len olejný	2020	1 287	2 485 825	0,05	0,29
	2021	1 828	2 476 913	0,07	0,41
	2022	1 932	2 481 225	0,08	0,44
	2023	1 598	2 524 276	0,06	0,34
	2024	1 082	2 525 359	0,04	0,25
	2025	1 000	2 501 180	0,04	0,23
ostatní olejnin na semeno	2020	750	2 485 825	0,03	0,17
	2021	1 366	2 476 913	0,06	0,31
	2022	1 014	2 481 225	0,04	0,23
	2023	677	2 524 276	0,03	0,14
	2024	992	2 525 359	0,04	0,23
	2025	1 041	2 501 180	0,04	0,24

Pramen: ČSÚ, dopočet MZe

Vývoj ploch, hektarových výnosů a produkce olejnin

Olejnin na semeno celkem

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
1990	129 857	2,63	341 034
1991	161 600	2,51	405 558
1992	165 706	2,00	331 227
1993	192 399	2,17	417 140
1994	248 776	2,06	511 783
1995	325 336	2,26	735 921
1996	276 600	2,12	586 060
1997	270 000	2,25	608 221
1998	349 624	2,23	778 982
1999	465 806	2,30	1 072 766
2000	404 683	2,33	943 554
2001	432 302	2,50	1 078 750
2002	409 738	2,01	823 401
2003	421 303	1,43	601 248
2004	382 428	2,90	1 108 485
2005	399 526	2,40	958 742
2006	437 941	2,41	1 056 145
2007	451 658	2,54	1 145 526
2008	483 851	2,47	1 194 207

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2009	486 533	2,63	1 279 618
2010	490 420	2,37	1 160 093
2011	464 405	2,55	1 183 736
2012	470 819	2,57	1 210 710
2013	486 908	3,15	1 533 659
2014	464 274	3,54	1 644 058
2015	446 022	3,04	1 355 001
2016	470 178	3,14	1 476 483
2017	479 523	2,65	1 269 436
2018	489 336	3,09	1 511 331
2019	454 761	2,74	1 248 175
2020	450 213	2,99	1 347 482
2021	442 310	2,66	1 176 310
2022	437 077	3,04	1 329 132
2023	470 397	3,09	1 454 354
2024	438 445	2,50	1 097 220
2025	439 571	2,73	1 198 882

Pramen: ČSÚ

Řepka celkem

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
1990	105 113	2,90	304 515
1991	126 890	2,74	348 292
1992	135 895	2,16	292 939
1993	166 995	2,26	377 233
1994	189 913	2,38	451 628
1995	252 675	2,62	662 176
1996	226 533	2,30	520 572
1997	227 310	2,47	560 509
1998	264 310	2,57	680 216
1999	348 949	2,67	931 053
2000	323 842	2,61	844 428
2001	343 004	2,84	973 321
2002	313 024	2,27	709 533
2003	250 959	1,55	387 805
2004	259 460	3,60	934 674
2005	267 160	2,88	769 377
2006	292 246	3,01	880 172
2007	337 570	3,06	1 031 920
2008	356 924	2,94	1 048 943
2009	354 826	3,18	1 128 119
2010	368 824	2,83	1 042 418
2011	373 386	2,80	1 046 071

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2012	401 319	2,76	1 109 137
2013	418 808	3,45	1 443 210
2014	389 298	3,95	1 537 320
2015	366 180	3,43	1 256 212
2016	392 991	3,46	1 359 125
2017	394 262	2,91	1 146 224
2018	411 802	3,43	1 410 769
2019	379 778	3,05	1 156 973
2020	368 214	3,38	1 245 328
2021	342 315	2,99	1 024 928
2022	343 964	3,39	1 166 393
2023	379 944	3,45	1 309 496
2024	343 380	2,76	946 891
2025	335 854	3,04	1 021 724

Pramen: ČSÚ

Řepka ozimá

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2023	379 632	3,45	1 308 862
2024	342 963	2,76	946 470
2025	335 562	3,04	1 021 285

Pramen: ČSÚ

Řepka jarní

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2023	312	2,03	634
2024	417	1,01	421
2025	291	1,51	439

Pramen: ČSÚ

Slunečnice

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2000	30 549	2,14	65 421
2001	28 658	1,99	57 029
2002	24 242	2,25	54 544
2003	48 706	2,35	114 508
2004	39 393	2,16	84 906
2005	39 648	2,39	94 820
2006	47 071	2,15	100 973
2007	24 426	2,13	52 027
2008	24 468	2,49	60 933

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2009	25 621	2,38	61 031
2010	27 172	2,11	57 358
2011	28 554	2,48	70 900
2012	24 634	2,31	56 943
2013	21 276	2,20	46 799
2014	18 607	2,27	42 314
2015	15 450	2,05	31 618
2016	15 648	2,85	44 634
2017	21 601	2,46	53 156
2018	20 202	2,36	47 594
2019	11 825	2,44	28 811
2020	11 274	2,58	29 095
2021	17 981	2,90	52 118
2022	22 485	2,65	59 685
2023	19 802	2,49	49 313
2024	16 423	2,50	41 117
2025	20 676	2,85	58 993

Pramen: ČSÚ

Mák

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2000	29 871	0,46	13 607
2001	33 235	0,64	21 294
2002	29 637	0,57	16 918
2003	38 147	0,51	19 544
2004	27 611	0,90	24 821
2005	44 613	0,82	36 418
2006	57 785	0,55	31 591
2007	56 914	0,58	33 101
2008	69 793	0,71	49 428
2009	53 623	0,61	32 692
2010	51 103	0,46	23 690
2011	31 495	0,85	26 918
2012	18 363	0,70	12 814
2013	20 250	0,69	13 911
2014	27 020	0,91	24 665
2015	32 650	0,82	26 743
2016	35 543	0,80	28 574
2017	32 586	0,62	20 048
2018	26 608	0,51	13 666
2019	35 778	0,66	23 606
2020	40 255	0,71	28 702
2021	43 867	0,68	29 691

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2022	26 125	0,84	21 964
2023	26 250	0,69	18 028
2024	36 611	0,74	27 250
2025	37 978	0,77	29 269

Pramen: ČSÚ

Sója

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2009	53 623	0,61	32 692
2010	51 103	0,46	23 690
2011	31 495	0,85	26 918
2012	18 363	0,70	12 814
2013	20 250	0,69	13 911
2014	27 020	0,91	24 665
2015	32 650	0,82	26 743
2016	35 543	0,80	28 574
2017	32 586	0,62	20 048
2018	26 608	0,51	13 666
2019	35 778	0,66	23 606
2020	40 255	0,71	28 702
2021	43 867	0,68	29 691
2022	26 125	0,84	21 964
2023	26 250	0,69	18 028
2024	36 611	0,74	27 250
2025	37 978	0,77	29 269

Pramen: ČSÚ

Hořčice

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2000	14 986	0,94	14 158
2001	19 720	0,95	18 800
2002	35 798	0,90	32 213
2003	67 458	0,88	59 589
2004	41 289	1,05	43 234
2005	27 086	0,95	25 700
2006	21 166	0,76	16 044
2007	21 348	0,60	12 802
2008	26 246	0,89	23 290
2009	41 790	0,92	38 651
2010	26 819	0,58	15 586
2011	18 122	0,93	16 833
2012	16 949	0,91	15 466

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2013	16 472	0,81	13 378
2014	18 452	1,07	19 835
2015	15 874	1,07	16 941
2016	11 770	1,05	12 391
2017	11 825	0,81	9 542
2018	12 984	0,90	11 639
2019	13 240	0,69	9 171
2020	14 288	0,65	9 345
2021	15 274	0,95	14 474
2022	13 020	0,94	12 208
2023	15 621	0,79	12 341
2024	11 626	0,55	6 378
2025	8 880	0,75	6 696

Pramen: ČSÚ

Len olejný

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2001	3 046	0,85	2 603
2002	2 386	1,00	2 386
2003	5 344	0,91	4 848
2004	2 154	1,45	3 119
2005	7 336	1,21	8 851
2006	7 869	1,02	7 990
2007	2 640	0,66	1 742
2008	1 171	1,20	1 405
2009	2 631	1,63	4 291
2010	4 094	0,96	3 928
2011	2 475	1,39	3 433
2012	1 683	1,43	2 402
2013	1 513	1,37	2 066
2014	1 813	1,32	2 390
2015	1 599	1,33	2 127
2016	1 481	1,51	2 237
2017	1 722	1,36	2 349
2018	1 258	1,39	1 751
2019	1 082	1,25	1 350
2020	1 287	1,23	1 584
2021	1 828	1,38	2 531
2022	1 932	1,41	2 716
2023	1 598	0,92	1 476
2024	1 082	1,30	1 402
2025	1 000	1,42	1 415

Pramen: ČSÚ

Ostatní olejniný na semeno

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Produkce (t)
2009	1 997	0,60	1 195
2010	2 936	0,33	978
2011	2 789	0,59	1 648
2012	2 131	0,38	800
2013	2 081	0,40	824
2014	1 842	0,57	1 041
2015	1 957	0,57	1 122
2016	2 137	0,73	1 549
2017	2 185	0,51	1 105
2018	1 252	0,52	654
2019	818	0,52	426
2020	750	0,54	409
2021	1 366	0,81	1 112
2022	1 014	0,62	626
2023	677	0,45	305
2024	992	0,52	516
2025	1 041	0,66	691

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj olejnin a jejich produktů

Roční průměrné ceny zemědělských výrobců (CZV) olejnin v Kč/t

Komodita / Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Řepka	9 724	9 860	10 128	10 573	9 284	9 431	9 884	12 031	17 132	11 904	11 217	13 007
Slunečnice	8 447	8 892	9 652	8 940	7 876	7 477	9 185	11 145	13 857	10 584	9 624	11 227
Mák	58 588	43 890	33 369	34 760	61 882	70 262	60 362	41 427	49 479	49 159	56 714	48 931
Horčice	18 694	16 327	15 339	15 058	15 555	16 698	16 481	16 098	25 038	24 469	20 413	17 086
Len	17 632	17 961	17 434	15 308	13 505	14 026	15 711	16 066	24 298	22 710	14 370	i.d.
Sója	-	-	-	-	9 230	8 687	9 173	10 666	14 880	12 707	10 884	10 790

Pramen: ČSÚ

Poznámka: CZV bez DPH. Len pro technické zpracování.

- údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Měsíční průměrné ceny zemědělských výrobců olejnin v Kč/t

Komodita	HR	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Řepka	2013/14	10 652	10 289	9 720	9 321	9 473	9 642	9 710	9 868	10 077	10 397	11 047	10 880
	2014/15	9 247	9 333	9 125	9 037	8 960	9 009	9 521	9 676	9 736	9 765	9 837	9 917
	2015/16	9 868	9 879	9 897	9 979	10 047	10 201	10 334	10 208	10 080	10 035	10 269	10 337
	2016/17	9 846	9 778	9 798	10 057	10 251	10 538	10 631	10 915	11 106	11 312	11 348	11 102
	2017/18	10 406	10 248	10 102	9 922	9 885	9 899	9 799	9 462	9 295	9 037	8 927	8 966
	2018/19	9 057	9 166	9 305	9 377	9 473	9 540	9 581	9 492	9 492	9 265	9 305	9 303
	2019/20	9 327	9 296	9 330	9 525	9 605	9 651	9 767	9 802	9 784	9 812	9 839	9 826
	2020/21	9 874	9 842	9 856	9 959	10 083	10 162	10 342	10 602	10 885	11 181	11 742	12 199
	2021/22	11 543	11 739	12 223	13 247	13 854	14 811	15 534	15 568	16 418	18 999	18 752	19 887
	2022/23	17 532	16 972	17 023	16 355	16 821	15 720	15 165	14 645	13 313	12 853	12 105	11 453
	2023/24	10 728	10 735	10 707	10 455	10 425	10 263	10 464	10 397	10 465	10 505	10 682	10 801
	2024/25	11 052	11 291	11 520	11 930	12 608	12 886	13 269	13 503	13 960	13 839	13 961	13 888
2025/26	12 836	12 488	12 209	12 057	12 010	12 067	-	-	-	-	-	-	

Komodita	HR	Měsíc													
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.		
Slunečnice	2013/14	.	.	.	8 591	8 644	8 724	8 713	8 649	8 621	.	.	8 746	9 133	
	2014/15	.	.	7 575	7 653	7 630	7 958	7 822	8 238	8 097	
	2015/16	.	.	.	9 247	9 774	10 016	10 005	9 994	10 633	10 552	.	.	10 387	
	2016/17	.	.	.	9 301	9 600	9 263	9 378	9 017	8 817	9 120	.	.	.	
	2017/18	8 414	.	.	8 677	8 902	8 702	8 567	8 080	8 875	9 145	.	.	7 567	
	2018/19	7 368	.	.	7 400	7 558	7 267	7 133	7 268	7 768	7 506	.	.	7 000	
	2019/20	.	.	.	7 839	7 757	7 904	8 116	7 961	7 890	7 999	.	.	.	
	2020/21	.	.	.	9 865	9 743	9 752	9 570	9 549	
	2021/22	.	.	.	11 569	13 274	13 546	13 865	13 926	14 195	16 233	.	.	15 887	18 699
	2022/23	i.d.	.	i.d.	14 562	14 181	13 357	i.d.	12 286	13 229	10 921	.	.	10 089	i.d.
	2023/24	10 480	.	12 236	8 934	9 198	10 008	8 722	7 958	7 853	8 383	.	.	8 291	i.d.
	2024/25	i.d.	.	i.d.	9 633	9 988	11 165	11 102	12 054	13 003	12 667	.	.	i.d.	i.d.
	2025/26	i.d.	i.d.	i.d.	11 097	11 252	11 736
	Mák	2013/14	45 000	.	47 633	51 030	57 955	68 981	70 564	69 995	73 125	72 000	.	.	.
2014/15		.	50 188	45 455	42 956	40 514	41 005	41 292	44 606	46 936	46 053	.	45 758	.	
2015/16		.	42 100	41 329	43 186	44 288	43 353	43 813	41 766	38 692	33 469	.	27 708	29 159	
2016/17		29 147	32 967	31 167	32 123	30 436	29 981	28 071	28 415	28 899	27 810	.	27 872	27 760	
2017/18		.	36 267	38 025	41 402	50 509	50 962	49 747	53 286	52 624	52 781	.	47 106	46 580	
2018/19		.	56 381	73 135	83 313	88 830	88 804	94 697	96 333	99 750	
2019/20		.	44 750	46 137	57 123	59 250	64 054	65 107	64 319	67 795	64 786	.	66 500	65 667	
2020/21		.	.	51 961	53 175	51 735	48 297	45 362	38 624	36 563	40 468	.	38 874	43 109	
2021/22		41 333	41 667	40 960	41 441	44 101	44 627	45 159	44 355	42 792	42 356	.	42 833	47 935	
2022/23		53 045	51 667	57 571	57 000	57 357	51 682	48 500	46 551	44 688	44 643	.	45 031	47 600	
2023/24		49 417	49 841	50 290	49 876	55 675	57 801	60 505	63 728	61 622	67 533	.	i.d.	i.d.	
2024/25		.	47 143	47 369	46 719	45 669	46 571	45 656	47 971	50 557	50 736	.	52 500	52 736	
2025/26		.	48 439	47 617	46 991	47 750	47 288	

Komodita	HR	Měsíc															
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.				
Soja	2017/18
	2018/19
	2019/20	i.d.
	2020/21	i.d.
	2021/22	i.d.	14 342	15 827	15 889	15 000	
	2022/23	.	.	.	15 100	15 077	14 404	i.d.	13 333	12 667	12 741	i.d.
	2023/24	i.d.	i.d.	.	10 616	10 550	9 713	11 150	10 267	10 576	11 360	11 313	i.d.
	2024/25	i.d.	i.d.	i.d.	10 710	10 684	10 286	i.d.	10 763	11 269	11 600	11 900	10 767
2025/26	10 493	i.d.	i.d.	9 684	9 218	9 209	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: CZV bez DPH... údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý, i.d. individuální (důvěrný) údaj.

Měsíční průměrné spotřebitelské ceny vybraných olejních výrobků v Kč

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Rostlinný roztíratelný tuk – Kč/kg												
2021	77,43	87,13	90,90	97,07	99,05	94,17	92,69	94,31	93,36	93,89	96,99	91,92
2022	102,35	106,16	107,86	110,95	111,58	120,68	140,53	141,07	151,45	153,62	153,38	157,81
2023	165,18	166,34	167,47	156,46	146,97	156,79	144,84	144,40	145,99	148,39	163,41	147,82
2024	132,94	143,61	140,72	119,91	120,12	129,35	122,69	123,77	123,24	121,85	115,69	121,52
2025	128,71	130,39	131,84	136,25	128,65	120,51	127,96	134,23	127,49	127,07	125,68	122,15
Olej rostlinný – Kč/l												
2021	35,49	34,09	33,06	32,85	32,87	32,77	33,47	33,96	37,10	39,04	43,82	42,41
2022	43,70	45,20	42,87	48,19	48,98	51,97	56,54	58,37	58,58	58,23	60,02	60,55
2023	62,88	60,64	56,01	56,58	51,27	48,11	49,62	48,96	49,11	49,62	50,80	51,38
2024	49,57	47,44	49,81	49,72	46,81	46,85	49,47	48,28	45,61	47,72	45,76	47,92
2025	46,58	46,93	45,71	44,17	44,78	48,31	46,28	42,31	42,92	43,21	42,47	44,70

Pramen: ČSÚ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.mze.gov.cz
e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-842-6

Praha 2026